

CERÇEVE

YIL: 32 | SAYI: 103
EYLÜL - EKİM 2022
ISSN - 1303 - 7501

KÜRESEL ENERJİ KRİZİ ve ETKİLERİ

Küresel ekonomik sorunların ve enflasyon yükselişinin yanında enerji arzına da cevap veremeyen dünya, önümüzdeki dönemde birçok sorunla karşı karşıya.

Gelecek
"Sürdürülebilir Enerji
Ekonomisi"nde

MÜSİAD EXPO 2022,
Sektörel Fuarlardan Daha Verimli
Bir Fuar Potansiyeli Taşıyor

Senin Bir Konserve
Açacağın Yok

DETAYLI DOSYA

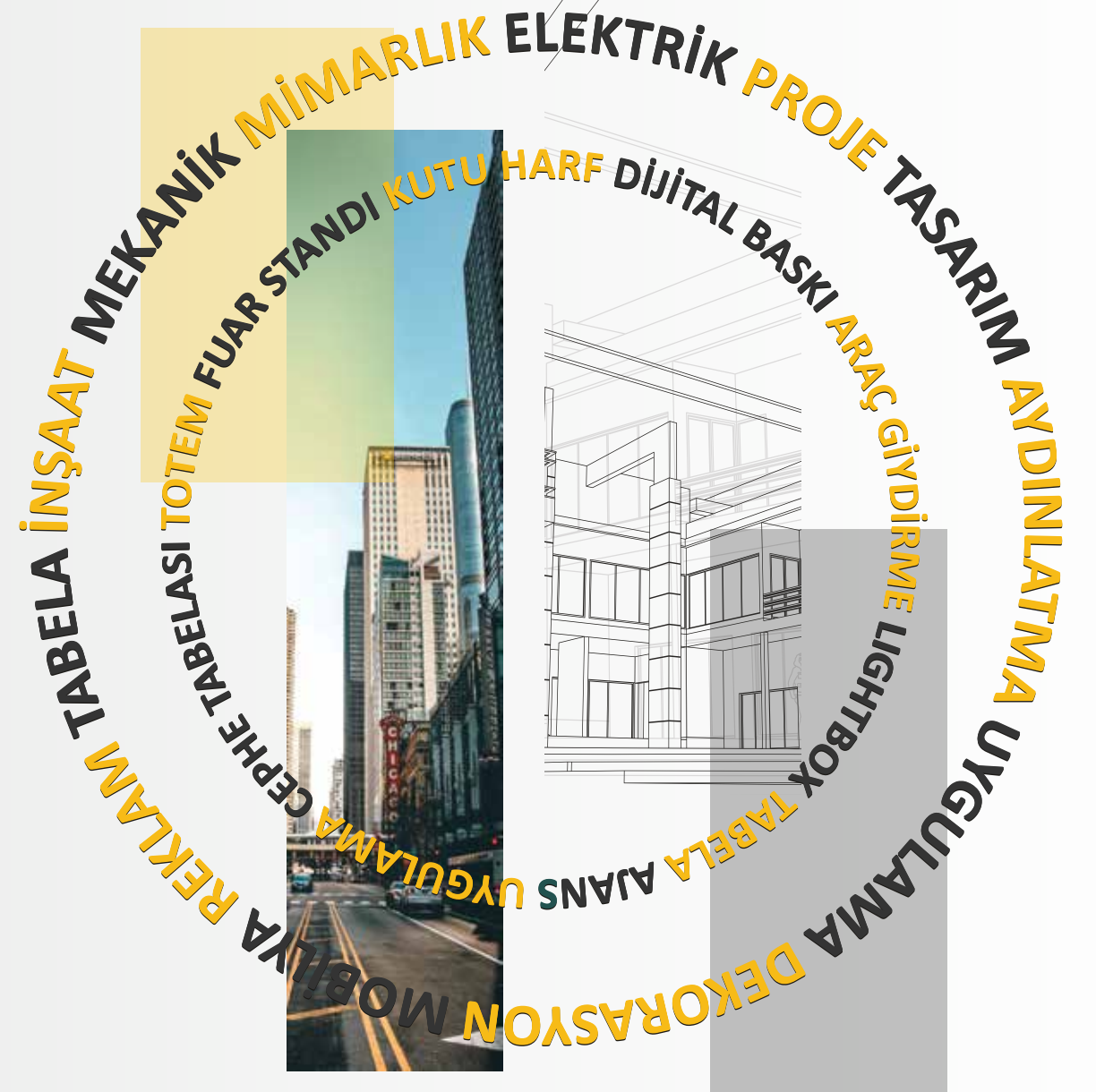
Dünden Bugüne
Millî Savunma Sanayi

Fatih DÖNMEZ Türkiye'nin Enerji Bağımsızlığını
Teminat Altına Alacak Adımları Atmaya Devam Edeceğiz

"HER AN YANINIZDA"

İstanbul - Ankara - İzmir - Konya - Aksaray - Londra

Şehirleri oluşturan **mimari**, mimariye renk katan **reklam** ile birlikte 35 ülke ve tüm Türkiye'de sizinle...

ŞANTIYE MALZEMELERİ TEDARİK MERKEZİ

Tel: +90 (212) 514 17 09 • +90 (533) 543 23 52
Adres: Demirtaş Mh. Kibleçeşme Cd. No: 10 Fatih / İST.

E-Posta: satis@baremteknik.com
Web Site: baremhirdavat.com.tr

ÇERÇEVE DİJİTALLEŞİYOR

Çerçeve Dergisi'nin 1992 yılında başlayan hikâyesi, bugün daha güçlü adımlarla yoluna devam ediyor. Türkiye ve dünya gündeminde oluşan siyasi, sosyal ve iktisadi yenilikleri değerlendiren, çizgisiyle ve yoluyla okuyucularına bir projeksiyon sunan Çerçeve, 103'üncü sayısı ile beraber bir dizi değişikliği de içerisinde barındıracak.

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) bünyesinde yayın hayatını sürdüren Çerçeve Dergisi, dünyanın değişimi ve çağın gerektirdikleriyle de yeniliği yakalamak ve okuyucularına güncel bilgiler edindirme hedefi taşımaktadır.

MÜSİAD'ın 2021 yılının Aralık ayında düzenlediği Vizyoner'21 programı da bu projeksiyon ve vizyonu ortaya koyan bir etkinlik kimliği taşımakta.

Dijitali ve dönüşümü "Fark Et!" diyerek, bir farkındalık oluşturmaya çalışan MÜSİAD bu yönde çalışmalar yapmaya da devam ediyor. Dünya'nın dijitalleşme yolunda attığı adımlar, iletişim stratejilerini ve kullanım alışkanlıklarımızı da değiştirdi. Yanı sıra, dünya yeni bir iklim çeşitliliği; hatta iklim kaybının içerisinde.

Değişen iklimler ve dönüşen mevsimler, bizleri iklim dengesini korumaya yönelik adımlar atmaya sevk etmekte. MÜSİAD, "Yaratılmış her canlının kaliteli ve adil yaşam hakkı olduğuna, dünya iklimi geleceğinin birkaç ülkenin menfaatinde daha önemli olduğuna inanır" diyerek İklim Manifestosu'nu açıklamış; bu yönde yeşil dönüşüme ve iklim farkındalığına öncü olacağını beyan etmişti.

Bizler de Çerçeve Dergisi olarak, dijitalleşme yolunda QR kod, videolu yayın ve podcast uygulamalara geçiş yapıyor; matbu formatımızda geri dönüştürülebilir kâğıt kullanarak hem israfı hem de kâğıt kullanımını minimuma indiriyoruz.

Baskı sayımızda da yüzde 75'lik bir azalmaya gittiğimizi ilan ederek, dijitalleşmeye ve iklim dengesini koruma yolunda adım attığımızı beyan ediyoruz.

Çerçeve Dergisi bundan sonraki yayın hayatında da uluslararası arenada ve Türkiye'de siyasi, sosyal ve iktisadi gelişmeleri en güncel hâliyle ve yorumlarıyla okuyucularıyla buluşturmaya; düşünce iklimimizi besleyerek yeni ufuklar aşlamaya devam edecek.

Çerçeve Dergisi artık bir kod uzağınızda.

Podcaster App

Spotify

Google Podcasts

Apple Podcasts

MÜSİAD Adına Sahibi Genel Başkan
Mahmut ASMALI

Genel Başkan Yardımcısı
Mehmet DEVELİOĞLU

Kurumsal İlişkiler ve İletişim Komisyonu Başkanı
Abdurrahman UZUN

Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Cihad TERZİOĞLU

Yapım
MÜSİAD Kurumsal İlişkiler ve İletişim Birimi

Kreatif Direktör
Ahmet Emre KÜME

Editörler
İsmail Okan UKAV
Emir Furkan GÜNDOĞDU

Yayın Ekibi
Rıdvan Kadir YEŞİL
Mustafa AYDIN
Yasin AKDERE
Seyyid Ali AYAZ
Ömer BEKTAŞ

Reklam Rezervasyon
cerceve@musiad.org.tr

EKİM 2022 / Yayın Türü
2 Aylık, Yerel, Süreli Yayın

Baskı / Cilt
İMAK OFSET BASIM YAYIN
www.imakofset.com.tr

MÜSİAD / Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği
Ataköy 7-8-9-10 Mah. E5 Yanyol Cad.
No.4 Çobançeşme, Bakırköy / İSTANBUL
T: +90 212 395 00 00 - 444 0 893 F: +90 212 395 00 01
www.musiad.org.tr

Copyright © Tüm Hakları Saklıdır.
Çerçeve Dergisinde yer alan yazıların tüm sorumluluğu yazarına aittir.
MÜSİAD sorumluluk kabul etmez. MÜSİAD'ın izni olmaksızın alıntı
yapılamaz ve logosu kullanılamaz.

Dünya Daralmayı Konuşurken Türkiye’de Son Veriler Ne Diyor? / 22

İşletmelerde Stratejik Planlama ve Bütçeleme / 24

MÜSİAD Yabancı Yatırımcı İçin Uluslararası Yatırım Destek Ofisi Kuruyor / 34

Küresel Enerji Krizi ve Etkileri / 42

Yeni Enerji Kaynakları ve Fosil Yakıtların Geleceği / 52

Dünden Bugüne Millî Savunma Sanayi / 72

Ticari Rota ALMANYA / 84

Günümüz Dünyasında Kurumsal İletişim / 88

Sultanahmet Meydanı’nda XIX. Yüzyıla Ait Alman Çeşmesi / 95

MÜSİAD 2022 EXP

MÜSİAD TİCARET FUARI

Küresel Ticaret Burada!

2-5 KASIM 2022
TÜYAP İSTANBUL FUAR ve KONGRE MERKEZİ

Müstakil
exhibition event

www.musiadexpo.com

f t i musiadexpo

Yeniden şekillenen TÜRKİYE!

Kıymetli Okurlarımız;

Türkiye, dünyada eş benzeri olmayan jeopolitik konumu ve uygulanan yeni enerji politikalarıyla önemli bir enerji merkezi olma yolunda ilerliyor. Çevremizde dünyanın en zengin petrol ve doğal gaz zengini ülkeleri bulunuyor. Bu kaynakların Avrupa'ya ulaştırılmasında doğal bir köprü konumundaki Türkiye, transit ülke konumundan önemli bir bölgesel enerji merkezi olmaya geçiş yapıyor.

Rusya-Ukrayna Savaşı'nın başlamasından bu yana küresel piyasalarda doğal gaz ve kömür fiyatları rekor seviyelere ulaştı. Dünyadaki değişim ve gelişmeleri çok iyi okuyan hükümetimiz; her alanda çok büyük bir zihinsel ve yapısal dönüşüme imza atıyor. Bu reformların en önemlilerinden biri de hiç kuşkusuz enerji ve enerji jeopolitiği alanlarında gerçekleşti. Ülkemizin yerli ve millî kaynaklarıyla enerjide kendi kendine yetebilmesi ve dışa bağıllığın olabildiğince azaltılması hedeflendi.

Bu vizyondan yola çıkarak Çerçeve Dergisi'nin 103'üncü sayısında, küresel enerji krizi sürecini kapağımıza taşıdık. MÜSİAD olarak Türkiye'nin hedeflediği enerji dönüşümünün; yerli, verimli ve

teknoloji odaklı enerji üretim ve tüketimi, Türkiye'nin enerji sanayisinin inşa edilmesi ve enerjide bağımsız, güvenilir kuşak yol Türkiye perspektifi ile gerçekleşeceğine inanıyoruz. Bu noktada 11 maddelik Enerji Stratejimiz ile millî enerji seferberliğinde ne gibi adımlar atılması gerektiğini net biçimde ortaya koyduk.

Geçmiş tecrübelerimizle, bugünün yeniliklerini birleştirerek 'Yüksek Ahlak, Yüksek Teknoloji' ilkesi ile Türkiye'yi yepyeni ufuklara taşıyabilme misyonumuz ise Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde şekillenen 'Millî Teknoloji Hamlesi' atılımının en önemli yansıması... Bu önemli misyon doğrultusunda 103'üncü sayımızın dosya konusunu ise Millî Teknoloji Hamlesi'nin en inovatif yansımalarının görüldüğü Türk savunma sektörüne ve bu alandaki gelişmelere ayırdık.

Dergimizin bu sayısında, siz değerli okuyucularımız için hazırladığımız içeriği severek okumanızı diler, sevgi ve saygılarımı sunarım.

Mahmut ASMALI
MÜSİAD Genel Başkanı

Sakarya ve Karadeniz Gazını Karaya Taşıyacak Boru Hattı Tamamlandı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Sakarya gazını Filyos'a taşıyacak boru hattının 140 kilometresinin tamamlandığını bildirdi.

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, geçtiğimiz günlerde Filyos Limanı'na gelerek, burada gazın karaya çıkarılacağı bölgede yapılan çalışmaları inceledi. Daha sonra Karadeniz gazını Filyos'a taşıyacak boru serim işlemini gerçekleştiren Castorone Gemisi'ne geçen Dönmez, faaliyetler hakkında bilgi aldı. Dönmez, kuyu tamamlama işlemine hem Fatih hem Yavuz hem de Kanuni gemilerinin devam ettiğini belirterek, çalışmaların planlandığı şekilde sürdüğünü bildirdi.

Gelen gazın rafine edileceği yerde de çalışmaların planlanan şekilde devam ettiğini dile getiren Dönmez, "BOTAS'ın ölçüm istasyonu yüzde 80 civarında tamamlanmış durumda. 15 Ekim'de teste hazır hâle gelecek. Boru hatlarının da yüzde 70'i tamamlandı, karadaki bu çalışmalar da inşallah kasım ayı içerisinde tamamlanmış olacak. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi inşallah insanımıza, vatandaşımıza Cumhuriyet'imizin 100'üncü yılının ilk çeyreğinde mart ayı içerisinde ilk gaz akışını gerçekleştirmeyi planlıyoruz" diye konuştu.

Cumhuriyet Tarihinin En Büyük Sosyal Konut Projesi "İlk Evim, İlk İş Yerim" Projesi Başvuruları Başladı

Cumhuriyet tarihinin en büyük sosyal konut projesi olan "İlk Evim, İlk İş Yerim" projesi, Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından kamuoyuyla paylaşıldı. Projeye ilişkin detayları açıklayan Erdoğan, "Hedefimiz; 81 ilimizde ve tüm ilçelerimizde 2023-2028 arasını kapsayan 5 yıllık süreçte 500 bin sosyal konut, 250 bin konut amaçlı arsa, 50 bin iş yeri yaparak milletimizin istifadesine sunmaktır" dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Beştepe'de gerçekleşen Cumhuriyet Tarihinin En Büyük Sosyal Konut Projesi tanıtım töreninde konuştu.

Geçtiğimiz 20 yılda, Türkiye'yi konut üretiminde asırlık hizmetlerle, eserlerle, projelerle buluşturdıklarını kaydeden Erdoğan, "TOKİ vasıtasıyla, hiçbir ülkenin hayal dahi edemeyeceği bir atılımla, yüzde 90'ı sosyal konut olmak üzere, tam 1 milyon 170 bin konut inşa ettik. Ülkemize, çağın tüm ihtiyaçlarıyla donatılmış dev hastaneler, on binlerce iş yeri, binlerce kamu binası, Avrupa standartlarının da fevkinde stadyumlar kazandırdık. Doğal, tarihi ve kültürel mirasımızı korumaya özel önem verdik. Bizi mazimizle buluşturan, yüksek mimari değer taşıyan evlerimizi, dükkanlarımızı, meydanlarımızı en emin şekilde geleceğe taşıyacak adımları attık" dedi.

Projeye ilgili detayları da anlatan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Hedefimiz; 81 ilimizde ve tüm ilçelerimizde 2023-2028 arasını kapsayan 5 yıllık süreçte 500 bin sosyal konut, 250 bin konut amaçlı arsa, 50 bin iş yeri yaparak milletimizin istifadesine sunmaktır. Vatandaşlarımız, toplamda 608 bin lira fiyata sahip 2 artı 1 konutlarımıza, aylık 2 bin 280 liradan başlayan taksitlerle ve 240 ay vadeyle sahip olabileceklerdir.

Aynı şekilde, toplam 850 bin lira fiyata sahip 3 artı 1 konutların ödemesi 3 bin 187 liradan başlayan taksitlerle, 240 ay vadeyle yapılabilecektir" diye konuştu.

TCMB, Politika Faizini 100 Baz Puan Azaltarak Yüzde 12'ye İndirdi

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK), politika faizi oranını 100 baz puan azaltarak yüzde 13'ten yüzde 12'ye indirdi.

TCMB'den faiz oranlarına ilişkin yapılan duyuruda, Merkez Bankası Başkanı Şahap Kavcıoğlu Başkanlığında toplanan Kurul'un, politika faizinin yüzde 13'ten yüzde 12'ye indirilmesine karar verdiği bildirildi.

Duyuruda, TCMB'nin fiyat istikrarı temel amacı doğrultusunda enflasyonda kalıcı düşüşe işaret eden güçlü göstergeler oluşana ve orta vadeli yüzde 5 hedefine ulaşincaya kadar elindeki tüm araçları liralasma stratejisi çerçevesinde kararlılıkla kullanmaya devam edeceğine vurgu yapıldı.

Fiyatlar genel düzeyinde sağlanacak istikrarın, ülke risk primlerindeki düşüş, ters para ikamesinin ve döviz rezervlerindeki artış eğiliminin sürmesi ve finansman maliyetlerinin kalıcı olarak gerilemesi yoluyla makroekonomik istikrarı ve finansal istikrarı olumlu etkileyeceği ifade edilen duyuruda, böylelikle, yatırım, üretim ve istihdam artışının sağlıklı ve sürdürülebilir bir şekilde devamı için uygun zeminin oluşacağı kaydedildi.

Gazprom Şirketi 2022 Yılına İlişkin Planladığı Yatırımları Artırdı

Rus enerji şirketi Gazprom, 2022 yılı için planladığı yatırım tutarını 222 milyar ruble artırarak 1,98 trilyon rubleye (yaklaşık 33,5 milyar dolar) çıkardığını açıkladı.

Gazprom'dan yapılan yazılı açıklamada, şirketin 2022 yılına dair yatırım programıyla ilgili detaylara yer verildi.

Sermaye harcamalarının 319 milyar ruble artarak 1,7 trilyon rubleye çıkartıldığı bilgisine yer verilen açıklamada, yatırım programındaki tutarın da 222 milyar ruble artarak 1,98 trilyon rubleye yükseldiği kaydedildi.

Açıklamada, yatırım programındaki değişikliklerin ana nedeni olarak, Yamal bölgesi ve Rusya'nın doğusundaki doğal gaz üretimiyle, Sibirya'nın Gücü boru hattının geliştirilmesine yönelik yatırımlar gösterildi.

Kraliçe Elizabeth hayatını kaybetti

İngiltere Kraliçesi İkinci Elizabeth 96 yaşında yaşamını yitirdi. Yaklaşık bir asra tanıklık eden Kraliçe, İngiltere'nin en uzun süre tahtta kalan hükümdarı oldu.

İngiltere Kraliçesi İkinci Elizabeth 96 yaşında yaşamını yitirdi. Buckingham Sarayı'ndan yapılan açıklamada, Kraliçe'nin öğleden sonra hayatını kaybettiği açıklandı. Açıklamada, "Kraliçe, bu öğleden sonra Balmoral'da huzur içinde öldü" denildi.

İngiltere Kraliçesi İkinci Elizabeth'in ölüm haberi akşam saatlerinde "Londra köprüsü yıkıldı" parolasıyla duyuruldu. Kraliçe'nin ölümü nedeniyle Buckingham Sarayı'nda bayraklar yarıya indirildi.

70 yıldır tahtta olan Elizabeth, dünya tarihinin en uzun süre hizmet veren ikinci hükümdarı oldu.

Kraliçe Elizabeth'in yerine geçen oğlu Kral Charles ise en yaşlı tahta çıkan hükümdar unvanını aldı.

Bakan Bilgin'den EYT Açıklaması

Çalışma Bakanı Vedat Bilgin, “Önümüzdeki aralık ayında yeniden asgari ücreti değerlendireceğiz. Enflasyonun tahribatını değerlendirerek kararımızı açıklayacağız.” dedi. Bilgin, “EYT sorunu emeklilikle ilgili bir sorun, yaşla ilgili bir problemdi. Emeklilik yaşının yükseltilmesiyle ilgili problemdi, çözüm aşamasına geldik” dedi.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin, HAK-İŞ Konfederasyonu'nu ziyaretinde önemli açıklamalarda bulundu.

HAK-İŞ'te konuşan Bilgin, “EYT sorunu emeklilikle ilgili bir sorun, yaşla ilgili bir problemdi. Emeklilik yaşının yükseltilmesiyle ilgili problemdi, çözüm aşamasına geldik. Onunla ilgili dosyayı tamamladığımızda kamuoyuyla paylaşacağız. 696 ile ilgili işçilerin problemleri var, onun çözülmesi daha kolay. Hazırlıkları tamamlandı, 90 bin civarında işçi kapsam dışında kaldı. Onların kamuya, kadrolu olarak geçmesi konusunda çalışmaları tamamladık. Onun da uygulamaya sokulacağının haberini vermek isterim. Türkiye dünyanın yaşadığı krizlerin etkisi altında ama aynı zamanda Türkiye insanlık için çok önemli adımlar attı.

Bizim toplu sözleşmelerle bütün sendikacıların bize söyledikleri bir şey var: Toplu sözleşmede elde ettiğimiz ücreti sonuna kadar elde etmek istiyoruz. Bu haklı bir taleptir. Bu konuda da Maliye ve Ekonomi Bakanı'yla görüşmelerimiz var. Vergideki oynaklığın düzenlenmesi gerekir, bu konuyla ilgili Bakan Beyle görüştüm, olumlu olduğunu söyleyebilirim.” dedi.

Asgari ücret üzerine de konuşan Bilgin, “Önümüzdeki Aralık ayında yeniden asgari ücreti değerlendireceğiz.

Enflasyonun tahribatını değerlendirerek kararımızı açıklayacağız. 3600 düzenlemesiyle yaklaşık 6 milyon çalışanın hayatlarını düzenleyecek ciddi bir reforma imza attık.” diye konuştu.

Milyonlarca Öğrenci İçin Yeni Eğitim-Öğretim Yılı Başladı

Millî Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı ilk ve ortaöğretim kurumlarındaki yaklaşık 19 milyon öğrenci ve 1,2 milyon öğretmen, 2022-2023 eğitim öğretim yılına bugün başladı.

Yaz tatili sonrası 19 milyona yakın öğrenci ve 1,2 milyon öğretmen için ilk ders zili çaldı.

Okul öncesi ve ilkokul birinci sınıfa başlayan öğrenciler, 5-9 Eylül'de uyum eğitimi almıştı. Bu süreçten sonra tüm kademeler için ders zili çaldı ve 2022-2023 eğitim öğretim yılı resmen başlamış oldu. Millî Eğitim Bakanlığı, yaklaşık 19 milyon öğrenci ve 1,2 milyon öğretmenin ders başı yaptığı 2022-2023 eğitim öğretim yılı hazırlıkları kapsamında, ücretsiz ders kitaplarının yanı sıra 136 milyon yardımcı kaynağı da öğrencilere ulaştırdı.

Okullarda 60 bin temizlik personeli görevlendirildi. Eğitim yılı hazırlığı kapsamında okullara 3,1 milyar liralık bütçe gönderildi. Bu yıl ayrıca 1450 yeni anaokulu ve 10 bin 200 ana sınıfı açıldı. Bakanlık, bu yıl sonuna kadar 3 bin anaokulu hedefinin üzerine çıkmayı planlıyor. Aktif kullanılmayan köy okullarının yaşam merkezlerine dönüştürülmesi çalışmaları kapsamında da yaklaşık “800 köy yaşam merkezi hizmete sunuldu.

Yıl sonuna kadar da 6 bin 970 köy yaşam merkezine ulaşılması hedefleniyor.

- Yuvarlak Örgü Makinası İmalatı
- İplik Besleyici Pozitif Feeder Üretimi
- Likra Aparatı Üretimi
- Çardak Üretimi
- Tüp Enden Açıkene Dönüşüm
- Servis Hizmeti
- 2. El Makina Alım-Satım
- Örgü Makinası Yedek Parça

“Üretimde Zaman Kazanın”
“Save Time in Production”

Vahdet Tekstil Makina San. ve Tic. Ltd. Şti.
Köyalı Mevki Çınar Caddesi No:21 Yenibosna
Bahçelievler, İstanbul, Turkey
Tel : + 90 212 657 21 15 (Pbx) Fax : + 90 212 657 21 54
info@vahdettekstilmakina.com

VAHDET TEKSTİL MAKİNA

www.vahdettekstilmakina.com

Yıl sonu için 47 milyon turist, 37 milyar dolar turizm geliri hedefleyen Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısı artıyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı, yılın ocak-ağustos döneminde ülkeye gelen ziyaretçi sayılarına ilişkin verilere göre Türkiye, yılın 8 ayında 32,5 milyon ziyaretçiyi ağırladı. Yabancı ziyaretçi sayısı, yüzde 108,48 artarak 29 milyon 334 bine ulaştı. Türkiye'ye en çok ziyaretçi gönderen ülkeler sıralamasında, yüzde 105,73 artış ve 3 milyon 850 bin 816 kişiyle Almanya birinci, yüzde 22,8 artış ve 3 milyon 3 bin 836 kişiyle Rusya Federasyonu ikinci, yüzde 2 bin 120,57 artış ve 2 milyon 360 bin 404 kişiyle İngiltere (Birleşik Krallık) üçüncü oldu.

İngiltere'yi, Bulgaristan ve İran izledi. Ağustosta da yabancı ziyaretçi sayısı, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 52,32 artarak 6 milyon 304 bin 443'e çıktı. Türkiye'ye ağustosta en çok ziyaretçi sırasıyla 858 bin 265 kişiyle Almanya, 806 bin 505 kişiyle Rusya Federasyonu, 550 bin 156 kişiyle İngiltere (Birleşik Krallık), Bulgaristan ve İran'dan geldi.

İşveç Kilisesi'nin kültürel miras departmanının başkanı Markus Dahlberg, Dagens Nyheter gazetesine verdiği demekte, bu tür önlemlerin İşveç'in birçok bölgesinde, özellikle de enerji fiyatlarının en yüksek olduğu güneyde tartışıldığını söyledi.

Günler öncesinden duyurusu yapılan LGBT'ye karşı Büyük Aile Buluşması için İstanbul'un farklı yerlerinden gelen binlerce kişi Fatih ilçesindeki Saraçhane Parkı'na yürüdü. Program kapsamında park içinde sahne kuruldu. Birçok STK ve vatandaşın katıldığı yürüyüşte LGBT lobilerine karşı güçlü durulmasının, aile yapısının ve çocukların korunmasına dair mesajlar verildi. Kurulan sahnede etkinliğe katılan sivil toplum kuruluşlarından yetkililer, psikiyatristler ve uzmanlar konuşmalar yaptı.

güçlü yapımlar
canlı hikâyeler
doğal bir ekran...

Bayraktar Kızılelma, Teknofest Karadeniz’de Gösterime Çıktı

Baykar tarafından geliştirilen ve ilk uçuşuna hazırlanan muharip insansız uçak sistemi Bayraktar Kızılelma, TEKNOFEST KARADENİZ’de sergilendi.

Bayraktar Kızılelma (MİUS) Teknik Özellikleri

Temel Uçuş Performans Kriterleri

500 Nm görev yarı çapı
35.000 feet operasyonel irtifa
5 saat havada kalış süresi
6 ton maksimum kalkış ağırlığı
0.6 mach seyir hızı
1500 kilogram faydalı yük kapasitesi

Gelişmiş Özellikler

Otomatik İniş ve Kalkış
Düşük Görünürlük
Yüksek Manevra Kabiliyeti
Görüş Hattı ve Görüş Hattı Ötesi Haberleşme
Kısa Pistli Uçak Gemilerinden Kalkış ve İniş AESA
Radar ile Yüksek Durumsal Farkındalık

Performans

5 saat havada kalış süresi
3500 feet operasyonel irtifa
500 nm görev yarıçapı
Otomatik iniş ve kalkış
0.6 mach seyir hızı
6000 kg maksimum kalkış ağırlığı
1500 kg faydalı yük kapasitesi
AESA radar ile yüksek durumsal farkındalık
Kısa pistli uçak gemilerinden kalkış ve iniş
Görüş hattı ve görüş hattı öncesi haberleşme
Düşük görünürlük
Yüksek manevra kabiliyeti

T3 Vakfı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı öncülüğünde organize edilen, TEKNOFEST KARADENİZ, Samsun Çarşamba Havalimanı’nda gerçekleştirildi.

Bayraktar Kızılelma’nın uçuşa hazırlanan ikinci üretim prototipi TEKNOFEST KARADENİZ’de ilk kez sergilendi. Türkiye Teknoloji Takımı (T3) Vakfı ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı organizasyonunda 5 yıldır düzenlenen ve uluslararası boyut kazanan festivale birçok bakanlık, Üniversite, millî savunma sanayi firmaları ile ulusal ve uluslararası teknoloji şirketleri, Türk Silahlı Kuvvetleri’nin farklı unsurlarından oluşan 101 kurum katıldı. Festivalin ilk gününe damgasını vuran ise ilk kez sergilenen insansız millî savaş uçağı ‘Kızıl Elma’ oldu.

TEKNOFEST alanındaki hava araçları sergisinde millî uçak ve helikopterler ile dünyadan efsane uçaklar ilgi çekti. Ziyaretçiler alanda Millî Muhabere Uçağı (MMU), Hürjet, Hürkuş, F4, F16 ve CASA uçaklarını, Atak, Gökbey, EuroCopter, Bell 429, AB 412 helikopterlerini, Akıncı, Bayraktar MİUS, Anka ve TB-2 İHA’larını ve Cezeri uçan aracını görme şansı yakaladı.

Sergilenen araçlar arasında ilk kez TEKNOFEST’te görücüye çıkan Baykar Bayraktar’ın tasarım ve geliştirme çalışmaları devam eden insansız savaş uçağı Kızıl Elma da vardı. Bin 500 kilogram faydalı yük taşıyacak ve 5 saat havada kalıp radarda düşük iz bırakacak Kızıl Elma, ses hızını da aşacak. Kızıl Elma’nın 2023’ün ilk çeyreğinde göklerde olması hedefleniyor.

TEKNOFEST İcra Kurulu Başkanı ve Baykar Teknoloji Lideri Selçuk Bayraktar da, şu açıklamalarda bulundu: “600 binden fazla genç hayatın her alanında tam bağımsız vatan hedefiyle milletimize hizmet edecek teknolojiler geliştirmek için yarışıyor. Öğrenilmiş çaresizliğe başkaldırı budur. Bu kadarı da yetmez, gün daha da fazla mücadele etme günüdür.

2023’te, 2024’te, 2025’te, 2053’te ve hatta 2071’de TEKNOFEST’leri yapmaya devam etmeliyiz. 600 binleri aşan yarışmacı sayımız milyonları geçmeli. Bu yarışmada fidanlar büyümeli, kök salıp meyve vermeli. Sevgili genç kardeşlerim, bilimde, kültürde, sanatta, teknolojiye inovasyon getiremiyorsanız, durduğunuz yerde sayıyorsanız, menzile varmamız asla mümkün değil. Durmadan, yılmadan, asla pes etmeden, tam bağımsız bir Türkiye için azim ve gayretle yürüyeceğiz.”

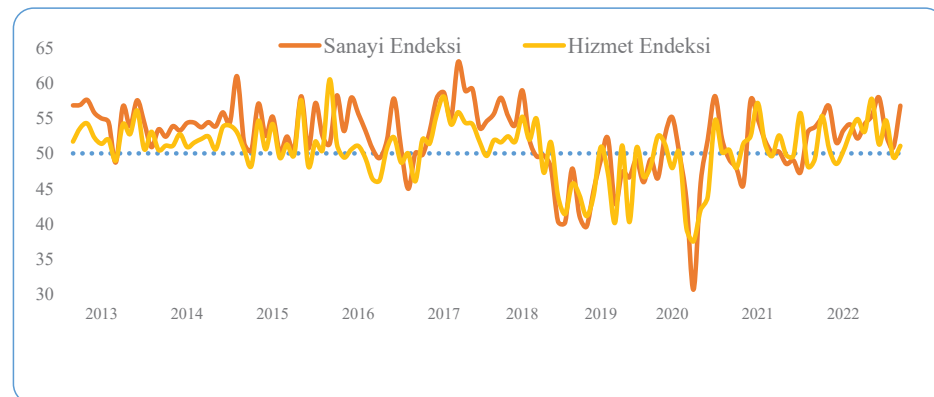
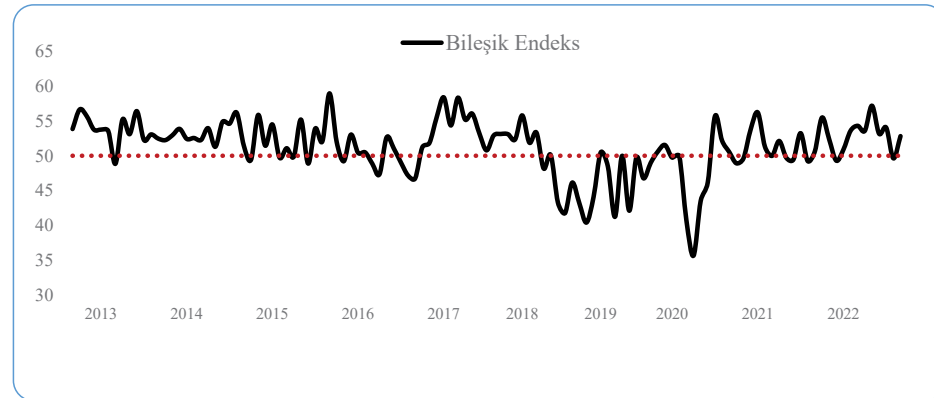
SATINALMA MÜDÜRLERİ ENDEKSİ

SAMEKS

Eylül'de Ekonomik Aktivitenin Hızlandığına İşaret Etti

2022 yılı Eylül ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS Bileşik Endeksi, bir önceki aya göre **3,2 puan artarak 52,8 değerine yükselmiştir.**

Bu gelişmede önceki ay 50 referans değerinin altına gerileyerek ivme kaybına işaret eden Hizmet Sektörü SAMEKS Endeksinin **1,6 puan artış** kaydederek **51,1 seviyesine** yükselmesi etkili olmuştur. Sanayi Sektörü SAMEKS Endeksi de önceki aya göre **5,9 puan** birden artış kaydederek **56,8 seviyesine yükselmiş** ve referans değer üzerindeki seyrini Eylül ayında da sürdürmüştür.

Hizmet sektöründe gözlenen artışta girdi alımlarının güçlü seyriyle iş hacminde gözlenen toparlanma ön plana çıkarken, sanayi sektöründe ise yeni siparişlerde gözlenen hızlı artışın etkisiyle üretimde gözle görünür bir artış kaydedilmiştir.

Bu gelişmeler neticesinde önceki aya göre 3,2 puan artış kaydederek 52,8 seviyesine yükselen mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS Bileşik Endeksi, 1 aylık aradan sonra yeniden artış eğilimine girmiş ve Eylül 2022 dönemine ilişkin ekonomik aktivitedeki canlılığa işaret etmiştir.

Sanayi Sektörü SAMEKS Endeksi

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Sektörü SAMEKS Endeksi, 2022 yılı Eylül ayında, bir önceki aya göre 5,9 puan artarak 56,8 seviyesine yükselmiştir.

Bu dönemde yeni siparişlerin 8,3 puan birden artarak 56,1 seviyesine yükselmesi, endeks genelindeki artışta belirleyici bir rol oynamıştır. Yeni siparişlerdeki artışa bağlı olarak girdi alımlarındaki güçlü seyir devam etmiş ve satın alım alt endeksi önceki aya göre 4,4 puan artış kaydederek 67,7 seviyesine yükselmiştir.

Söz konusu gelişmelere bağlı olarak üretim alt endeksi önceki aya göre 4,9 puan artış kaydederek 56,0 seviyesine yükselmiş ve artışını bu dönemde de sürdürmüştür.

Eylül ayında sanayi sektörüne ilişkin nihai mal stoku alt endeksi önceki aya göre 6,4 puan artış kaydederek 51,3 seviyesine yükselirken, tedarikçilerin teslimat süresi alt endeksi ise 9,3 puanlık artışla 54,0 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Geçtiğimiz ay referans değerinin altına gerçekleşerek durağan bir görüntü arz eden istihdam alt endeksi, bu dönemde de 0,3 puan azalarak 49,2 seviyesinde gerilemiştir.

Böylece 56,8 puanla Sanayi Sektörü SAMEKS Endeksi 50 referans değeri üzerindeki seyrini üst üste 14'üncü aya taşımış ve sektördeki genişleme yılın 3'üncü çeyreğinin tamamında devam etmiştir.

Hizmet Sektörü SAMEKS Endeksi

Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Hizmet Sektörü SAMEKS Endeksi, 2022 Eylül ayında önceki aya göre 1,6 puan artarak 51,1 seviyesine yükselmiştir. Önceki aya kıyasla 2,7 puan ivme kaybetmiş olmasına karşın 66,4 puanla güçlü seyrini sürdüren girdi alımları, sektör genelinde gözlenen olumlu görünümün belirleyicisi olmuştur.

Bu dönemde tedarikçilerin teslimat süresi alt endeksi 50,2 puanlık seviyesiyle pozitif bir görüntü sunarken, sektöre ilişkin nihai mal stoku alt endeksi ise 3,2 puan azalarak 46,0 seviyesine gerilemiştir.

İstihdam alt endeksi ise 3,7 puan azalarak 48,3 seviyesine gerilemiş ve Ağustos'un ardından Eylül ayında da istihdam kaybına işaret etmiştir.

Böylece geçtiğimiz ay referans değerinin altına gerileyerek sektörde daralmaya işaret eden Hizmet Sektörü SAMEKS Endeksi, söz konusu gelişmeler neticesinde 51,1 seviyesine yükselmiş ve yeniden ivme artışı sinyali vermiştir.

YORUM

Ocak-Temmuz döneminde kesintisiz şekilde artış eğiliminde olan SAMEKS Bileşik Endeksi, Ağustos ayında 50 puanın altında gerçekleşerek bu dönemde ekonomik aktivitenin içme kaybettiğine işaret etmişti. Eylül ayına ilişkin endeks değeri ise 3,2 puanlık artışla 52,8 seviyesine yükselmiş ve reel sektör yeniden canlı bir görüntü sunmuştur.

Yılın 3'üncü çeyreğinde zayıflayan dış talebin etkisiyle büyümede bir miktar ivme kaybı beklense de, Türkiye ekonomisinin pozitif büyüme süreci devam etmektedir. Nitekim yılın ilk iki çeyreğinde sırasıyla 52,9 ve 54,6 puanlık ortalamasıyla ekonomik büyümenin devam ettiğine işaret eden SAMEKS, 3'üncü çeyreği de 52,2 puan ortalamasıyla geride bırakarak ekonomik büyümenin sürdüğünü teyit etmiştir.

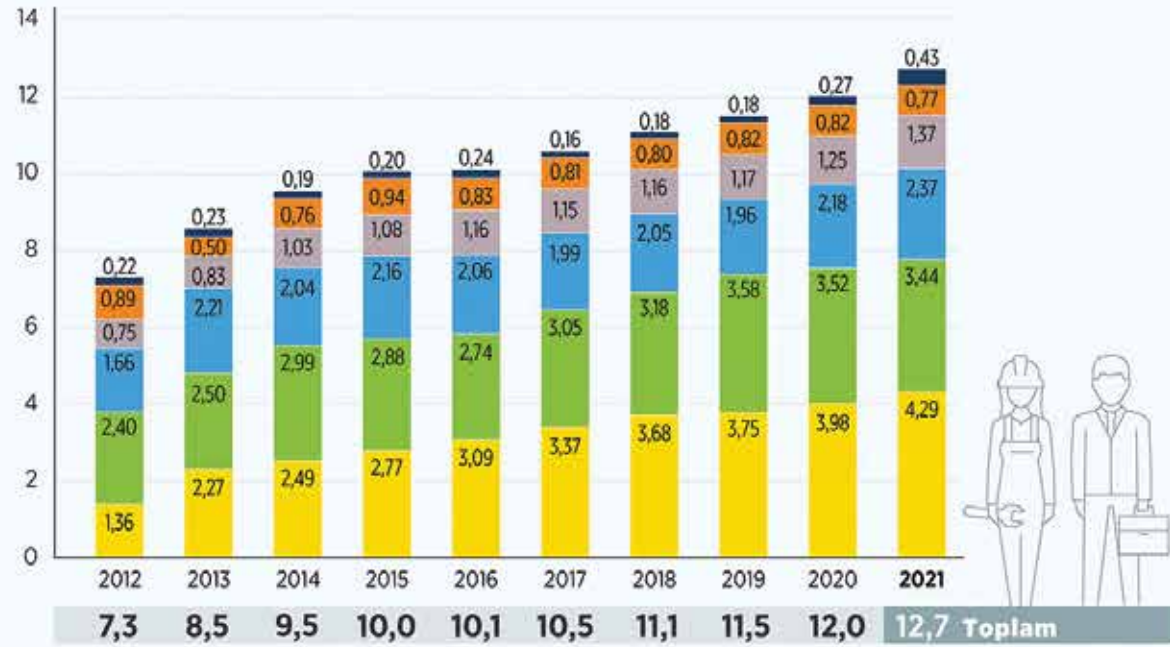
Temiz enerjide istihdam 12,7 milyona ulaştı

Dünya genelinde yenilenebilir enerji sektöründe istihdam geçen yıl bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 6 arttı

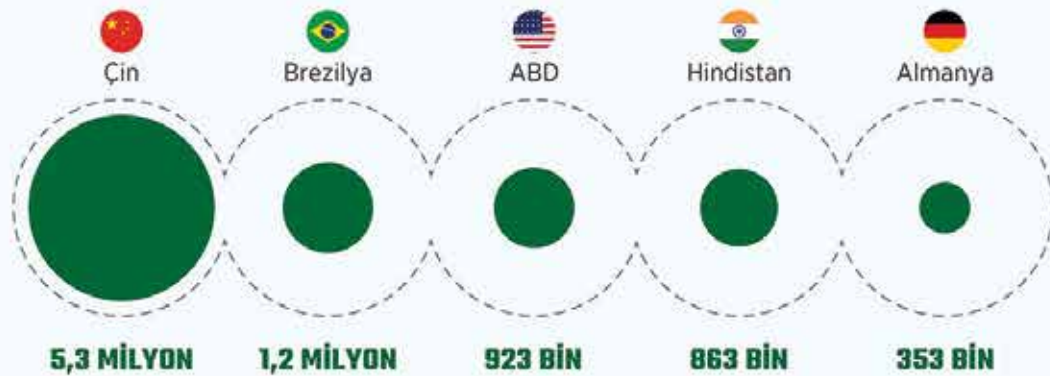
DÜNYA GENELİ

YENİLENEBİLİR ENERJİ SEKTÖRÜNDE İSTİHDAM (Milyon kişi)

Güneş enerjisi Biyokütle, biyoenerji Hidroelektrik Rüzgar enerjisi Isıtma ve soğutma Diğer

YENİLENEBİLİR ENERJİDE EN FAZLA İSTİHDAM SAĞLAYAN ÜLKELER

22.09.2022 Kaynak: Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı (IRENA)

YENİ NESİL HABERCİLİĞİN ÖNCÜSÜ ANADOLU AJANSI

Yaşadığımız dünyanın önemli sorunlarına odaklanan üç yeni editörlük açan Anadolu Ajansı, gündemi tüm yönleriyle paylaşmaya devam ediyor.

yeşilhat.

Daha yaşanabilir bir dünya için farkındalık oluşturarak iklim değişikliği ile ve çevre kirliliğiyle mücadeleye katkı sağlamak için oluşturuldu.

ayrımcılık/hattı

Evrensel insan haklarını referans alarak dünyadaki ayrımcılık vakalarını takip etmek, haberleştirmek ve ayrımcılık hakkında kamuoyunu bilinçlendirmek görevi ile faaliyete geçirildi.

teyithattı

Referansı hakikat olan doğru ve güvenilir habercilik misyonuyla, bilgi kirliliğiyle mücadele ederek dezenformasyona ve manipülasyona karşı bir duruş göstermek amacıyla kuruldu.

Dünya Daralmayı Konuşurken Türkiye’de Son Veriler Ne Diyor?

Hikmet BAYDAR
3. Göz Danışmanlık
Yönetim Kurulu Başkanı, Ekonomist

Dönem dengeli siyaset ve üretimi destekleyici politikalar dönemidir. Bu konuda Türkiye son derece başarılı bir grafik çiziyor. Global krizi fırsata çevirme zamanıdır. Yeter ki iyi organize olalım.

Global ekonomilerdeki son gelişmeler oldukça can sıkıcı. Avrupa bir yandan Rusya yaptırımları nedeniyle enerji darboğazı riski taşıırken, diğer yandan durgunluk ve yükselen enflasyonla mücadele etmeye çalışıyor. Bunun yanında geleceğe yönelik beklentilerde de negatif büyüme konuşulmaya başlandı. Hatta stagflasyon denen durgunluk ve enflasyonun bir arada yaşandığı dönemlere girilebileceği de dillendiriliyor.

Türkiye’ye baktığımızda ise; Batının aksine izlenen politikalarla arz desteklenirken, Dünya barışına sağladığı destek ile dikkatleri üzerine çekmiştir. Rusya’dan askere gitmemek için, Ukrayna’dan savaştan korunmak için, Suriye’den savaş tehdidinden kaçmak için gelenler aynı zamanda parasıyla ülkemiz ekonomisine de dinamizm kazandırmaktadırlar. Özellikle belli şehirlerde yabancıların ciddi etkisi görülmektedir.

Kapasite kullanım oranı, üretimdeki canlılığı hâlâ gösterirken, Dünya’nın önemli kurumları ülkemiz büyüme hedeflerini diğer ülkelerin aksine yukarı yönde yenilemektedirler. Böylece ülkemizdeki dinamizmi onlar da görmektedir.

En son açıklanan büyüme verisine bir bakalım; TÜİK verilerine göre Nisan-Haziran 2022 döneminde gayrisafi yurt içi hasıla yüzde 7,6 artmıştır. Hem de zincirlenmiş hacim endeksi olarak, yani fiyat değişimlerinden arındırılmış olarak. Dünya’da birçok ülkenin hayal bile edemeyeceği bir büyüme rakamından bahsediyoruz. GSYH’yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde; 2022 yılı ikinci çeyreğinde bir önceki yıla göre zincirlenmiş

hacim endeksi olarak; finans ve sigorta faaliyetleri yüzde 26,6, hizmet faaliyetleri yüzde 18,1, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri yüzde 11,0, sanayi yüzde 7,8, bilgi ve iletişim faaliyetleri yüzde 5,3, gayrimenkul faaliyetleri yüzde 4,1, diğer hizmet faaliyetleri yüzde 1,9 ve kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yüzde 1,7 arttı. Tarım, ormancılık ve balıkçılık yüzde 2,9, inşaat sektörü ise yüzde 10,9 azaldı. Burada özellikle tarım, ormancılık ve balıkçılık faaliyetleri ile inşaat sektöründeki daralma dikkat çekicidir. Orman yangınlarının olumsuz etkilerini bu çerçeveden de görebiliriz. İnşaat sektöründeki daralma ise şaşırtıcıdır. Fiyat artışlarının ciddi şekilde olduğu, yabancı talebinin canlı olduğu bir sektörde söz konusu veri sürprizdir. Bunun altında özellikle kamunun alt yapı harcaması ihtiyacının kalmamasının da büyük rolü olabilir.

Tabloya baktığımızda; özellikle dolar bazındaki gelişme son derece önemlidir.

2020 yılının ikinci çeyreğinde 152,571 milyon dolar olan GSYH, 2021 yılının aynı döneminde 190,006 milyon dolara ulaşmış, 2022 yılı aynı dönemde ise 219,335 milyon dolara ulaşmıştır. Bazen piyasalarda söylendiği gibi kur yüksekliğinden ucuz satıyoruz sözünün de doğru olmadığı, daha önceki dönemlere göre kârın arttığı açıkça görülmektedir.

Önümüzdeki dönem özellikle güvenlik, global faiz artırımları ve daralmaların konuşulacağı bir dönem olduğundan büyümümüzde rakamlarda bir miktar gerileme olabilir. O yüzden de beklenen yıllık bazda yüzde 5 civarıdır. Avrupa’nın üretememesi, ihtiyaçlarını

Türkiye’ye çevirmesi, tıpkı turizmde olduğu gibi dikkatleri ülkemize çekebilir. O zaman büyüme verilerinde yukarı yönlü revizyonların devam ettiğini görebiliriz.

Dönem dengeli siyaset ve üretimi destekleyici politikalar dönemidir. Bu konuda Türkiye son derece başarılı bir grafik çiziyor. Global krizi fırsata çevirme zamanıdır. Yeter ki iyi organize olalım.

Bu yazıyı **CERCEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

GSYH sonuçları, II. Çeyrek: Nisan-Haziran, 2022

Yıl	Çeyrek	GSYH			
		Cari fiyatlarla (Milyon TL)	Cari fiyatlarla (Milyon \$)	Zincirlenmiş hacim endeksi	Değişim oranı (%)
2020	Yıllık	5 048 220	717 092	179,3	1,9
	I ⁹⁹	1 070 586	176 095	161,3	4,4
	II ⁹⁹	1 037 572	152 571	153,1	-10,3
	III ⁹⁹	1 415 193	196 783	199,0	6,5
	IV ⁹⁹	1 524 868	191 643	203,9	6,4
2021	Yıllık	7 248 789	807 106	199,7	11,4
	I ⁹⁹	1 395 931	189 364	173,4	7,5
	II ⁹⁹	1 592 926	190 006	187,1	22,2
	III ⁹⁹	1 931 231	227 406	214,7	7,9
	IV ⁹⁹	2 328 700	200 330	223,5	9,6
2022	I ⁹⁹	2 507 577	180 610	186,3	7,5
	II	3 418 967	219 335	201,3	7,6

(r) İlgili çeyreklerde güncelleme yapılmıştır.

İşletmelerde Stratejik Planlama ve Bütçeleme

Dünyada faaliyet alanlarında başarı elde etmiş ulusal olmaktan çıkıp küresel markalar haline gelmiş birçok işletmenin uzun ömürlü olmasının en önemli sebebi Stratejik planlar ve bütçeler doğrultusunda Kurumsal Check Up yaptırmalarıdır. Günümüzde işletmelerde bütçeler; işletme veri tabanları, bilgi sistemleri ve geliştirilen yazılımlar yardımıyla hem daha kolay hazırlanabilmekte hem de bütçe kontrol raporları zamanında hazırlandığı için işletmenin sayısal amaçlarına ulaşip ulaşmadığı kontrol edilebilmektedir.

Dr. Ömer HAKSEVER
RIGHT CONSULTING CEO & Founder

Bir bakıma stratejik planlama geleceğe yönelik tahmin yapmaktan öte, geleceği şekillendirme veya yönlendirme (etkileme) anlayışıdır. Stratejik planlama ile yöneticiler sorunlara karşı tepki verme yerine ortaya çıkabilecek fırsatların sunduğu avantajlardan en etkin şekilde faydalanma veya tehditlere karşı koyabilme konusuna odaklanacaklardır.

İşletmenin Vizyon, Misyon ve Amaçlarının Belirlenmesi

Stratejik planlama işletmelerin mevcut durumlarını, gelecekte ortaya çıkması muhtemel değişimleri öngörmelerini, geleceğe yönelik tahminlerde bulunmalarını ve bu doğrultuda vizyon, misyon ile hedef ve stratejilerini belirledikleri bir süreçtir.

İşletmenin var ise mevcut misyonu, amaçları, stratejileri ve politikaları değerlendirilmeli ve gerekiyorsa yenilenmelidir. Mevcut misyon, amaç, strateji ve politikalar, işletmenin içinde bulunduğu ortamın gereklerine göre şekillendirilmektedir. Vizyon, işletmenin nerede olması gerektiğini anlatan bir ifadedir. Nerede ne için olmalıyız sorusuna verilecek cevap ile işletmenin vizyonu belirlenecektir. İşletmenin hangi tür mamulleri hangi müşteriler için üreteceği ve işletmenin temel özellikleri işletmenin vizyon tanımında yer alır. Vizyon ile işletme yönetiminin oluşturmaya çalıştığı kültürün değeri yansıtılmaya çalışılır. Amaç ve hedeflerin belirlenmesi aşamasında ise, işletmenin temel amaçları belirlenir. İşletme yönetimi, gelecek faaliyet döneminde faaliyette gösterilen pazarda bir numara olmak gibi bir amaç belirleyebilir. Hedefler ise, amaçlara göre daha dar kapsamlıdır. Amaç ile ortaya konan bir niyet vardır. Bu niyet, hedef ile rakamsal olarak ifade edilmektedir.

Rekabet Stratejisi

Rekabet stratejisi, firmanın yaptığı işi rakiplerinden nasıl daha iyi yapabileceğini açıklar. Firma rakiplerinden farklı olduğunda başarılı bir performans sergiler. Bunun için rakiplerin uygulamadığı yöntemleri içeren stratejilere yönelmek ve kolaylıkla taklit edilemeyecek yetkinlikler geliştirmek gerekir. Piyasadaki şirketlerin aynı müşterilere benzer ürün ve hizmetleri, benzer satış yöntemleri kullanarak sunduğu bir ortamda firmanın aldığı sonuçların farklılaşması veya rakiplerine karşı üstünlük kurması beklenmez. Böyle bir durumda artan rekabet ile birlikte fiyatlar düşer ve bu işten en çok müşteriler kazançlı çıkar.

Bir şirketin stratejisi, şirketin misyon ve amaçlarına nasıl ulaşacağını belirleyen kapsamlı bir plan oluşturmaktır. Strateji, şirketin rekabetçi avantajı artırırken dezavantajı da azaltmaktadır. Strateji, belirlenen misyon ve amaçlara nasıl ulaşacağını belirleyen plan bütünüdür.

Stratejik Planlama Kavramı

Stratejik planlama kavramı sürekli gelişen bir ortamda daha çok önem arz etmektedir. Strateji, benzer faaliyetleri farklı şekillerde yapma veya rakiplerden farklı şekilde yerine getirmek iken, operasyonel etkinlik benzer faaliyetleri rakiplere göre çok daha iyi yapmaktır. Özellikle kurumlar bazında olaya bakıldığında stratejik planlama kurumların değişen çevreye uyum sağlaması ve kurum içi kaynaklarını verimli kullanmasına yardımcı olacaktır. Yapılan planlamaların ayrıntılı ve sağlam temellere oturması ancak bütçeleme ile birlikte düşünüldüğünde gerçekleştirilebilir.

İşletme yöneticileri, performanslarını ölçebilmeleri için bütçeyi etkin bir yönetim ve planlama aracı olarak kullanabilirler. Bütçe, gelecek için oluşturulsa da geçmiş verilerden ve gelecekte ortaya çıkacak enflasyon ve artış oranları verileri de baz alınarak hazırlanır. İyi bir planlama ile Satış Bütçesi, Satışların Maliyeti, Pazarlama Bütçesi, Personel Bütçesi, Yatırım Bütçesi, Nakit Bütçesi, Performans Kontrol Raporları hazırlanarak bu sayede işletmenin, gelecek yıllar da ne kadar kâr edebileceği, satış cirosu, bunun için katlanacağı maliyet ve bunun satışlara yansımaları gibi rakamsal verileri önceden raporlamış olur. İşletme faaliyetleri gerçekleşenler ve sapmalar belirlenebilir ve bu sapmaların nedeni araştırılarak yönetime raporlanır. Bu raporlamaların doğru okunması yöneticilerin karar almalarında en büyük etken olacaktır. Faaliyetlerini öngörebilen bir yönetici yatırım kararı alırken de bu verileri göz önüne alarak daha sağlıklı karar verebilecektir.

İşletmeler, stratejik planlama aracılığıyla, iç ve dış çevre analizlerini yapabilmekte, aynı zamanda güçlü ve zayıf yönlerini değerlendirebilmekte ve diğer işletmeler karşısındaki durumunu tespit edebilmektedirler.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, İstanbul'da düzenlenen Katılım Finans Strateji Belgesi Tanıtım Toplantısı'nda konuştu. Erdoğan, "Katılım finans sisteminin hak ettiği yerin gerisinde olması araştırılmalı. Katılım bankası ismi katılım finans şeklinde değiştirilebilir" diye konuştu.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Dolmabahçe Ofisi'nde düzenlenen Katılım Finans Strateji Belgesi Tanıtım Toplantısı'nda konuştu. Cumhurbaşkanı Erdoğan "Küresel gelişmelerin ortasıyla bir süredir etkisini hissettiğimiz enflasyon meselesinin üstesinden gelerek inşallah Türkiye yüzyılı'nı hep birlikte inşa edeceğiz" dedi.

Katılım bankalarına yönelik değişiklik yapılmasının algıyı değiştirebileceğini belirten Erdoğan "Katılım finans kuruluşlarının bankalardan farkı olmadığına ilişkin algı topluma yer etmiş durumdadır. Katılım bankası isminin katılım finans kurumu şeklinde değiştirilmesi olabilir. Sadece isim değişikliğiyle katılım finansla bankaları toplum nezdinde ayırtıracaktır" değerlendirmesinde bulundu.

Ekonomi alanında Türkiye'nin hedefinin her zaman en iyilerin bulunduğu yere gelmek olduğuna değinen Erdoğan, "Türkiye'nin her alanda olduğu gibi ekonomide de hedeflerini küresel ligin en üst sıralarına çıkarmak için böyle bir süreçte bu tür çalışmaların çok daha anlamlı olduğuna inanıyorum. Salgın ve savaşın tetiklediği enerji ve Emtia fiyatlarındaki artışın tetiklediği küresel ekonomik kriz tüm ekonomileri derinden etkilediği dönemden geçiyoruz. Küresel gelişmelerin ortasıyla bir süredir etkisini hissettiğimiz enflasyon meselesinin üstesinden gelerek inşallah Türkiye Yüzyılı'nı hep birlikte inşa edeceğiz." diye konuştu.

“Katılım Bankası’nın İsmi Katılım Finans Kurumu Olabilir”

Küresel borçluluk millî gelirin 3.5 katına çıktı

Küresel olarak dünyanın içinde bulunduğu borçluluk durumunun millî gelirlerin 3.5 katına yükseldiğine işaret eden Erdoğan, sosyal refah için bu ekonomik modellerin sürdürülebilir olmadığını dile getirdi. 2008 yılındaki küresel ekonomik krizden bu yana dünyanın herhangi bir ders çıkarmadığını belirten Erdoğan, "Küresel borçluluk oranı küresel millî gelirin 3,5 katına yükselmiştir. 2008 küresel finans krizinden gerekli ders alınmadığı ve yanlış yolda yürüdüklerini görüyoruz. Bu çarpık durum finansın üretim ve yatırımlardan ayırıştırılarak dünyadaki sosyal refaha katkısının giderek azalmasına yol açmaktadır." diye konuştu.

Katılım Finans Kurumu yeni dönemde Katılım Bankası'nın yerini alabilir

Ekonomi alanında katılım finans modelinin hak ettiği yerde olmadığını vurgulayan Erdoğan, "Üzüntüyle belirtmek isterim ki, katılım finans finansal sistemin içinde hak ettiği potansiyelin çok gerisindedir. Hükümet olarak katılım finans sisteminin gelişmesi amacıyla çok önemli politikaları devreye aldık. Kalkınma planlarımız ve orta vadeli planlarımız başta olmak üzere tüm kamu strateji belgelerimizde katılım finansı öncelikli alanlardan belirledik. Katılım finansın finansal sistemin içinde hak ettiği yere gelmesi için üzerimize düşen sorumlulukları bundan sonra da ifa etmeyi sürdüreceğiz. Türkiye gibi insanların dini hassasiyetlerinin yüksek olduğu ülkede katılım finans sisteminin potansiyelinin gerisinde kalmasının sebeplerini doğru tespit etmeli, çözüm yollarını ona göre belirlemeliyiz. Katılım finans kuruluşlarının bankalardan farkı olmadığına ilişkin algı topluma yer etmiş durumdadır. Katılım bankası isminin katılım finans kurumu şeklinde değiştirilmesi olabilir." dedi.

Kalite Güvencemiz Altında!

TSE CERTIFICATE

ISO 9001 - 2008

CSN 10219 - 2006

ISO/TS 16949 : 2009

ISO 14001 : 2004

BS OHSAS 18001 : 2007

Merkez Ofis / Üretim

Ayazlı Mahallesi Ereğli Caddesi No : 178
81650 – Akçakoca / DÜZCE

Tel : 0 380 525 0 267
Fax : 0 372 316 89 72

İstanbul Satış Ofisi

Barbaros Mah. İhlamur Sok. No : 1
Ağaoğlu My Prestige İş Merkezi
No : 17-18 34746 Ataşehir - İSTANBUL
Tel : 0 216 688 24 29
Fax : 0 216 688 24 28

Lojistik

Kışla Mahallesi Millet Sokak
Bozkuş İş Hanı No : 42/F
67300 – Kdz.Ereğli - ZONGULDAK
Tel : 0 372 316 46 20
Fax : 0 372 316 89 73

Enerjide Kojenerasyon İçin 3,5 Milyar Dolar Yatırım Öngörülüyor

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, kojenerasyon sistemlerinin doğal gaz tarafında kullanılmasıyla yıllık 1 milyar dolarlık bir tasarruf potansiyeli olduğunu belirterek, “Bunun için de toplamda 3,5 milyar dolarlık bir yatırım öngörüyoruz. Yani 3,5 yılda kendini amorti eden, sonrasında da kar eden bir sistemden bahsediyoruz.” dedi.

Bakan Dönmez, video konferans yöntemiyle katıldığı “2. Avrasya Kojenerasyon Konferansı”nda yaptığı konuşmasında, yılın ilk aylarında başlayan Ukrayna-Rusya çatışmasıyla doğal gaz fiyatlarının 20 kat, kömür fiyatlarının ise 8-10 kat birden arttığını söyledi.

Bu dönemde enerji güvenliğinin önemine dikkati çeken Dönmez, doğal gaz arz güvenliğini teminat altına almak için sözleşmelerin sona erdiği ülkelerle kontratların yenilediğini, sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) anlaşmalarının tamamlandığını ve yeni LNG kaynakları temin etmek için daha önce doğal gaz ticareti yapılmayan kaynak ülkelerle görüşmeler yapıldığını aktardı.

Dönmez, enerji verimliliği alanında uygulanabilecek en önemli teknolojilerden birinin kojenerasyon sistemleri olduğuna işaret ederek, sözlerine şöyle devam etti: “Enerji Verimliliği Eylem Planımızda bölgesel ısıtma dahil olmak üzere bina ve hizmet sektöründe 3, sanayi ve teknoloji sektöründe 1, enerji sektöründe 1 ve tarım sektöründe 2 olmak üzere toplamda 7 farklı maddede kojenerasyon sistemlerini ele aldık. Kojenerasyon sistemlerini neredeyse bütün sektörlerimize yaygınlaştırmak için çeşitli eylemler belirledik. Bunu da 2024-2030 yılları arasındaki hedeflerimiz arasına koyduk.”

Kojenerasyon sistemlerinin yaygınlaşmasını teşvik etmek için kendi ihtiyacını karşılayacak santrallere lisans alma ve şirket kurma muafiyeti getirdiklerini hatırlatan Dönmez, “Teknolojisine bağlı verim değerini, elektrik/ısı oranı değerini ve en az yüzde 10'luk tasarruf değerini sağlayan tesislere Kojenerasyon Tesisi Verim Belgesi düzenledik. Bugüne kadar toplam 210 tesisimiz verim belgesi almaya hak kazandı. Kojenerasyon Tesisi Verim Belgesi düzenlediğimiz tesislerimizin toplam elektrik gücü 620 megavata, ısı güçleri ise

582 termal yani ısısal megavata ulaştı. Verim belgesi verdiğimiz tesislerin devreye alınmasıyla yıllık 3 milyon megavatsaatlik birincil enerji tasarrufu elde etmeyi planlıyoruz.” ifadelerini kullandı.

Dönmez, kojenerasyon sistemlerinin doğal gaz tarafında kullanılmasıyla yıllık 1 milyar dolarlık bir tasarruf potansiyeli olduğunu belirterek, “Bunun için de toplamda 3,5 milyar dolarlık bir yatırım öngörüyoruz. Yani 3,5 yılda kendini amorti eden, sonrasında da kar eden bir sistemden bahsediyoruz.” dedi.

Türkiye'nin kurulu gücünün yüzde 65,4'ünün yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklı olduğunun altını çizen Dönmez, “Elektrik üretimimizin de yaklaşık yüzde 60'ını yerli kaynaklardan sağlıyoruz. YEKA yarışmalarımızla bugüne kadar 5 bin 850 megavatlık bir kurulu gücü sisteme ekledik. Bu yıl yapacağımız yarışmalarla inşallah yılsonuna kadar 7 bin 50 megavata ulaşacağız.” diye konuştu.

Dönmez, belirli kapasitenin üzerinde elektrik ve ısı ihtiyacı olan tesislere kojenerasyon zorunluluğu getirilmesi konusunun araştırıldığını aktararak, şunları kaydetti:

“Kojenerasyon sistemlerinin yaygınlaşmasını temel hedeflerimizden biri olarak belirlediğimizi ifade ettim az önce. Bunu bu alandaki değer zincirini yerleştirerek başaracağız. Yenilenebilir enerji, petrol ve doğal gaz sektörlerinde yüzde 50'leri aşan yerleştirme oranı yakaladık. Kojenerasyon ve trijenerasyon alanındaki yerel insan kaynağımızın ve teknik altyapımızın güçlendirilmesi hususunda da önümüzdeki dönem sektörümüzden gelen talep ve öneriler doğrultusunda önemli yatırımlar ortaya koyacağımıza inanıyorum.”

Mustafa KELEŞ
Kuvvars Mermer

**Ülkemizde hâlihazırda
5.000 civarında ruhsatlı saha,
2800'ü aşan işletme izinli
aktif ocak bulunmaktadır.**

**Bu ocaklar, ülke mermer ve doğal taş
rezervlerinin çok küçük bir bölümünü
kullanmaktadırlar. Uzun yıllar nesilden nesile
ticaret yapıp tüm dünyaya Türk mermerini
yayacak kapasitede birçok mermer ve doğal
taş oluşumları mevcuttur. Bu oluşumları
günümüzdeki şartları değerlendirerek
ülkemize katma değer sağlayabilir ve
dünyadaki mermer ihracat oranlarını
daha da artırabiliriz.**

Yurdumuzun altı üstü zenginliklerle dolu. Bunları görebilmek ve değerlendirebilmek önemli bir konu. Bu zenginliklerden bir tanesi de doğal taştır. Sağlıkta da ticari hayatında da insan, elindekinin değerini kaybettikten sonra anlıyor ve bu sefer iş işten geçmiş oluyor. Bu duruma düşmeden madenlerimize sahip çıkmamız gerekiyor.

Ülkemizde petrol zengini bir ülke değil. Fakat, dünya doğal taş rezervinin yüzde 40'ı ülkemizde bulunuyor. Marmara ve Ege Bölgeleri başta olmak üzere, Akdeniz'den Doğu Anadolu'ya kadar hemen tüm coğrafi

Türkiye'deki Doğal Taş Varlığı Üzerine

bölgelerimizde dünyaya kendini sevdirmiş beğendirmiş 650'ye varan renk ve desende doğal taş çeşitlerimiz varlığını korumakta.

Marmara kelimesinin kökeni Rumca'dan gelir ve mermer anlamı da taşımaktadır. Bazı ülkeler mermer diye Marmara adını kullanır. Doğal taşla dünyayı tanıştıran ülkemizdir. Doğal taşın tarihini araştırmacılar Marmara adasından esinlenerek 4000 yıllık diye dikkate alıyorlardı fakat Göbeklitepe'nin tarihi keşfinden sonra mermer tarihi 14000 yıllık olarak adlandırıldı.

Doğal taş ruhu olup dili olmayan madendir. Renkleriyle, damarıyla ve ihtişamıyla çok şey ifade eder. Granit, soğuk ve tek renktir.

Jeolojik oluşumları ve bilimsel açıdan mermer olarak isimlendirilen her taş doğal taştır. Doğal taşın önemi ham maddesinin üretilerek elde edilmesi değil; doğada bulunuyor olmasıdır.

Doğal taş dayanıklı güvenilir bir malzemedir. İnsanlar doğal taşın güvenilir ve sağlıklı bir malzeme olarak kullanıldığını yaşayarak öğrenirler yıllar boyu değerini ve görüntüsünü kaybetmeyen hijyenik bir malzemedir. İlk insandan günümüze insanoğlu hep kullanmıştır. Su mimarisinde hayrat amaçlı kullanılan sebiller, kelime olarak hayır için bedelsiz dağıtılan içme suyu anlamına gelir. Camii ve türbeler de ağırlıklı sebiller şadırvanlar dış mekânda olması hasebiyle Marmara mermeri kullanılmıştır.

Doğal taş tarihi

Osmanlı İmparatorluğu en güzel mimari yapılarına mermerin ruhunu yansıtarak renk verdi. Günümüzde mimarların en çok zevk alarak kullandığı ürün mermerdir. Çünkü mermer insan şekil verebilir

parlatabilir fakat rengini ve tonunu değiştiremez. Damarın yönünü değiştiremez. Allah'ın nimeti olan doğal taş doğadan nasıl elde ettiyse insan o şekilde kullanmak zorundadır.

Şanlıurfa Göbeklitepe'de yapılan arkeolojik çalışmalarla ortaya çıkarılan toplam 20 futbol sahası büyüklüğünde, 24 ton dik sütunlar hâlinde keskin taşlar kullanılarak yapılan 14.000 yıllık geçmişi olan bir yerdir. Göbeklitepe 14.000 yıl temsil ettiği inancı medeniyetleri ve kültürleri şekillendirmeye devam etmiştir. Neolitik bir inanç sisteminin Ayasofya'sı olan Göbeklitepe'de sütunların üzerindeki şekillerin hepsi özel ustalık isteyen çizimlerdir.

Doğal taş kullanılan yerler

Türkiye'nin en değerli taşı Elâzığ Vişne Taşı, çok uzun yıllar depremlerle karıştırarak Alacakaya'da bulunan demir bakır ve kromdan aldığı renklerle oluşmuştur. Elâzığ Vişne'nin dünyada kullanıldığı yerler; Beyaz Saray, Disneyland, Amerika Birleşik Devletler Senatosu Binası, Fransa Parlamentosu, Hindistan Parlamentosu, Çin sarayları ve Harem-i şerif.

Ayasofya'da taşıyıcı sütun ile duvar ve yer kaplaması olarak yoğun şekilde Yunan adalarından getirilen Serpantin Breşi ve Marmara Adası'ndan getirilen Marmara Mermeri kullanılmıştır. Mısır'dan getirilen Eski Kırmızı Porfir taşıyıcı sütun ve kaplama taşı olarak, Afyon Menekşe Mermeri ve oniksler duvar kaplaması olarak kullanılmıştır. Ayasofya'daki ilginç bir taş kullanım örneği, simetrik mermer panolardır.

Bizans döneminde İstanbul'un su ihtiyacını karşılamak üzere, açık hava su depolarının yanı sıra, yer altı sarnıçları da yapılmıştır. Bu yapılarda suya dayanıklı Ezine-Kestanbol granitleri ve Marmara Adası mermerleri kullanılmıştır. Bunların en ünlüsü 336 mermer ve granit sütun üzerine oturan ve Yerebatan Sarnıcı'dır.

İstanbul'un batısında, Cebeciköy-Atışalanı dolaylarında bulunan kaynak sularını şehre getirmek üzere Valens tarafından yaptırılan Bozdoğan Su Kemeri'nde Bakırköy Küfeki Taşı'nın yanı sıra az miktarda Şirincevolkanik tüfleri, Karamürsel od taşları, İstanbul siyah kalkerli ile Marmara mermeri kullanılmıştır.

**İstanbul'da Sultanahmet ile Beyazıt
arasında bulunan, bir dikme sütun taş
yapıt olan Çemberlitaş, Mısır'daki Duhan
Dağı'ndan çıkarılan ve Kırmızı Somaki
olarak bilinen Eski Kırmızı Porfir'den
yapılmıştır. Ayasofya, Süleymaniye ve
Sultanahmet Camileri'nde de taşıyıcı
sütun olarak birçok yerde kullanılmıştır.**

Vatikan'ın en önemli kiliselerinden Saint Pierre'nin Sütun kaplamaları Afyon İscehisar mermeri kullanılmıştır.

Yapımına M.Ö 3000 yıllarında başlanan ve Roma döneminde tamamlanan kenti baştan başa çevreleyen tarihi Diyarbakır Surları'nın yapımında yörede yaygın olarak bulunan Karacadağ bazaltları kullanılmıştır.

İstanbul'daki tarihi yapıların mimarları, malzeme kullanımı açısından çoğunlukla kentin yakın çevresinde bulunan malzeme kaynaklarından yararlanılmıştır. Ancak, ayrıcalıklı yapıların oluşumunu isteyen imparator ve sultanların istekleri doğrultusunda yurt dışından getirilen değişik tür ve desendeki renkli doğal taşlar kullanılmıştır. Deniz yoluyla Yunan adalarından, Mısır, İtalya ve Malta'dan getirilmiştir.

Çeşitli dönemlerde anıtsal etkinliğin en yoğun olduğu İstanbul'daki tarihi eserler (camiler ve saraylar) kullanılan taşlar açısından incelendiğinde bunların gerçek anlamda bir doğal taş müzesi zenginliğine sahip olunduğu görülür.

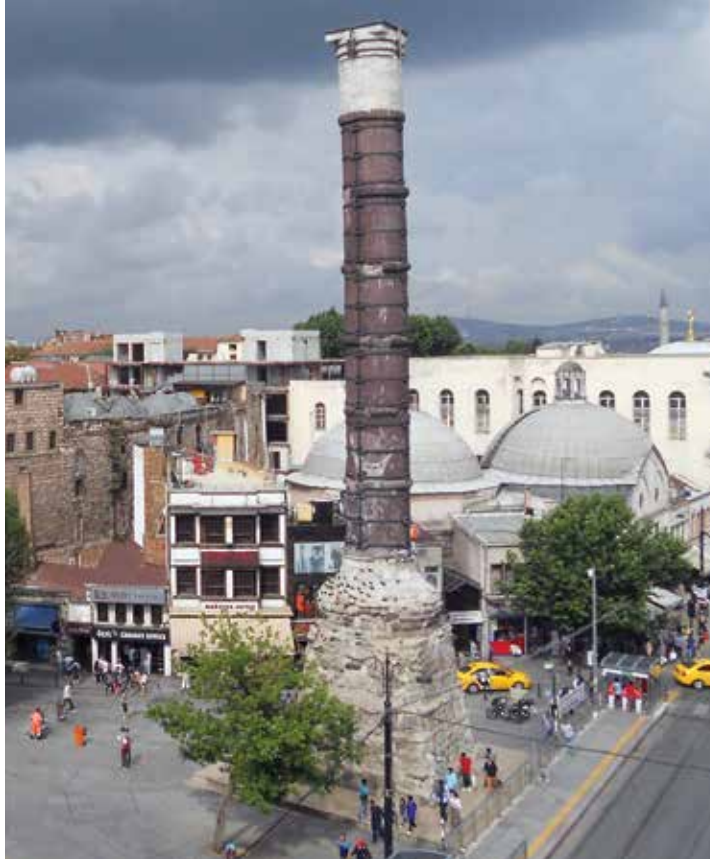
Bazı doğal taşlar kendisini mimari olarak iç mekânda gösterip, gösterişini böyle kanıtlarken; bazıları ise kendi varlığını dış mekânda kanıtlayarak sürdürmüştür. Zaten taş kendini anlatır. Mermerin duygusunu karakterini anlamak lazım. Doğal taşın gururu vardır. Aynı ocaktan çıkan blokların hepsi birebir aynı değildir, aynı da olamaz. Kimi yerinin damarı belirgindir kimi yerin ana rengi daha belirgindir. Bunu şöyle düşünebilirsiniz; deve, inek ve koyun kesildiğinde her tarafı et ciğer kalp kemik

değildir. Her azasının ayrı ayrı güzelliği ve faydası vardır. Kimi azası daha güzeldir; doğal taş blokları da böyledir. Doğal taş bereketlidir ve insanlar uzun süredir ticaretini yapıp geçimini sağlamaktadır.

Jeolojide şöyle bir terim var; doğal taş yer, altındaki fosillerin bir araya gelmesiyle 500 yılda oluşur. Granit 1000 yılda oluşur hatta granit için dünyanın çivisi derler. Fakat Çin'de çok çıkar Türkiye'de az çıkar. Çin'de bizim doğal taşlarımızı kendi özel değer görülen yerlerinde kullanırlar.

Devletimiz madene karşı gerekli ilgi alakasını ve desteğini göstermek için gerekli adımları atıyor. En son yapılan en güzel adımlardan birisi Balıkesir'de Türkiye'nin ilk maden lisesinin açılışı yapıldı.

Yeni nesil gençler için büyük bir hizmet. Bizlerinde devletin önümüzü açtığı yerlere sahip çıkıp korumak için elimizden gelenin fazlasını yapmak zorundayız. Her şeyi karşı taraftan beklemek yerine çuvaldızı az da olsa kendimize batırmamızda fayda var.

STERLING®
HIGH QUALITY AMMUNITION

Mühimmat üretiminde yenilikçi lider...
Innovative leader in ammunition production...

www.sterling.com.tr

• SterlingAmmunition • SterlingAmmunition • sterlingammunition • Sterling_Ammo

MÜSİAD Yabancı Yatırımcı İçin Uluslararası Yatırım Destek Ofisi Kuruyor

MÜSİAD Genel Başkanı Mahmut Asmalı, 11 Eylül 2021’de göreve başladıktan sonra geçen bir yıllık süreci ve MÜSİAD’ın gerçekleştirdiği faaliyetleri değerlendirdi. Ayrıca Asmalı, önümüzdeki ay düzenlenecek olan 19. MÜSİAD EXPO 2022’de 100 binin üzerinde ziyaretçi beklediklerini söyledi.

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD) Genel Başkanı Mahmut Asmalı, ülkeye yatırım yapmak isteyenlere yönelik ticari araştırma ile en doğru yatırım alanlarını en sağlıklı şekilde sunmayı hedefleyen bir prensiple Uluslararası Yatırım Destek Ofisi’ni hayata geçireceklerini söyledi.

11 Eylül 2021’de göreve başlayan MÜSİAD Başkanı Asmalı, aradan geçen bir yıllık süreci değerlendirdi. Göreve geldiklerinde açıkladıkları hedeflerin büyük çoğunluğunu gerçekleştirdiklerini dile getiren Asmalı, özellikle Genç MÜSİAD ve MÜSİAD Kadın oluşumlarının başarılı çalışmalara imza attığını kaydetti.

İşbaşı yaptıktan hemen sonra IBF Bakü ve Vizyoner’21 gibi iki önemli programa imza attıklarını hatırlatan Asmalı, ardından yıl sonu itibarıyla ekonomi değerlendirme anketini gerçekleştirerek 5 Ocak’ta Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati’nin katılımıyla açıkladıklarını anlattı.

Ticaretin önündeki sorunların masaya yatırıldığı toplantılarını ise Ticaret Bakanı Mehmet Muş’un katılımıyla gerçekleştirdiklerini belirten Asmalı, genel idare kurulu toplantıları ve sektör kurullarıyla Türkiye’nin farklı illerinde yaptıkları toplantılarla üyelerle ve Anadolu’daki iş insanlarıyla istişare imkânı bulduklarını ifade etti.

G20 ülkelerindeki yapılanma Arjantin’le tamamlanacak

Göreve başladıklarında 7 stratejik hedef belirlediklerini anımsatan Asmalı, bu hedeflerden 6’sını gerçekleştirdiklerini söyledi. Asmalı, “MÜSİAD’ın G20 ülkelerindeki yapılanmasını tamamlamak istiyorduk. Meksika ve Arjantin’de yoktuk. Meksika’yı kurduk, bir tek Arjantin kaldı. İnşallah onu da tamamlayacağız.” dedi.

Anadolu Ekonomi Diplomasisi programlarıyla yabancı ülkelerin büyükelçilerini Anadolu’daki sanayicilerle buluşturduklarına değinen Asmalı, “BAE büyükelçisini Kayseri’ye, Nijer büyükelçisini Çorum’a, Macaristan büyükelçisini de Samsun’a götürdük. Ülkemizdeki misafir büyükelçileri belli periyotlarla Anadolu’ya götürüyoruz. Japonya, Yunanistan ve İsviçre büyükelçilerini de yine sanayicilerimize götüreceğiz” yorumunu yaptı.

Uluslararası Yatırım Destek Ofisi kuruluyor

Hedeflerinden birinin MÜSİAD Arap İşadamları İrtibat Ofisi’ni kurmak olduğunu kaydeden Asmalı, “Bunu daha da genişleterek MÜSİAD bünyesinde Uluslararası Yatırım Destek Ofisi olarak hayata geçiriyoruz.” dedi.

Asmalı, “Ülkemize yatırım yapmak isteyenlere, devletin kurumları var ama, biz özel sektör kanalıyla sahadaki kulislere, çalışmaları, ticari araştırmalar ile en doğru yatırım alanı diyebileceğimiz, kim hangi işi yapıyor, hangi sektöre yatırım daha iyidir noktasında, MÜSİAD’ın güvenilir marka imajına yakışır bir şekilde böyle bir hizmet sunmayı hedefliyoruz.” ifadelerini kullandı.

Uluslararası Tahkim kurulmasıyla ilgili çalışmaların sürdüğünü hatırlatan Asmalı, üyelerine yönelik e-ticaret çalışmalarına hız verdiklerini kaydetti.

Asmalı, yakın zamanda ise eğitim ve ekonomiyle ilgili iki ayrı araştırma raporunu kamuoyuyla paylaşacaklarını bildirdi.

**MÜSİAD üyesi işletmeler
yaklaşık 2 milyon kişiye
istihdam sağlıyor**

MÜSİAD’ın ekonomi ve iş dünyasındaki konumunu rakamlarla anlatan Asmalı, 84’ü yurt içi, 81’i yurt dışı olmak üzere 165 irtibat noktasında faaliyetlerini sürdürdüklerini belirtti. MÜSİAD olarak 71 ülkeye ulaştıklarını, Almanya’da 10’dan fazla şubelerinin bulunduğunu bildiren Asmalı, “Ekim sonunda ABD’ye gidiyoruz. ABD’nin 50 eyaletinde teşkilatlanma gibi bir hedefimiz var” diye konuştu.

Üye sayılarının 12 bin 925’e yükseldiği bilgisini paylaşan Asmalı, “Gururla söylüyorum; bunun yüzde 35’lik kesimi, yani 4 bin 558’i, Genç MÜSİAD’lı kardeşlerimiz. Dolayısıyla geleceğimiz sağlam. Gençlerimiz ve kadın çalışma grubumuz çok güzel faaliyetler yapıyor. 60 bin işletmemiz var. Yaklaşık 2 milyon insanımıza istihdam sağlıyoruz. Türkiye ihracatının yüzde 20’sini de üyelerimiz yapıyor.” değerlendirmesini yaptı.

MÜSİAD Başkanı Asmalı, ihracat yapan üye sayısını artırmak için sermayeleri bir araya getirmenin önemi üzerinde durduklarına da vurgu yaptı.

Erzurum Oltu’da Türkiye’nin ilk endüstriyel çağ kebabı işletme endüstriyel tesisinin açılışına gittiğini anlatan Asmalı, “20 üyemiz sermayelerini bir araya getirerek çok önemli bir tesis kurdular. Birçok şubemiz, birçok üyemiz bunun gibi faaliyetler yapıyor. İnşallah gelecek dönemde bu tarz güzel örnekliklerin sayısını, ölçeğini artırmak istiyoruz.” ifadelerini kullandı.

**“MÜSİAD EXPO 2022’ye
124 ülkeden 100 binin üzerinde
ziyaretçi bekliyoruz”**

MÜSİAD ve Tüypap Fuarçılık Grubu iş birliğiyle 2-5 Kasım’da düzenlenecek MÜSİAD EXPO 2022 Ticaret Fuarı’na değinen Asmalı, 1993 yılından bu yana kesintisiz olarak 2 yılda bir gerçekleştirilen MÜSİAD EXPO’nun her sektörden üyelerin ürünlerini, hizmetlerini sergileyebileceği karma bir organizasyon olduğunu anlattı.

İki yıl önce salgının etkisi altında, maskelerle yapılan fuarda katılımcı üyelerin memnuniyet oranının yüzde 97 gibi yüksek bir oranda çıktığına dikkati çeken Asmalı, “O zaman 14 bin metrekairelik bir stant alanımız vardı, bu sene 25 bine çıkardık. Hem pandemiden kurtulmamızın etkisiyle, hem de yeni dinamiklerle daha ciddi bir şekilde hazırlanıyoruz. Bu yıl 124 ülkeden 100 binin üzerinde ziyaretçi bekliyoruz.

Fuara 24 farklı sektörden alım heyetleri gelecek. Bunlar Azerbaycan, Rusya, Çin, Katar, Suudi Arabistan, Endonezya, Nijerya gibi dünyanın farklı ülkelerinden heyetler. Bu heyetlerin temsil ettiği şirketler milyarlarca dolarlık dış alım gerçekleştiriyor. Sadece Suudi Arabistan’dan 300 kişilik heyet gelecek. Suudi Arabistan’ın en büyük perakende zincirinin sahibi gelecek.” şeklinde konuştu.

Fuarda konjonktüre bağlı olarak bazı sektörlerin daha ön plana çıkacağını anlatan Asmalı, özellikle gıda kriziyle birlikte tarım ürünlerinin çok stratejik bir noktaya geldiğini kaydetti. Tarım ve gıdada ciddi boyutta üretim ve ihracat yapan üyeleri olduğunu söyleyen Asmalı sözlerini şöyle sürdürdü:

“Bu fuarda tarımla ilgili çok ciddi potansiyel olacak, yatırım imkânları konuşulacak, sera organize sanayi bölgesi kurulma fikri var, belki bununla ilgili görüşmeler olacak. Savunma sanayisi şirketlerimizin ve ürünlerinin tanıtılacağı, bu noktada yeni ortaklıkların tesis edileceği bir imkân da olacak. Bunun yanında yazılım teknolojisinde yüksek katma değerli, inovatif teknolojik firmalarımızın çoğaldığı, startupların, gençlerimizin yeni fikirlerinin sergileneceği ücretsiz stant alanları sağlanacak.

Hem girişimcilerin, hem yatırımcıların bir araya gelebileceği çok önemli buluşmalara ev sahipliği yapacağız. Biliyorsunuz MÜSİAD fuarlarında IBF toplantıları gerçekleştiriliyordu, bu sene buna D-8 büyükelçilerinin katılımıyla yapılacak toplantıları da ekleyeceğiz.”

MİSAFİRPERVERLİK: BİR KELİMEDEN ÇOK DAHA FAZLASI

Nefis ikramlar ve misafirperverliğimizle
her uçuşta keyfiniz yerinde.

TURKISH AIRLINES

Ürün ve hizmetler, uçuşun süresine ve uçağın modeline göre değişiklik gösterebilir.

Ekonomik Dönüşüm ve Yeni Paradigmalar Zirvesi Düzenlendi

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla Dolmabahçe Çalışma Ofisi'nde düzenlenen "Ekonomik Dönüşüm ve Yeni Paradigmalar Zirvesi" gerçekleştirildi. Zirve kapsamında konuşan Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, dün sabah Türkiye'deki ekonomi modelinin ve uluslararası akademi dünyasında yansımalarının ele alındığı toplantı vesilesiyle uluslararası akademisyenlerle bir araya geldiğini söyledi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati'nin katılımıyla Dolmabahçe Çalışma Ofisi'nde düzenlenen Ekonomik Dönüşüm ve Yeni Paradigmalar Zirvesi, Türkiye ve uluslararası alanda birçok akademisyen ve uzmanın katılımıyla gerçekleştirildi. Zirve çerçevesinde konuşan Bakan Nebati, "Başta ABD olmak üzere Batı'da, Uzak Doğu'da, Avrupa'da bizim söylemlerimizi destekleyecek o kadar çok literatür var ki maalesef bunlar dünyanın egemen güçleri tarafından uygulanmaması için baskılanan bir alan" dedi.

Zirveye katılım sağlayan ve 12 farklı ülkeden gelen akademisyenlerin yeni dünyada iktisadi politikalar üreten ve bu alanlarda söz sahibi kişiler olduğuna değinen Bakan Nebati, Türkiye'nin oluşturduğu ve yürüdüğü ekonomik stratejilerin doğruluğuna da işaret etti.

Bakan Nureddin Nebati konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Bu hocalarımız geleneksel ekonomi politikaları, iktisat politikaları konusunda özgün fikirleri ve dünyaya yeni söylemlerde bulunan değerli hocalarımız. Her biri kendi alanlarında dünyanın önde gelen isimlerinden müteşekkil ve dün yaptığımız toplantıda ve sonrasında gerçekleştirdiğimiz oturumlarda biz şunu gördük ki dünyada yalnız değiliz. Çok değerli akademisyenlerimiz de şunu gördü ki söyledikleri sözlerin karşılığını ortaya koyan bir ülke var: Türkiye Cumhuriyeti. En önemlisi, bunu

en yüksek seviyede bugüne kadar ortaya koymuş olduğu söylemleriyle sadece siyasal alanlarda değil, ekonomi alanında da adeta bir meydan okumayı ortaya koyan Sayın Cumhurbaşkanım, sizler, bu politikaların dünyada uygulanması noktasında öncülük edecek bir ülke ve lideri olarak görüyorsunuz."

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kendilerine öncülük ettiği, bu politikaları uygulama alanını kendilerine verdiği ve bu politikaların uygulanmasında önlerine çıkan her türlü engelin ortadan kaldırılması noktasında verdiği destek için minnettar olduklarını ifade eden Nebati, aynı zamanda dünya iktisat literatürüne "Türkiye Ekonomi Modeli"nin girmesini sağlayacak bu duruşun gerek Türkiye için gerekse de dünyanın birçok ülkesi için bir örnek teşkil edeceğini vurguladı.

Ülkemiz ve ekonomimiz için çok faydalı bir zirve Zirveye katılım sağlayan MÜSİAD Genel Başkanı Mahmut Asmalı ise 12 ülkeden 20 akademisyenin yer aldığı zirvenin önemine değinerek, "Dünyanın farklı yerlerinden katılan akademisyenlerin olması çok kıymetli. Amerika, İngiltere, Almanya ve Japonya gibi ülkelerden akademisyenler bu zirveye katılarak geniş bir yelpaze oluşturuyorlar. Bu sayede zirve çok verimli geçiyor. Ekonomik sorunlar, akademik çevreler tarafından tartışılacak. Yeni ekonomik modellerle diğer ülkelerden ayrışacağız." diye konuştu.

Kalite Hizmetinizde!

"Çınar Çelik" Servis Merkezimizde, içinde uzman profesyonel ekipler tarafından direk kullanım ebatlarına uygun şekilde hazırlanan ürünler özellikle otomotiv, beyaz eşya, ısıtma, soğutma ve enerji sektörlerinde kullanılmaktadır.

Hassas üretim yapan makinalar ile ebatlandırılan soğuk, sıcak, galvanizli ve asitlenmiş saçlar hitap ettiğimiz sektörün özelliğine uygun olarak paketlenmekte ve grubumuza bağlı "Çınar Lojistik" firmasına ait araçlarla, siz değerli işletmelerin kullanımına sunulmaktadır.

TSE CERTIFICATE

ISO 9001 - 2008

CSN 10219 - 2006

ISO/TS 16949 : 2009

ISO 14001 : 2004

BS OHSAS 18001 : 2007

Merkez Ofis

Ayazlı Mahallesi Ereğli Caddesi No : 178
81650 – Akçakoca / DÜZCE
Tel : 0 380 525 0 267
Fax : 0 372 316 89 72

İstanbul Satış Ofisi

Barbaros Mah. İhlamur Sok. No: 1
Ağaoğlu My Prestige İş Merkezi
No : 17-18 34746 Ataşehir - İSTANBUL
Tel : 0 216 688 24 29
Fax : 0 216 688 24 28

Fabrika:

Organize Sanayi Bölgesi
Kdz.Ereğli / ZONGULDAK
Tel : 0 372 334 36 90
Faks : 0 372 334 36 99

Lojistik:

Bozkuş İş Hanı No:18/C
67300 Kdz. Ereğli - ZONGULDAK
Tel : 0 372 316 46 20
Faks : 0 372 316 89 73

Çınar Çelik bir Çınar Boru kuruluşudur.

İtalya'da Aşırı Sağ Yeniden Yükseliyor

İtalya'da 25 Mayıs tarihinde gerçekleştirilen genel seçimler ile son dönemde Avrupa ülkelerinde bir trend hâline gelen "aşırı sağ" ilk zaferini Giorgio Meloni önderliğindeki İtalya'nın Kardeşleri (FDL) ve liderlik ettiği sağ ittifak ile beraber kazanmış oldu. Meloni liderliğindeki FDL partisi oyların yüzde 26,2'lik kısmını, sağ ittifak olarak da oyların yüzde 44,3'ünü alarak hem İtalyan Senatosu'nda hem de Temsilciler Meclisi'nde salt çoğunluğu elde etti. Sağ ittifak içerisinde en çok oy alan partinin başbakan çıkarması üzerine bir uzlaşma sağlandığı için Meloni'nin başbakan olmasına artık kesin gözüyle bakılıyor. Meloni'nin İtalya tarihindeki "ilk kadın başbakan" olacak olmasıyla dikkat çekiyor. Aynı zamanda İtalya'nın ikonik faşist lideri Benito Mussolini'den beri ilk kez İtalya'da aşırı sağcı bir lider bu göreve geliyor.

Giorgio Meloni aşırı sağcı görüşleriyle sebebiyle İtalya'da olduğu kadar Avrupa genelinde de tartışmaların odak noktasında. Mussolini'den sonra uzun süredir gündeme gelmeyen "faşizm" akımının tekrardan canlanması da gündemde. Göçmen karşıtlığı ve İslamofobi, Meloni'nin en önemli argümanları olarak ön plana çıkıyor.

Avrupa Birliği'nin de şu ana kadarki tutumuyla Meloni'nin zaferine çok sıcak yaklaşmadığı gözlemleniyor. Avrupa Birliği konsey ve komisyon başkanlarının henüz bir tebrik mesajı yayınlamaması da bunun en büyük işaretçisi. Nitekim Ursula von der Leyen, Joseph Borell, Charles Michel gibi isimler daha önceki seçimlerde (Fransa, İngiltere, İtalya Cumhurbaşkanlığı seçimleri) seçimi kazanan liderleri hızlıca tebrik etmeleri ile biliniyor. AB'nin Macaristan ve Polonya gibi aşırı sağın yüksek olduğu ülkelerde baskı politikası izliyor. Ursula von der Leyen'in seçimlerden önce "işlerin zor bir yola girmesi durumunda,

Macaristan ve Polonya örneklerinde olduğu gibi araçlara başvurulabiliriz" yönünde yaptığı açıklama tepkilere sebep olmuştu.

Konuya Türkiye açısından bakılacak olursa köklü ve güçlü bağları olan İtalya-Türkiye ilişkilerinin yeni dönemde nasıl olacağı merak konusu. Meloni'nin daha önceden Türkiye karşıtı söylemlerde bulunmuş olması soru işaretlerine sebep oluyor. Meloni'nin Türkiye'nin AB üyeliği konusunda tavrı net bir şekilde negatif yönde olsa dahi seçim kampanyası döneminde bu konuyu dile hiç getirmediği de gözlemleniyor. Ancak iki ülkenin sıkı ticari ilişkilerinin uzun süredir devam ediyor oluşu ve diplomatik tutumların iyi zeminde ilerliyor olması gibi etkenler en azından yakın zamanda ilişkilerde büyük bir değişimin olmayacağını gösteriyor.

Hem AB hem de Türkiye açısından birtakım endişeler olsa da Meloni'nin özellikle seçim sonrası daha ılımlı bir tavır sergilediği de göze çarpıyor. Meloni'nin nispeten genç olması ve İtalya'daki ilk kadın lider olacak olması İtalyan halkı için "karizmatik lider" sıfatını ön plana çıkartıyor. Bu özellikleri Meloni'nin seçimi kazanmasındaki başarısının ardındaki etkenleri oluşturuyor.

Kuruluşumuz MEYEM Belgelendirme Helal Akreditasyon Kurumundan almış olduğu resmi yetki ile Helal Sertifikası alma süreçlerinde siz değerli MÜSİAD üyelerinin yanında olmaktan mutluluk duyacaktır.

HAK Akreditasyonsuz Helal Sertifikaları Yürürlükten Kalkıyor.

4 haziran 2022 tarihli 7408 sayılı kanun uyarınca; **Türkiyede Helal Akreditasyon Kurumu tarafından Akredite edilmeyen belgelendirme kuruluşları Helal Sertifikası düzenleyemeyecek. Yasa yürürlük tarihinden sonra yetkisiz helal belgesi düzenleyenlere 1 milyon TL'ye kadar para cezası öngörülmektedir.**

Helal Akreditasyon Kurumu (HAK)

7060 sayılı kanun uyarınca Helal Uygunluk Değerlendirme Kuruluşlarını Akredite etme yetkisi sadece Ticaret Bakanlığına bağlı olan Helal Akreditasyon Kurumuna verilmiştir.

HAK Akreditasyonlu Helal Sertifikalarına Hibe Desteği

MEYEM Belgelendirme tarafından verilen Helal Sertifikaları için KOSGEB desteklerinden %70 oranında ve Ticaret Bakanlığı ihracat desteklerinden faydalanabilirsiniz.

MÜSİAD Üyelerine Özel %20 İndirim

Helal sertifikası düzenlemek üzere resmi olarak yetkilendirilen Meyem Belgelendirme MÜSİAD üyesi işyerlerinin sertifika alma süreçlerinin denetim giderleri kaleminde %20 üyelik indirimi uygulayacaktır.

Hangi Alanlarda MEYEM'den Helal Sertifikası Alabilirim

- Tüm gıda ve gıda ürünlerinin işlenmesi ve paketlenmesi
- Yemek Üretimi & Restourant & Catering hizmetleri
- Helal Turizm Sertifikası (Müslüman Dostu Turizm ve Seyahatle İlgili Hizmetler)
- Gıda Ambalajlama ve Ambalaj Malzemesi Üretimi

@meyemmersin

@meyemybk

@meyemmersin

Küresel Enerji Krizi ve Etkileri

24 Şubat 2022 günü Rusya'nın Ukrayna ile girdiği savaş, uluslararası arenada büyük bir tepkiye neden oldu. Rusya'ya yönelik kınamalar ve yaptırımların ardından Rusya, elindeki büyük kozlarından biri olan enerji hamlesiyle küresel ölçekteki bir enerji krizine de sebebiyet verdi. Küresel ekonomik sorunların ve enflasyon yükselişinin yanında enerji arzına da cevap veremeyen dünya, önümüzdeki dönemde birçok sorunla karşı karşıya.

MÜSİAD Uluslararası Enerji Zirvesi Raporu

Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği (MÜSİAD), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez'in katılımıyla 20 Mayıs 2022 tarihinde Uluslararası Enerji Zirvesi düzenledi. MÜSİAD Genel Başkanı Mahmut Asmalı ev sahipliğinde MÜSİAD Genel Merkezi'nde gerçekleştirilen programda Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Başkanı Dr. Fatih Birol, OECD Türkiye Daimî Temsilcisi Prof. Dr. Kerem Alkin, Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı (IRENA) Başkanı Francesco La Camera değerlendirmelerde bulundu. Etkinlikte MÜSİAD Genel Sekreteri Dr. Cihad Terizoğlu moderatörlüğünde, Akdeniz Ülkeleri Enerji Şirketleri Birliği (OME) Petrol ve Gaz Direktörü Doç. Dr. Sohbet Karbuz, Nükleer Düzenleme Kurumu Başkan Yardımcısı Dr. Oğuz Can, MÜSİAD 4. Dönem Genel Başkanı ve Doğal Gaz Cihazları Sanayicileri ve İş Adamları Derneği (DOSİDER) Başkanı Ömer Cihad Vardan katılımıyla, "Yeni Enerji Politikaları: 2023-2053" paneli düzenlendi. Gelecek dönem enerji politikalarının konuşulduğu panel sonrası, Mimar ve Mühendisler Grubu Başkanı Bülent Şen'in moderatörlüğünde, MÜSİAD Enerji ve Çevre Sektör Kurulu Başkanı Altuğ Karataş, Eksim Holding Genel Müdürü Sabahattin Er ve OECD Daimî Temsilciliği Enerji Müşaviri Barış Şanlı'nın katılımıyla "Başarılı Enerji Dönüşümü için Yatırımlar" paneli gerçekleştirildi.

MÜSİAD Enerji Stratejisi Kamuoyuyla Paylaşıldı

MÜSİAD Uluslararası Enerji Zirvesinde "MÜSİAD Enerji Stratejisi"ni katılımcılarla paylaşan Genel Başkan Mahmut Asmalı, enerjide bağımsızlığın yerli ve millî enerji kaynaklarının geliştirilmesiyle mümkün olduğunu işaret etti. Başkan Asmalı, MÜSİAD Enerji Stratejisi kapsamında 3 temel prensip belirlendiğini ifade ederek; bu kapsamda yerli, verimli ve teknoloji odaklı enerji üretim ve tüketimi, Türkiye'nin enerji sanayisinin inşa edilmesi ve enerjide bağımsız, güvenilir kuşak yol Türkiye perspektifi planlandığını söyledi.

MÜSİAD tarafından açıklanan Enerji Stratejisi şu şekilde tanıtıldı:

"MÜSİAD; enerjiyi, günlük politikaların üzerinde görür ve büyüyen Türkiye'nin hedeflerine uygun sürdürülebilir, rekabetçi güvenilir enerji arzını temin eden, çevreye saygılı enerji politikalarını destekler. Dünyada enerji krizi vardır ve bir dönüşüm başlamıştır. Kazananlar ve kaybedenler olacaktır ama fırsatlarda bulunmaktadır. Türkiye bu durumdan en az etkilenecek hem büyümesini sağlamalı hem de dönüşümünü tamamlayarak kazananlar tarafında olmalıdır.

Türkiye 20 yılda birincil enerji arzını 2 katına, elektrik kurulu gücünü 3 katına çıkarmıştır. Yenilenebilir kaynakların payı artırılarak yerli ve millî kaynaklardan üretime ağırlık vermiştir. Enerjide dönüşümün 3 temel prensip üzerinde ilerleyeceğini düşünmekteyiz.

- 1-** Yerli, verimli ve teknoloji odaklı enerji üretim ve tüketimi,
- 2-** Türkiye'nin enerji sanayisinin inşa edilmesi,
- 3-** Enerjide bağımsız, güvenilir kuşak yol Türkiye perspektifi,

Bu çerçevede kuruluşunun 32'nci yılında MÜSİAD Enerji Stratejisini kamuoyu ile paylaşıyoruz:

- 1.** En pahalı enerji olmayan enerjidir. Bu sebeple sürdürülebilir, kesintisiz, yenilikçi, çevreci ve en önemlisi Türkiye'nin şartlarına uygun enerji planlaması ilk şart olmalıdır.
- 2.** Elektrik üretiminde yenilenebilir enerjinin payı 2050 yılına kadar yüzde 75'e, dünya yenilenebilir enerji pastasındaki payımız ise yüzde 3'e çıkartılmalıdır.
- 3.** Enerji verimliliği yerli ve millî enerji kaynağıdır. 10-20-40 modeli ile gelecek 10 yılda enerji verimliliği yatırımına 20 milyar dolar finansman sağlanarak, enerji verimliliği ile ithal enerjide 40 milyar dolar azaltım hedefi koyularak millî enerji verimliliği seferberliği ilan edilmelidir.
- 4.** Petrol ve doğalgaz arama faaliyetlerini tüm gücümüzle desteklerken, iklim değişikliği hedefleri kapsamında doğalgaz ve nükleer enerjinin yeşil yakıt statüsüne alınmasını teklif ederiz. Bu kapsamda yenilenebilir ve düşük karbonlu gazların üretimine ağırlık verilmeli ve yerli teknolojilerin geliştirilmesi teşvik edilmelidir.
- 5.** Sera gazı emisyonu hedeflerimize ulaşmak ve enerjide bağımsızlığımızı artırmak için nükleer enerjinin toplam elektrik üretimindeki payının 20 yılda yüzde 20'ye çıkartılmasını talep etmekteyiz.
- 6.** Yerli ve millî enerji politikamıza destek olacak şekilde bir enerji sanayisi stratejisi oluşturulmalıdır. Türkiye yenilenebilir enerji ekipman üretiminde temiz enerji hedefi koyan AB'nin bir numaralı tedarikçisi olmalıdır. MÜSİAD üyeleri ile bu hamlede görev almaya taliptir. Bu kapsamda MÜSİAD üyeleri ile fotovoltaik panel üretiminde yatırım kararı aldığını kamuoyu ile paylaşmaktan gurur duyar.
- 7.** Türkiye 20 yılda 5 milyar dolar/yıl ihracat yapacak millî hidrojen hamlesini başlatmalı ve yabancı sermayeyi Türkiye'ye yatırıma davet etmelidir.
- 8.** Üç kıtanın merkezindeki Türkiye; topraklarından geçen petrol ve gaz hatlarını artırmalı, dünyanın enerji kuşak yolu Türkiye sloganıyla hem enerjide artan talebi garanti altına almalı hem de istikrarlı enerji tedarikçisi konumunu güçlendirmelidir.

9. Enerji, Türkiye için gider değil gelir kalemine dönüşebilir. Bu dönüşüm için genç, nitelikli istihdam gücü gerekmektedir. Yapılacak hazırlık ile Türkiye 10 yılda enerji dönüşümüne 200.000 yeni istihdam sağlayabilir.

10. Mevcut bina stokunda dönüşüm ve finansmanlı yerli üretim yatırım seferberliği ile yılda 7 milyar dolar enerji tasarrufuna 10 yılda ulaşabilir. Bu politika ile enerji tasarrufu, yerli üretim, ekonomik canlanma ve istihdam sağlayabilir. Bu aynı zamanda enerjide dışa bağımlılığı azaltan önemli etkidir.

11. Yerli otomobilimiz TOGG ile birlikte elektrikli araçlar için gerekli enerjiyi, dağıtık enerji ile yenilenebilir enerjiden sağlayacak çalışmalar yapılmalıdır. Bu kapsamda depolama teknolojileri için teşvik ve destekler artırılmalıdır.

12. Bireysel yenilenebilir enerji yatırımlarının bürokrasisi sıfırlanmalıdır.

13. Enerji dönüşümü için en önemli ihtiyaç olan kritik minerallerin sürdürülebilir temini ve güvenliği sağlanmalıdır.

14. Kamu, üniversite ve sanayi iş birliği ile yerli enerji teknolojileri geliştirilmesine ağırlık verilmelidir.

Zirveden Çıktılar Rapor Hâline Getirildi

MÜSİAD Enerji Zirvesi, başta Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez olmak üzere alanında uzman ve önemli isimlerle gerçekleşti. Zirve'de konuşulan konular ve MÜSİAD'ın enerji stratejisinin tekrar yazılı bir şekilde paylaşılması için zirve çıktıları rapor hâline getirildi. Raporda zirvedeki tüm konuşmacılar yer alarak görüşlerini paylaştı.

**Uluslararası Enerji Zirvesi
Raporuna'na ulaşmak için
lütfen QR kodu okutunuz.**

Fatih DÖNMEZ
T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

Karadeniz gazının devreye girmesiyle Türkiye'nin yerli kaynak kullanımında önemli bir artış gerçekleşecek. Filyos'ta kara ve denizde çalışmalarımız hızla devam ediyor. Dördüncü sondaj gemimiz de Taşucu Limanı'na ulaştı. Burada 2 aylık bir bakım süreci olacak. Ardından belirleyeceğimiz lokasyonda ilk sondajına başlayacak. Yedinci nesil ve ilk defa bizim kullanacağımız bir gemi. Yeni gemimizle yeni müjdeler almayı ümit ediyoruz.

Panellerin gündem başlıkları belirlenirken genellikle o döneme damga vuran sorunları toplantının temasında görebilirsiniz. MÜSİAD'ın Uluslararası Enerji Zirvesi'nin teması da gayet yerinde olmuştur. "Enerjinin Geleceği" ne yazık ki enerjinin geleceği aslında kendi içerisinde özellikle bu dönemde bazı çelişkiler barındırıyor. Bir tarafta Paris İklim anlaşmasıyla gelen net sıfır vaatleri bir yandan son dönemde artan fosil yakıt kullanımı. Bir yandan devreden çıkarılan nükleer santraller, bir yanda nükleeri yeşil enerji kapsamına alma gayretleri, bir yanda elektrikli ve otonom araçlara yönelim, diğer tarafta artan petrol talebi. Şu anda trafikte milyonlarca içten yanmalı araçlarımız var. Sözün özü enerjinin geleceğinde karşımıza birbirine zıt iki gelecek çıkıyor.

Türkiye'nin Enerji Bağımsızlığını Teminat Altına Alacak Adımları Atmaya Devam Edeceğiz

Bir tarafta hedefler bir tarafta gerçekler var. Enerji politikalarının ise bu ikisini nasıl dengeleyeceğini zaman gösterir. Önümüzdeki döneme baktığımızda üç temel eğilimin orta vadeli dönemi şekillendireceğini söyleyebiliriz. Bunlardan ilki emtialardaki yukarı yönlü eğilimdir. Bu sene değişik olaylarla küresel resesyon olsa da bazı uzmanlara göre resesyonlar değil finansal krizler enerji açığını kesebiliyor. Dolayısıyla yeni bir yüksek fiyatlı emtialar dönemi öngörebiliriz. Bunun basit bir sebebi var, talep daha hızlı ve daha canlı.

Özellikle pandemi döneminde biriken talepler pandemiden sonra hızlıca gerçekleşmeye başladı. Bununda tek bir çözümü var, daha fazla yatırım. Türkiye uzun süredir canlı bir yatırım ortamına sahip. Elektrik üretim, iletim ve dağıtımından, karalarda ve denizde petrol ve doğal gaz arama ve üretimine, madencilikten nükleer enerjiye kadar son dönemde hem özel hem de kamu eliyle ciddi bir altyapı ve üstyapı yatırımlarına giriştik. Şimdi artık bunların meyvelerini toplama zamanı geliyor. Bugün itibarıyla elektrikte kurulu gücümüz 100 bin MW'ı geçmiş durumda. 100 bin MW üzerinde kurulu gücü olan ülke sayısı 14'tür. Bugün artık yenilenebilir enerjide, enerji verimliliğinde, enerji teknolojilerinde, nükleer enerjide attığı adımlarla kendi enerji dönüşümünü sürdüren bir ülkemiz var. Enerjide kendi öz yeterliliğimizi sağladıkça inanıyorum ki, Türkiye hem üretim hem dağıtım hem de piyasalarda merkez olma hedefine daha somut bir şekilde yaklaşacaktır.

"Bugün artık yenilenebilir enerjide, enerji verimliliğinde, enerji teknolojilerinde, nükleer enerjide attığı adımlarla kendi enerji dönüşümünü sürdüren bir Türkiye var" Enerjide öz yeterliliğimizi sağladıkça Türkiye üretim, dağıtım ve piyasalarda merkez olma hedefine daha somut bir şekilde yaklaşacaktır. İkinci eğilim ise iklim değişikliğiyle mücadele ve enerji güvenliği dengesidir. Çünkü bugünlerde enerji güvenliğini çevreden bağımsız,

iklimden bağımsız tartışma imkânı söz konusu değil. Nitekim isabet olmuş MÜSİAD'da da Enerji ve Çevre Sektör Kurulu bu doğrultuda çalışma yapmaktadır. Bizim içimizde de benzer değerlendirmeler var. İhtiyaçları giderirken önce insana ve sonra çevreye hiç zarar vermemek ya da kaçınılmaz ise en az düzeyde tutmak durumundayız. COP26'da dünyaya net sıfır sözü verdiren gelişmiş ülkeler bugün tekrardan gaz petrol yatırımlarını değerlendiriyor. Tabii ki bu anlamda batının hedefleri bağlayıcı değil, bu aslında bir niyet beyanıdır. Bu doğrultuda ülkeler yaptıklarını ve yapacaklarını dünya kamuoyuyla ve kendi vatandaşlarıyla paylaşıyorlar. Bir taahhütte bulunuyorlar: 2050'de karbon salınımımızla tuttuğumuz karbon eşit olacaktır. Nitekim Sayın Cumhurbaşkanımız da 2053 için böyle bir hedefi koymuş durumda. Bu hedefler şehir merkezlerine içten yanmalı arabaların alınmamasından, sıfır kömür hedeflerinden her şeyi içerebiliyor. Hedeflere uyulmaz ise bir müeyyide ve sorumluluk söz konusu değil, çünkü arka planda herkes enerji güvenliği sorunun farkındadır. Uluslararası Enerji Ajansı üç başlık altında epeyce vakit geçirdi, birincisi enerji güvenliği ikincisi fiyatlar çünkü arz sınırlı ve talep hâlâ artıyor, dolayısıyla petrol ürünlerinde, doğal gazda ve onları takip eden kömür fiyatlarında bir yükselme ve değişkenlik söz konusudur. Üçüncüsü de enerji verimliliği de bir o kadar önem arz etmiştir. Şimdi şuna karar vermemiz gerekmektedir; kapatarak mı ilerleyeceğiz yoksa inşa ederek mi ilerleyeceğiz? İklim değişikliği için bir kapatma yöntemi olabilir ama

daha erken çıkışlar da olabilir. Kömür santrallerini kapatabilirsiniz, nükleer konusu var gündemde tartışmalı, ama bir taraftan da enerji güvenliğini sürdürmek zorundasınız, yani vatandaşınıza biz iklim değişikliği ile mücadele ediyoruz, kömür santrallerimizi kapattık, rüzgâr enerjisi üretim alanlarımız sınırlı bir saat iki saat karanlıkta bekleyeceksiniz diyemezsiniz, akşam oldu güneş yok güneş santrallerimiz çalışmıyor tam da ihtiyaç duyduğumuz bir saatte elektrikleri kapatacağız diyemezsiniz, hele sanayide çarkları durduracağız hiç diyemezsiniz. Demek ki o zaman kapatacaksak ne zaman kapatacağız bazı tesisleri, inşa edeceksek bunların yerine daha temiz daha güvenli hangi teknolojiyi, hangi kaynağı kullanarak santral tesis edeceğiz bunların iyi planlanması gerekiyor ve bu planları 5 yıllık 10 yıllık değil; bizim sektörümüzde 5-10 yıllık planlar uzun dönemli orta dönemli olmaktan çıktı daha kısa dönemli olarak görülüyor. Bugün orta ölçekli bir tesisi inşa etmeniz 5 yıldan önce realize etme imkânınız yok. Eğer bugün o kritik kararlara imza atmazsanız yarın ülkeyi karanlıkta bırakabilirsiniz. Son olarak etkisini son dönemde iyice hissettiğimiz jeopolitik eğilimler var.

Bu yazıyı **CERÇEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

Fatih BİROL
Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Başkanı

Bugün dünyamız ilk global enerji krizinin içinden geçiyor. Bundan önce 70’li yıllarda petrol krizleri yaşadık ancak bu sefer durum oldukça farklı. Rusya’nın Ukrayna’yı işgalinden sonra gelişen olaylar hem petrolde hem doğal gazda hem de kömürde çok ciddi fiyat artışlarına neden oldu. Bunun da nedeni Rusya’nın birkaç hafta öncesine kadar dünyanın bir numaralı petrol ihracatçısı bir numaralı doğal gaz ihracatçısı ve kömür piyasalarında en önemli oyuncularından bir tanesi olması. Şimdi mevcut enerji fiyatlarındaki volatiliteye, yüksek fiyatlara ve çevremizdeki jeopolitik olayların gelişmesine bakarsak bence bu kriz kısa bir dönemde bitmeyecek gibi gözüküyor.

Bu dönem bütün dünyada ekonomi için özellikle enflasyonist baskılar açısından son derece sıkıntılı bir dönem olacak gibi gözüküyor. 70’lerdeki petrol krizlerine bakarsak dünya hem çok ciddi enflasyonla karşılaştı hem de ekonomilerde resesyon yaşandı.

“Bir Dönem Volatil ve Yüksek Enerji Fiyatlarıyla Yaşamaya Alışmasını Düşünmemiz Gerekliyor”

Şimdi bu döneme bakarsak yine enflasyonist baskılar, ekonomilerde daralmalar, hatta resesyon riski son derece büyük ama bununla birlikte 70’li yıllarda olan petrol krizleri sadece resesyona ve enflasyondaki artışa neden olmadı. Birçok ülkede krize karşı alınan tedbirler enerji dünyasında ciddi inovasyona ve sıçramalara neden oldu.

Size 2 örnek vermek istiyorum. Bunlardan birincisi arabalarda tüketilen petrol miktarı. 70’li yıllarda bir arabanın ortalama olarak 100 km gitmesi için yaklaşık 20 litrelik benzine ihtiyacı vardı. Ama petrol krizinden hemen sonra ülkelerin değiştirdikleri politikalar neticesinde bu 20 litre yerine çok kısa bir sürede 10 litreye düştü. Eskiden hani kriz olduğu zamanlarda o dönemlere kadar 100 km için 20 litre gerekiyorken alınan tedbirler neticesinde bu 10 litreye düştü ve yakıt verimliliği dediğimiz arabalarda büyük bir sıçrama oldu. İkincisi başka bir alanda o da nükleer enerji, yine petrol krizlerine bir cevap olarak birçok ülke Asya’da, Avrupa’da, Kuzey Amerika’da birbiri ardına nükleer santraller inşa etti ve bugün aslında dünyada kullanılan nükleer santrallerin yüzde 40’ı petrol krizlerinin ardından inşa edilen nükleer santrallerdir. Bunu söylememin nedeni şu anda içinden geçmekte olduğumuz global enerji krizinin enflasyonist baskıların, ekonomik büyümeyi yavaşlatması değil, aynı zamanda ülkelerin değişik enerji politikalarıyla bu krize cevap vermesi şeklinde tezahür edebilir. Uzun dönemli bakmadan önce biraz kısa dönemli bakmak istiyorum, çünkü özellikle petrol piyasalarında bu yaz aylarının, doğal gaz piyasalarında da kış aylarının oldukça sıkıntılı geçebileceğini düşünüyorum.

Çünkü petrolde bir yanda hepimizin bildiği arz konusunda ciddi sıkıntılar varken, talep normal şartlar dâhilinde yaz aylarında insanlar arabaları, uçakları daha fazla kullanırken petrol talebi tipik olarak artar

ve eğer üretici ülkelerden bir arz gelmez, güzel sürprizler olmazsa, azalan arz yükselen talep mevcut petrol fiyatlarını daha da yükseğe çıkarabilir. Doğal gaz baktığımız zaman, doğal gaz piyasalarında da kış aylarında doğal gaz talebinin özellikle kuzey yarım kürede artacak olmasıyla doğal gaz piyasasında da ciddi sıkıntılar yaşanabilir. Hatta doğal gazda yine güzel bir sürpriz olmaz ve acil önlemler alınmaz ise Avrupa’daki, Asya’daki bazı ülkelerde arz kısıtlanması olabileceğini de düşünmek gerekir. Bu durumları göz önüne alarak biz Uluslararası Enerji Ajansı olarak bazı tedbirler aldık. Petrol piyasalarında 2 kez üst üste Türkiye’imize de olmak üzere mevcut petrol stoklarından ciddi anlamda petrolü piyasalara arz ettik ve arz ediyoruz bu da fiyatların daha da yükselmesini büyük ölçüde engelledi. 2 tane çok büyük arz dalgası piyasalara sunduk, buna rağmen hâlâ petrol stok arzımızın yüzde 90’ına yakını stoklarımızda, ülkelerin stoklarında mevcut. Eğer arz temininde büyük sorunlar çıkarsa bunları da piyasaya sürebiliriz.

Doğal gaz ve petrol konusunda ülkelerin alabilecekleri acil önemler konusunda da bir dizi öneri yaptık. Buna biz 10 maddelik eylem planı diyoruz.

Özellikle bu kış aylarında Avrupa’da, Asya’da yaşayabileceğimiz bir krizi önlemek için alınabilecek tedbirleri ülkelerin bilgilerine sunduk. Ne var bu tedbirlerde, kısaca söyleyeyim birincisi kısa dönemde arz çeşitlendirmesi, burada özellikle LNG’nin önemli bir rol oynayacağını düşünüyoruz. Ayrıca birçok ülke özellikle Norveç, Azerbaycan ve Cezayir petrol hattıyla da oradaki üretimi artırarak yardımcı olabilecekler, bu birinci grup tedbirler. İkinci grup tedbirler yenilenebilir

enerjinin hızlandırılması, bu da lisansların verilmesi izinlerin verilmesi, buradaki bürokratik aşamaların daha hızlı geçilip yenilenebilir enerjinin daha hızlı büyümesini sağlamak gerekir. Önerdiğimiz üçüncü tedbir paketi enerji verimliliği ile ilgili, burada iki tane örnek verebilirim size, bir tanesi binaların izolasyonunu acil bir şekilde hızlandırmak.

Bu konuda hükümetlerin teşvikler verebileceğini ve izolasyon sayesinde ısıtma talebinde ciddi düşüş katedebileceğimizi düşünüyoruz. Yine verimlilik konusunda başka bir önerimiz de binalardaki ısıtma oranlarını 1-2 derece düşürmek. Bu da son derece önemli, ne kadar önemli olduğuna dair size bir örnek vereyim, eğer Avrupa’da ısıtmayı 21-22 dereceden iki derece düşürsek yaklaşık 20 milyar metre küp kadar gaz tasarrufu edebiliriz ki, bu da kuzey akım birin kışları Avrupa’ya verdiği gaza eşit oluyor. Dördüncüsü de Avrupa’daki bazı ülkeler nükleer enerji santrallerini zamanından önce kapatma konusuna karar almışlardı, biz bu kararlarını gözden geçirmelerini ve mümkünse kapatma kararlarını ötelemelerini, ertelemelerini önerdik ve bazı ülkeler mesela Belçika hükümeti bu önerimizi dikkate alarak kapatma kararını 10 yıl itibarıyla ertelediler. Bunlar önemli esasında kolay gözükmeyen zor gözükken tedbirler ama alınabilecek tedbirler. Bu tedbirler alınamazsa, sadece yüksek fiyatlar değil doğal gaz arzı kısıtlamaları da bu kış gündeme gelebilir. 70’lerde olduğu gibi mevcut durum ülkelerin enerji politikalarında ciddi değişikliklere neden olabilir ve aslında oluyor da diyebiliriz.

Bu yazıyı **CERCEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

Prof. Dr. Kerem ALKİN
T.C. OECD Daimi Temsilcisi

Birleşmiş Milletler'in (BM) 17 ana başlıkta toplanan Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı (SDG) gerçekleştirmenin en önemli şartlarından birisini; dünyanın önde gelen ekonomilerinin yeryüzünü, küresel ekolojik sistemi, iklim ve çevreyi korumak ve geliştirmek adına ne kadar samimi bir mücadele ortaya koydukları oluşturuyor. Çünkü, 21'inci yüzyılın en vazgeçilmez küresel trendlerinden birisi olan "sürdürülebilirlik" adına, iklim ve çevre güvenliğine yönelik, küresel ekolojik sistemin tüm zenginliklerini korumaya yönelik, yeryüzünün sunduğu tüm yer altı ve yer üstü kaynaklarını verimli kullanmaya yönelik kapsamlı politika, strateji ve uygulamalar oluşturulamaz ise bizleri hayli "karanlık" bir gelecek bekliyor.

Gelecek “Sürdürülebilir Enerji Ekonomisi”nde

“Karanlık” kelimesini metafor olarak kullanabildiğimiz gibi modern yaşam için gerekli olan enerjiyi kaybetme riski anlamında, somut bir gerçek olarak da ifade edebilmek mümkün. Bu nedenle, 8 milyarı aşan dünya vatandaşlarının ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik tüm mal ve hizmetlerin üretiminde kullandığımız girdilerin yeniden dönüşüme uygun hâle gelmesi, gerçek manada “sıfır atık”a yönelik teknolojik ilerleme bilim dünyasının öncelikleri arasında yer almakta ve almalı. Gıdadan tekstile, inşaat malzemesinden otomotive, elektronik ürünlerden enerjiye, stratejik sektörlerin tümünde kullanılan girdilerin yeniden doğaya kazandırılacağı ve atık olmaktan tümüyle arındırılacağı bir teknolojik sıçrama ancak bizi “sürdürülebilir gelecek”e ulaştıracak.

Dünyayı gelecek nesiller için yaşanabilir kılacak evrende dünyayı yaşam kaynağı olarak koruyacak bir sürdürülebilir geleceğin en vazgeçilmez sacayaklarından birisi ise “sürdürülebilir enerji ekonomisi”

Sürdürülebilir enerji ekonomisi ise 3 payanda üzerine oturuyor: İlki geleceğin güneş ve rüzgâr teknolojilerine dayalı bir “sürdürülebilir enerji üretimi”. İkincisi, yakın geleceğin önemli bir teknolojik hamlesi ve keşfi olarak “sabit pil üniteleri, sabit pil batarya sistemleri”. Üçüncüsü ise, tümüyle elektrikle çalışan her türlü taşıt. Yani, “tam elektrikli ulaştırma ve lojistik taşıtları”. Sadece arabalardan, kara taşıtlarından söz etmiyoruz; tümüyle elektrikle çalışan deniz ve hava taşıtlarından da. Roketler ve uzay araçları için ise hayli uzun ve meşakkatli bir AR-GE mücadelesi bizleri bekliyor.

Sürdürülebilir Enerji Üretimi, “güneş” ve “rüzgâr” önceliklendirilerek, hidro, jeotermal ve nükleere dayalı bir enerji üretimi kompozisyonu oluşturmak anlamına geliyor. Sürdürülebilir enerji üretimi, aynı zamanda ülkeler açısından daha da öncelik kazanmış olan “enerjide kendi kendine yetebilme” şartı adına da önemli bir gereklilik. Ülkelerin enerji arz güvenliğini çevreyi, ekolojik dengeyi koruyarak, “net-sıfır karbon” hedefini yakalayacak şekilde tasarlaması, önümüzdeki 10 ile 25 yılın en temel mücadele alanı olarak öne çıkmakta. Bu nedenle, güneş ve rüzgâra dayalı enerji üretimi için teknoloji geliştirmek, yeni teknolojilere dayalı tesis ve santraller inşa etmek kadar, bilhassa yenilenebilir enerji türleriyle üretilen elektriği “depolama” teknolojilerini geliştirmek de bir o kadar önemli.

En Zorlu Süreç “Yeni Nesil” Pil Hücresi

Bu süreçte, en zorlu süreç, en aşılması gereken süreç yeni nesil “pil hücresi” üretmek. Çünkü, yeni nesil pil hücresi, yenilenebilir enerji imkanlarıyla üretilen elektriğin büyük boyutta depolanmasının yanı sıra, “sürdürülebilir enerji ekonomisi” devriminin üçüncü sacayağını oluşturan tam elektrikli taşıt ve lojistik araçlarının gelişimi açısından da vazgeçilmez bir aşamayı temsil ediyor. Yeni nesil pil hücresi teknolojisindeki ilerleme “sürdürülebilir enerji ekonomisi” devriminde dönüşümün hızını da belirleyen en temel unsur olacak. Bu sürecin kilit unsuru ise lityum-ion pil hücresi tedarik zinciri. Sürdürülebilir enerji ekonomisinin tam anlamıyla hayata geçmesi ise, dünya üzerinde 300 terawatt-saat kapasiteli pil ünitesinin devrede olmasını gerektiriyor. 2020 itibarıyla dünyanın lityum-ion pil kapasitesi talebi 526-530 gigawatt-saat düzeyinde. Çin yıllık olarak 558-560 gigawatt üretirken, Tesla tek başına 100 gigawatta ulaşarak, ABD’yi dünya sıralamasında tek başına ikinci sıraya taşıyan en önemli aktör konumunda. Güney Kore ve Japonya 35 gigawattı neredeyse yarı yarıya paylaşıırken, Avrupa 70 gigabayta ancak ulaşıyor. 10. sıradaki Avustralya yılda ancak 1 gigawatt-saat üretim gerçekleştirebiliyor. Yıllık üretim 0,9 terawatt-saate ancak yaklaşırken, 1 terawattlık yıllık üretim dahi, 300 terawatt-saat kapasiteye ancak 300, yılda ulaşabilmesi anlamına geliyor.

Oysa, dünyanın 2030-2040 dönemi için vazgeçilmez öncelikleri söz konusu. Bu nedenle 2030’da yıllık üretiminin 10 terawatt-saate ulaşması için bile 2050-2060’a kadar beklemek gerekecek! Oysa, iklim değişikliğini yavaşlatmak, durdurmak ve gezegenimizi korumak için çok hızlı hareket etmemiz gerekiyor. Bu nedenle, “fosil yakıtlar”la çalışan tüm ulaştırma ve lojistik araçlarını da tümüyle elektrikle çalışan ulaştırma ve lojistik araçlarına, taşıtlarına dönüştürmek, net-sıfır

karbon hedefi için bir o kadar önemli. Çünkü, dünya genelinde konutların ve tüm ticari işletmelerin elektrik enerjisi ihtiyacı 1 birimi temsil ediyor ise, dünyadaki tüm inşa edilmiş ünitelerin ısınması için gereken enerji en az 1 birim daha enerjiyi, küresel ulaştırma ve lojistik operasyonlarının tümü de 1 birim daha enerjiyi temsil ediyor. Bu nedenle, sadece dünyanın elektrik enerjisini ihtiyacını karşılamak adına yenilenebilir ve sürdürülebilir enerji imkânlarına ve teknolojilerine değil, aynı zamanda mevsimlerden kaynaklanan ısı değişikliğine karşı dünyadaki tüm yapıları, tüm yaşam ünitelerinin iklimlendirilmesini ve tüm ulaştırma ile lojistik operasyonlarını da yenilenebilir ve sürdürülebilir enerji imkanlarına ve teknolojilerine de ulaştırmak gerekecek. “Sürdürülebilir enerji ekonomisi” aynı zamanda enerjiyi kritik öneme sahip bir üretim maliyet kalemi olmaktan da çıkarak. Bu nedenle, küresel rekabette ucuz enerjiye ulaşmak adına çevreyi, iklimi ihmal eden, “net-sıfır karbon” hedefinden uzaklaştıran tercihler de anlamını yitirecek. Dünya, kirli enerjiye dayalı bir rekabet yerine, temiz enerjiye dayalı bir rekabete odaklanmış olacak.

Bu yazıyı CERCEVE Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

Yeni Enerji Kaynakları ve Fosil Yakıtların Geleceği

Dr. Sohbet KARBUS
Akdeniz Ülkeleri Enerji Şirketleri Birliği
OME Petrol ve Gaz Direktörü

Fosil yakıtlar dâhil yer altı ve yer üstü kaynakları yıllarca bazı gelişmiş ülkeler tarafından sömürülmüş olan bugünün gelişmekte olan ülkelerinin arzusu bu sömürünün tekrarının yeşil sömürü olarak yaşanmamasıdır.

İnsanoğlunun yaşamı ve ekonomik faaliyetlerinin vazgeçilmez bir unsuru olan enerjinin günümüze kadar seyri karbonhidrat ekonomisinden hidrokarbon ekonomisine geçişin tarihiyle bağlantılıdır. Fosil yakıtlar olarak bilinen hidrokarbonların yaygın kullanımı, yaşam koşullarını iyileştirmiş ve medeniyetimizin bugünkü düzeye gelmesinde önemli bir rol üstlenmiştir. Günümüz enerji sistemi fosil yakıtlara ve dolayısıyla karbon yoğunluğuna dayanmaktadır. Onlarsız bir dünyanın olamayacağını anlamak için etrafımıza bakmamız yeterlidir. Nereye bakarsak bakalım hidrokarbonların ayak izini görürüz.

Yüksek konsantrasyonlu yapıları, güvenilirlikleri, kullanım çok yönlülüğü, taşıma ve depolama kolaylığı, bolluğu, ihtiyaç duyulduğunda ve her türlü hava koşulunda emre amadeliği ve nispeten düşük maliyetleri fosil yakıtlara alternatiflerine göre bir rekabet avantajı sağlamaktadır. Tüm bunlara rağmen, fosil yakıtların kullanım şekli önemli ölçüde değişim gösterecektir. Kömürün kullanım alanı daralarak sanayi sektörüne indirgenecektir. Petrol kullanımının hava, deniz ve yük taşımacılığındaki tekeli kırılacak ve petrol kullanımı mümkün olduğunca petrokimya sektörüyle sınırlanacaktır.

Fosil yakıtların en temiz olan doğal gaz ise gelecekteki enerji karışımının ayrılmaz bir parçası olacaktır. Ancak, doğal gaz yerine adı henüz koyulmamış bir kavram kullanacağız. Bu kavram hem “doğal” hem de “doğal

olmayan” gazları içerecek. Belki gazlı yakıtlar gibi bir terimden bahsediyor olacağız. Bu gazlı yakıtlar teriminin içinde, doğal gaz yanında biyogaz, biyometan, hidrojen gazı ve sentetik metan gibi yenilenebilir ve mümkün olduğu kadar karbondan arındırılmış gazlar yer alacak. Diğer yandan, elektrik üretimi ve depolamada yeni ve gelişen teknolojiler, talep yönetiminde akıllı teknolojiler, elektrikli araçlar, dijitalleşme ve nihayet elektrik bazlı yeni ürünler elektrige olan talebi artıracaktır. Şüphesiz, rüzgâr, güneş, jeotermal ve su gibi yenilenebilir enerji kaynakları geleceğimize enerji sağlamada çok önemli bir rol oynayacaktır. Hatta onlara dayalı elektrifikasyon ve hidrojen ekonomisine geçiş çok uzun vadede kaçınılmaz olacaktır. Ama ne var ki, eğer çıkarılacak nitelikte teknolojik icatlar olmaz ise ihtiyaçlarımızı karşılayacak yeterli enerjiyi sağlayabilmeleri için mümkün olduğunca karbondan arındırılmış fosil yakıtlarla desteklenmeleri gerekecektir. Bu nedenle karbon yakalama, taşıma, depolama ve kullanma giderek popülerleşecektir.

Çevresel riskler ve jeopolitik kaygılar nedeniyle fosil yakıtlardan uzaklaşılması konusundaki baskılar artmasına rağmen (arama üretim faaliyetlerinin ve altyapı yatırımlarının durdurulması gibi) dünya enerji arzının hâlen yüzde 80’inden fazlasını fosil yakıtlar sağlamaktadır. Öngörülebilir gelecekte fosil yakıt tüketiminin göreceli olmasa bile mutlak değer olarak artış kaydetmesi beklenmektedir. Bunun temel nedeni; artan nüfus, ekonomik büyüme ve iyileşen yaşam standartlarının önümüzdeki daha fazla enerji gerektireceğidir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde.

Avrupa Birliği’nin başını çektiği bir grup ülke tarafından iklim “krizi” adına “Net Sıfır” emisyon gibi muhasebe jimnastikleri ile fosil yakıt karşıtlığına rağmen fosil yakıtlar en azından bir çeyrek yüzyıl daha küresel ekonominin bel kemiği olmaya devam edecektir. Ukrayna’da yaşanan jeopolitik savaşın da etkisiyle gittikçe derinleşen enerji krizinin fosil yakıtlardan arınmayı ideoloji hâline getirmiş Avrupa Birliğini ne hâle getirdiğini görüyoruz. Enerji sistemimizi doğal gazdan bile arındırılabilir derken en kirli fosil yakıt olan kömüre dönmek zorunda kaldılar. Aslına bakılırsa, içinde bulunduğumuz küresel enerji krizi, kıt fosil kaynakların azalmasından ziyade yanlış politikaların izlenmesi nedeniyle hem arz hem de fiyat bakımından kriz sıfatını kazanmıştır.

Gelecek kuşaklara fosil yakıtlardan mümkün olduğunca arındırılmış, enerjiyi üretirken ve tüketirken çevreyi kirletmeyen bir sistem bırakma özlemini hepimiz duymaktayız. Ancak bazı gerçekleri görmezden

gelemeyiz. Mesela, bugün dünya petrol, kömür ve doğal gaz üretiminin yarısından fazlası gelişmekte olan ülkelerde gerçekleşmektedir. Bu ülkeler hâlihazırdaki ve ileride keşfedilmesi beklenen fosil yakıt rezervlerinin yarısından fazlasına sahiptir.

Önümüzdeki yıllarda dünya nüfus artışı gelişmekte olan ülkelerde yoğunlaşacaktır. Bu ülkelerin ileride daha hızlı büyümesi ve hayat standartlarını artırması bekleniyor. Tüm bunlar daha fazla enerji tüketimini de beraberinde getirecektir. Aynen gelişmiş ülkelerde olduğu gibi. Bu ise, gelişmekte olan ülkelerdeki kişi başı enerji tüketiminin ikiye katlanması demektir.

Hidrokarbonların yerini tutamayacak yerler hariç tüm sektörleri karbondan arındırmaya yönelim ekonomilerde kapsamlı bir değişim yanında çok büyük maliyetler gerektirecektir. Bunun finansmanın nasıl sağlanacağı çok büyük bir sorundur. Özellikle dünya nüfusunun yarısından fazlasının zengin olmayan ülkelerde yaşadığı ve yaşayacağı göz önünde tutulursa. Dolayısıyla, enerji dönüşümü ve sürdürülebilir enerji sistemi derken ülke özellikleri göz önünde bulundurulmalıdır.

Acı olan şu ki ileride daha fazla enerji ihtiyacı olacak gelişmekte olan ülkelere, iklim “krizi” veya yeşil ekonomiye geçiş adına fosil yakıtlardan uzaklaşmaları, fosil yakıt üretimlerini sonlandırmaları, fosil yakıt rezervlerini ise toprak altında bırakmaları telakki edilmektedir.

Fosil yakıtlar dâhil yer altı ve yer üstü kaynakları yıllarca bazı gelişmiş ülkeler tarafından sömürülmüş olan bugünün gelişmekte olan ülkelerinin arzusu bu sömürünün tekrarının yeşil sömürü olarak yaşanmamasıdır.

Temiz bir enerji geleceğine kimsenin itirazı yok. Yenilenebilir enerji kaynaklarının daha fazla kullanılması ve mümkün olduğunca karbondan arındırılmış bir dünya herkesin arzusu. Ancak bu enerji dönüşümün adil ve adaletli olması gereklidir. Dolayısıyla, fosil yakıtların geleceği ve enerji dönüşümünün hızı, gelişmekte olan ülkelerin seslerini ne kadar duyurduklarına, gelişmiş ülkelerin bunu ne derece önemseyeceğine ve iki grup arasındaki iş birliğinin nasıl gelişeceğine bağlı olacaktır.

Bu yazıyı **CERCEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

Avrupa'nın Arz Güvenliği İmtihanı

Büşra Zeynep ÖZDEMİR
SETA Vakfı
Araştırmacı, Enerji Araştırmaları

Rusya'nın 24 Şubat tarihinde Ukrayna'ya karşı açtığı savaş Birliğin petrol, doğal gaz ve kömürün en fazla ithal edildiği ülke olan Rusya'ya yaptırım uygulama tartışmalarını da beraberinde getirdi. Savaşın başından itibaren ekonomik yaptırımların ağırlıkta olduğu çok sayıda yaptırım paketi açıklayan AB enerji alanındaki yaptırımlarına ise Ağustos ayı itibariyle başlamış durumda.

AB'nin Rusya'ya Uyguladığı Enerji Yaptırımları

AB enerji alanındaki ilk yaptırımını Rusya'nın kömür ihracatına uygulamaya başladı. 1 Ağustos itibariyle Rusya'dan kömür ithal edilmesi yasaklandı. Kömür ithalatının yaklaşık yüzde 50'sini Rusya'dan karşılayan AB, ortaya çıkan bu yeni durumda ABD ve Avustralya gibi diğer kömür ihracatçılarına yönelmiş durumda. Denizyolu ile ham petrol ithalatına 5 Aralık, petrol ürünleri ithalatına ise 5 Şubat itibariyle yaptırım uygulanması planlanıyor. AB'nin petrol talebinin üçte birinden fazlasını Rusya'dan ithal ettiği, söz konusu ithalatın da ağırlıklı olarak denizyolu ile gerçekleştirildiği göz önünde bulundurulduğunda AB Rus ekonomisinde önemli bir yeri olan petrol gelirlerini ciddi ölçüde etkilemeyi hedefliyor. Zira duruma Rusya açısından bakıldığında da petrol ihracatının yüzde 50'sinden fazlasının AB üyesi ülkelere yapılması, söz konusu pazarı kaybetmesi halinde Rus ekonomisinin zarar göreceği anlamına gelmektedir.

Doğal gaz arzı AB için ayrı bir öneme sahip. AB, petrolün aksine doğal gaz ithalatının oldukça büyük bir kısmını (yaklaşık yüzde 80) boru hatları aracılığıyla gerçekleştiriyor. Toplam doğal gaz ithalatı içinde en fazla alımı gerçekleştirdiği ülke ise yine Rusya (yaklaşık yüzde 45); 2021 yılında 140 milyar metreküpü boru hatları ile, 15 milyar metreküpü de LNG olmak üzere Rusya'dan yaklaşık 155 milyar metreküp doğal gaz ithal edilmiştir. Doğal gaz arzını önemli kılan bir diğer husus ise gazın büyük kısmının boru hatları ile ithal edilmesidir. Bu durum Rus gazına alternatif geliştirilmesi ihtimalini zorlaştırmaktadır.

Mevcut durumda, Eylül başı itibariyle Rusya Avrupa'ya en fazla gaz ithal ettiği hat olan Kuzey Akım'ın gaz akışını tamamen durdurduğunu açıkladı. Açıklamanın Rus doğal gaz devi Gazprom yerine doğrudan Kremlin'den yapılmış olması ise ayrıca dikkate değer. Kremlin sözcüsü Dmitry Peskov 5 Eylül'de yaptığı açıklamada gaz akışının durdurulmasına neden olan sorunun ülkesine ve ülkesinin şirketlerine karşı aralarında Almanya ve İngiltere'nin de bulunduğu Batılı şirketlerin uyguladığı yaptırımlardan kaynaklandığını belirtmiştir. Yıllık yaklaşık 50 milyar metreküp gaz taşıyan hattın açılmasının yaptırımların kaldırılmasına bağlı olduğunu vurgulayan sözcü, ortaya çıkan durumdan ülkesinin değil, yaptırım uygulayan Batılı devletlerin sorumlu olduğunu ifade etmiştir.

Sonuç olarak Avrupa, bugün savaşın başından bu yana enerji tedarikinde karşılaştığı sorunların da neticesinde rekor düzeyde artan enerji fiyatları ile karşı karşıya kalmış durumdadır. Kitadaki en yüksek derinlikli gaz piyasası olan TTF'te 2021 Eylül ayında 27 avro/MWh olan doğal gaz fiyatı 2022 Eylül ayında 340 avro/MWh seviyesine ulaşmıştır. Bu durum elektrik ve gübre üretimi başta olmak üzere çok sayıda sektörde fiyatların katlanmasına, enflasyon oranlarının da çift haneli sayılara ulaşmasına neden olmaktadır.

Avrupa'nın Enerji Krizi ile Mücadele Yöntemleri

Mayıs ayında AB Komisyonu tarafından açıklanan "RePowerEU (AB'yi Yeniden Güçlendir)" paketi enerji verimliliğinin ve tasarrufunun artırılması, enerji arzının çeşitlendirilmesi, temiz enerji geçişinin hızlandırılması, yatırım ve reform gibi önlemleri içeriyor. Paket, bahsi geçen önlemlerin uygulanması halinde Birliğin 2022 yılsonuna dek gaz talebinin yüzde 15 oranında gönüllü azaltımını öngörüyor. Bu sayede de Rusya'dan ithal edilen gazın yılsonuna dek üçte bir oranında azaltılması, 2030 sonuna dek ise tamamen sonlandırılması planlanıyor.

Gaz talebinin azaltılması adına ise üye ülkeler tarafından çeşitli kararlar açıklanıyor. Açıklanan kararlardan bazıları şu şekilde: Fransa'da klima kullanan mağazalara kapılarını açık bırakmaları halinde 750 avro para cezası uygulanmasına, Eyfel Kulesi'nin ışıklarının gece yarısından önce söndürülmesine; Almanya'da toplu taşıma kullanımını teşvik için sınırsız bilet uygulamasına geçilmesine ve kamu binalarının 19 derecede ısıtılmasına; İngiltere'de yıllık enerji faturasının haneler için 2500 sterline sabitlenmesine; İspanya'da doğal gazdan alınan KDV'nin yüzde 21'den

yüzde 5'e indirilmesine; Macaristan'da kamu binalarının doğal gaz kullanımının yüzde 25 azaltılmasına; Bulgaristan'da ise elektrik fiyat artışının yüzde 3,4 ile sınırlandırılmasına karar verilmiştir. Sonbaharın ilk ayında önlemler bu şekilde iken kışın başlamasıyla gaz talebinin azaltılması için önlemlerin artırılması bekleniyor.

Yaptırımlardan Zarar Gören Kim?

AB politika yapıcılarının yaptırımlar aracılığıyla Rusya'nın Ukrayna üzerindeki askeri varlığının sonlandırılmasını sağlamayı hedeflemekteydi. Ancak savaşın yedinci ayı geride bırakılırken Kremlin yönetiminin savaşı yalnızca Ukrayna'ya karşı değil, Rusya'ya karşı düşmanca tavırlar sergileyen Batı ittifakına karşı verdiğini açıklaması savaşın yeni bir boyuta taşındığının habercisi niteliğinde. Başkan Putin'in savaşı kazanmak adına Rusya'nın tüm imkanlarını seferber etmeye hazır olduğunu açıklaması da yaptırımların caydırıcılığı konusunda şüphelere neden olmaktadır.

Bugün ortaya çıkan tabloda yaptırımlardan zarar gören tarafın Rusya'dan çok AB olduğu görülürken ilerleyen zamanda savaşın seyrine göre durumun değişebileceğini de göz önünde bulundurmak gerek.

Enerji dönüşümü Türkiye'nin enerjide dışa bağımlılığını azaltacak

Alkım Bağ GÜLLÜ
SHURA Direktörü

Doğru bir planlamayla, Türkiye'de önümüzdeki 30 yıl içerisinde elektrik üretiminde yenilenebilir enerji payının yüzde 90'ların üzerine ulaşması mümkün.

Türkiye'nin artan nüfusu ve hızla büyüyen ekonomisi enerji talebini artırırken, Türkiye'nin enerjide büyük oranda ithalata bağımlılığı, enerji dönüşümünü zorunlu kılıyor. Bu dönüşümde yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği potansiyelleri açısından Türkiye'nin avantajları bulunuyor. Enerjide dışa bağımlılığı yüksek olan Türkiye'nin, bu potansiyelleri azami oranda kullanması hem enerji arz güvenliği hem elektrik fiyatlarındaki dalgalanmalardan korunma hem de sera gazı emisyon salımlarını azaltma açısından kritik bir konu olarak karşımıza çıkıyor.

Türkiye 2000'li yılların başından bu yana ihtiyaçları doğrultusunda farklı enerji üretim kaynaklarından faydalanmıştır. Bugün geline nokta ise özellikle elektrik üretiminde yapılan yeni yatırımların tamamına yakını yenilenebilir enerji kaynakları kapasite kurulumuna yönelmektedir. Diğer taraftan, enerjinin verimli kullanılması enerji dönüşümünün temel prensiplerinden olup, Türkiye'de, yenilenebilir enerji kaynakları ve enerji verimliliği, politika yapımcıların stratejilerinde öncelikli alanlar arasında yer almaktadır. Bu vizyon ile ülke çapında yenilenebilir enerji kapasitesi artışının hızlanması ve enerji verimliliğini destekleyen temiz teknolojilerin geliştirilmesi sağlanmıştır.

2022 yılı Temmuz ayı itibarıyla, Türkiye'nin toplam elektrik kurulu gücünün 101,8 GW seviyesine geldiği ve ilgili kapasitenin yaklaşık yüzde 54'ünün, brüt elektrik üretiminin ise yüzde 44'ünün yenilenebilir enerji

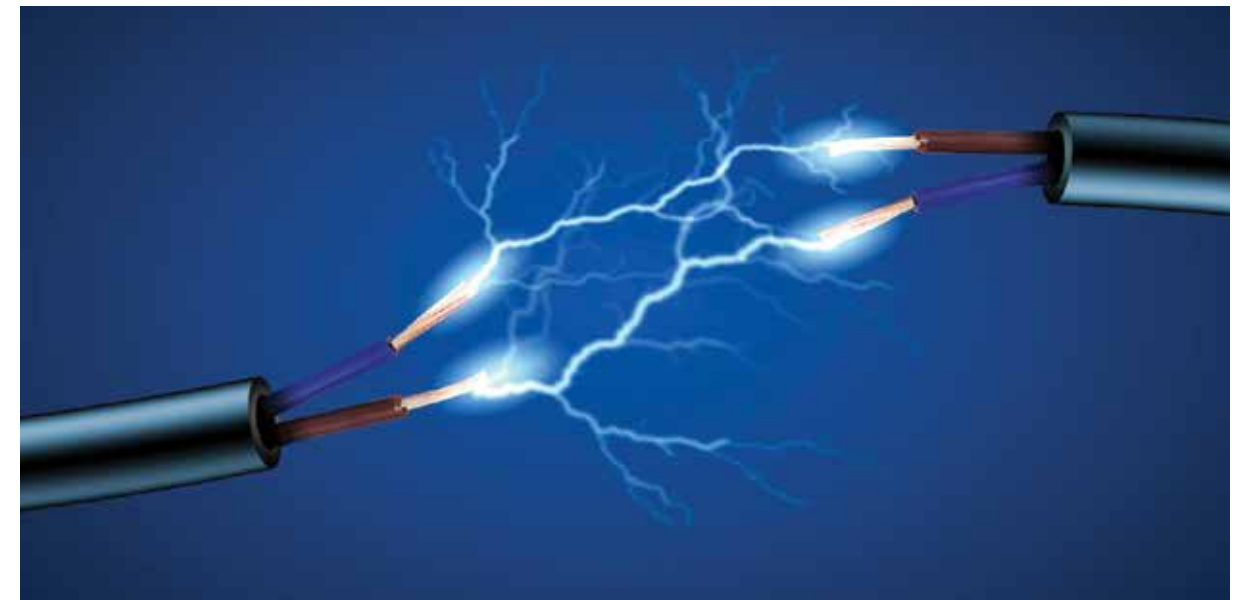
kaynaklı olduğu görülmektedir. 2021 yılında Avrupa'daki toplam yenilenebilir enerji kurulu kapasitesi 647 GW seviyesindeyken, bu kapasitenin yaklaşık yarısı Almanya (138 GW), İspanya (62 GW), Fransa (60 GW) ve İtalya (57 GW) arasında dağılmıştır. Avrupa ülkeleriyle karşılaştırıldığında Türkiye'nin yenilenebilir enerji kurulu kapasitesi açısından en yüksek beşinci ülke konumuna geldiğini de gözlemliyoruz. Mevcut durumda yenilenebilir enerji kurulu gücümüzde yüksek oranda hidroelektrik santrali bulunuyor. Rüzgâr ve güneş enerjisinde ise henüz kullanılmayan önemli bir potansiyel bulunmaktadır.

Türkiye enerji tüketimine ilişkin son yayımlanan enerji denge tablolarına göre 2020 yılında bir önceki yıla kıyasla nihai enerji tüketiminde yüzde 2,5 oranında artış yaşanmış, nihai enerji tüketimi 113,6 milyon ton eşdeğer petrole (tep) ulaşmıştır. Elektrik üretiminde yenilenebilir enerjinin payında ciddi bir ilerleme kaydedilmekle beraber Türkiye enerji tüketiminin yaklaşık dörtte üçünü ithal fosil yakıtlarla karşılamaktadır. Bu durum ulaştırma ve ısıtmada kullanılan enerjinin büyük bölümü ve elektrik üretiminin ortalama yüzde 50'si için geçerlidir. Enerji ürünleri ithalatı Türkiye ekonomisinin önemli sorunları arasında yer alan dış ticaret açığı ve cari açığın başlıca nedenleri arasında yer almaktadır. Türkiye'nin enerji ürünleri ithalatı 2021 yılında 2020'ye kıyasla yüzde 57 artarak 50,6 milyar ABD dolarına (ABD\$) ulaşmıştır.

Son yıllarda hem yakıt hem de elektrik talebinin güçlü bir şekilde canlandığı fakat arz tarafında yatırımların çok hızlı gelişmediği gözlenmektedir. İthal edilen fosil yakıt miktarının azalması ve arz güvenliğinin sağlanması için yenilenebilir kaynaklardan üretilen elektriğin payını daha da artırmak Türkiye için en öncelikli konular arasında yer alacaktır.

2021 yılı, Paris Anlaşması'nın onaylanması ve 2053 yılı için net sıfır hedefinin ilan edilmesiyle Türkiye enerji sektörü için önemli bir dönüm noktası olmuştur. Karbon nötr bir ekonomiye geçişin sağlanması için Türkiye'nin toplam karbondioksit (CO2) emisyonlarının yaklaşık yüzde 87'sinden sorumlu olan enerji sektörü emisyonlarının sıfırlanması öncelikli hedef olarak değerlendirilmelidir. Bunun için Türkiye'nin elektrik üretiminde yenilenebilir enerji kaynaklarının payını artırması, diğer yandan enerjinin son kullanıldığı alanlarda fosil yakıtların yerini yenilenebilir kaynaklardan üretilen elektriğe bırakması önem taşımaktadır. Bunun yanında, tüm sektörlerde enerji verimliliğindeki artışın hızlanması, ulaştırmanın ve ısıtmanın elektrifikasyonu ile bunlara yönelik altyapı ve teknoloji gelişiminin ivmelenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Tüm bu gelişmelerin yanında, küresel enerji krizi ve Rusya-Ukrayna savaşının getirdiği belirsizlikler bir yandan enerji emtia fiyatlarında ciddi artışlara neden olurken bir yandan da enerji arz güvenliğini gündemin üst sıralarına taşımıştır. Savaş dünya genelinde elektrik, doğal gaz ve akaryakıt maliyetlerini artırırken, pek çok sektörde de fiyat yükselişine neden olmaktadır. 2014'ten bu yana brent petrolün varil fiyatları ilk kez 130 ABD\$ seviyelerini gördü. Benzer şekilde kömür fiyatları da ton başına 300 ABD\$ gibi daha önce görülmemiş düzeylerde seyretti. Her ne kadar resesyon beklentileriyle brent petrol fiyatları 90 ABD\$ altına görse de önümüzdeki süreçte belirsizliklerin devam edeceğini söylemek yanlış olmaz. Savaş öncesi birkaç yıl içinde ekonomik toparlanmayla beraber fiyatların normal seviyelere dönmesi beklenirken, Rusya-Ukrayna savaşıyla birlikte enerji fiyatlarındaki dalgalanmaların daha uzun süre devam edeceği öngörülmektedir.

Türkiye’de de artan enerji fiyatlarının etkisiyle elektrik, doğal gaz ve akaryakıt fiyatlarında yükseliş gözlemlenmektedir. Artan enerji fiyatlarının hemen her ülkede enflasyon üzerinde baskı oluşturduğu bir gerçektir. Enerjide dışa bağımlılığı yüksek olan Türkiye için de bu durum enflasyon artışını tetiklemekte ve gıdadan hizmete tüm tedarik zincirlerinde kendini sert bir şekilde hissettirmektedir.

Rusya’ya uygulanan yaptırımlar ve Rusya’nın AB ülkelerine gaz tedarikini kesmesi AB’de ve enerji ithalatında Rusya’ya bağımlı diğer ülkelerde arz güvenliği problemlerini ve ekonomik resesyon olasılığını da gündeme getirmiştir. Bu anlamda küresel ölçekte yaşanan bu enerji krizi, ülkelerin enerjide dışa bağımlı olmasının ne kadar büyük bir risk oluşturduğunu bizlere tekrar hatırlatmıştır. Krize hazırlıksız yakalanan bazı Avrupa ülkelerinde kömür ve nükleer enerjinin bir süre daha kullanılması gündeme gelmiştir; ancak bu önlemlerin geçici bir dönem için planlandığı ve buna benzer krizlerin yaşanmaması için AB ülkelerinin enerji dönüşümünün hızlandırılması yolunda ciddi adımlar atarak halihazırdaki enerji dönüşümü hedeflerini yukarıya çektiğini vurgulamak gerekir. Bu durumun enerji dönüşümünün ana unsurları olan yenilenebilir enerji, enerji verimliliği ve elektrifikasyonda Türkiye ile Avrupa ülkeleri arasında iş birliği olanaklarını artıracaklarını ve bu konularda ivmeli bir artış destekleyeceği de öngörülebilir. Bunların yanında yeşil hidrojen gibi alternatif temiz enerji teknolojilerinin de yakın zamanda hayatımıza gireceğini söyleyebiliriz.

Artan enerji fiyatları ve arz sorunları, Türkiye için de uyarıcı niteliktedir. Bu durum, enerjide dışa bağımlılığın azaltılmasının önemini bir kez daha göstermekte. Önümüzdeki süreçte Türkiye’nin, yenilenebilir enerji kaynaklarına, enerji verimliliğine, ulaştırma ve ısınma sektörlerinin elektrifikasyonuna ve yeşil hidrojen gibi temiz teknolojilerin geliştirilmesine odaklanması önemli olacaktır. Özellikle güneş ve rüzgâr enerjisindeki potansiyelin azami şekilde değerlendirilmesi, elektrik sektörünün karbonsuzlaştırılmasında en önemli adım olacaktır. Teknolojik gelişmelere bakıldığında yaşanan maliyet düşüşlerinin devam etmesiyle, Türkiye’nin bu potansiyelini kullanması hem enerji arz güvenliği hem ithal yakıt bağımlılığının azaltılması açısından öncelikli strateji olarak ön plana çıkmaktadır.

Dünyadaki uygulamalara baktığımızda yenilenebilir enerji kapasite kurulumlarının uzun vadeli bakış açısıyla elektrik sistem esnekliğiyle beraber

tasarlanmasının elzem olduğu görülmektedir. Sistem esnekliği çözümleri, rüzgâr ve güneş gibi arzı değişken olan kaynaklardan olan ve her zaman taleple birebir örtüşmeyebilen elektrik üretiminin, talebin giderek daha büyük bölümünü karşılayabilmesine olanak sağlamaktadır. Burada hızla gelişen ve maliyetleri düşen batarya enerji depolama teknolojileri, talep tarafı katılımı, iletim sisteminin iyileştirilmesi, pompaj depolamalı hidroelektrik santralleri, dağıtık üretim ve dijitalleşmenin getirdiği olanakların kullanıldığı akıllı şebekeler gibi farklı esneklik seçeneklerinden bahsetmek mümkündür.

SHURA Enerji Dönüşümü Merkezi tarafından Türkiye elektrik şebekesi için yapılan çalışmalar, 2030 yılına kadar şebekede planlanan yatırımların gerçekleşmesi ve farklı esneklik seçeneklerinden faydalanılması durumunda, elektrik üretimindeki rüzgâr ve güneş payının yüzde 35 seviyesine çıkabileceğini; hidroelektrik, biyogaz ve jeotermalle birlikte yenilenebilir enerjinin toplam payının yüzde 60 ila yüzde 70’e ulaşabileceğini göstermektedir. Türkiye için hâlihazırda güneş ve rüzgârdan elektrik üretmek artık kömür ve doğal gaza kıyasla daha düşük maliyetli ve maliyet düşüşünün özellikle güneş ve rüzgâr enerjisinde önümüzdeki süreçte devam etmesi beklenmektedir.

Doğru bir planlamayla ve azami şebeke esnekliği yaklaşımıyla, önümüzdeki 30 yıl içerisinde elektrik üretiminde yenilenebilir enerji payının yüzde 90’ların üzerine ulaşması, böylelikle Türkiye’nin elektriğe sıfır karbonlu, güvenilir ve düşük maliyetli bir şekilde erişmesi mümkün görünmektedir. Bu dönüşüm aynı zamanda enerji ithalatı ve yerli de olsa rezervi kısıtlı fosil kaynaklara bağımlılığı minimize ederek, enerji arz güvenliğine önemli katkı sağlayabilir.

Türkiye’de uzun dönemli bir enerji dönüşümü stratejisine tamamlayıcı olarak ticaret ve yeşil finansmanla ilgili stratejilerin geliştirilmesi de önemli olacaktır. Yeşil Yeni Düzen kapsamındaki hedeflerle uyumlu şekilde finansman arzıyla finansman talebinin eşleşmesinin sağlanması ve yenilenebilir enerji arz artışının güvenli ve dengeli bir şekilde devam etmesine yönelik politika ve finansman altyapısının kurulmasının Türkiye’yi önümüzdeki dönemde sıfır karbon hedefine ulaşma ve ekonomide diğer ülkelerle yarışabilme yolunda önemli bir yere taşınması mümkün görünmektedir.

voiser

DIJİTALLEŞEN KOBİLERİN SESİ: voiser

**Voiser Studio’da 75+ dil ve
550+ ses ile seslendirme
seçeneğini sunuyoruz**

**Voiser Deşifre’de ses dosyalarını
dakikalar içerisinde metne
dönüştürmenize olanak sağlıyoruz**

**%30
İNDİRİM**
MÜSİAD üyelerine özel

**Ücretsiz deneme paketleri
ve kayıt için: uyelik.voiser.net
0216 599 1011
bilgi@voiser.net**

Prof. Dr. Uğur ÇEVİK
Karadeniz Teknik Üniversitesi

Öğretim Üyesi ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Bilim Danışmanı

İnsanoğlu birinci sanayi devrimini yaşadıktan sonra giderek artan enerji ihtiyacını karşılamak için birçok kaynaktan yararlanmaya başlamıştır. Bu süreçte fosil kaynaklardan tutun da hidro kaynaklara kadar birçok enerji çeşidi gündeme gelmiş, gelişen teknolojiyle birlikte rüzgâr ve güneş gibi yenilenebilir kaynaklar ile nükleer ve doğal gaz gibi yenilenemeyen kaynaklar da enerji üretiminde önemli yer tutmaya başlamıştır.

EBR-I reaktörü, 1951 yılında fisyon yoluyla kullanılabilir elektrik üreten ilk enerji santrali olarak faaliyete geçtiğinde ancak dört adet 200 watt'lık ampulü çalıştıran elektrik üretebiliyordu. Herhâlde o yıllarda kimse, bu teknolojinin gelişip yaygınlaşarak kurulu nükleer güç santrali (NGS) sayısının 494'e ulaşacağını tahmin edemezdi. EBR-I reaktörü ile başlayan sürecin sonunda şu an 38 ülkede I., II., III. ve III+ nesil reaktörler faaliyet göstermektedir. Her yeni nesil, önceki neslin yaşadığı problemler dikkate alınarak daha güvenli, daha yüksek teknolojiyle inşa edilmektedir. Nükleer teknoloji konusunda söz sahibi olan ülkeler kendi reaktör tiplerini üreterek yarışta bir adım önde olmak

Enerji Politikalarımızda Akkuyu NGS'nin Yeri

istemektedir. Örneğin CANDU 1960'larda tasarlanan basınçlı ağır su ile çalışan Kanada'ya ait bir nükleer elektrik santrali tipidir. VVER ise Rusya yapımı, su soğutmalı basınçlı su reaktörü serisidir. Bunun gibi birçok çeşit reaktör şu anda dünya enerji ihtiyacının yüzde 10'undan fazlasını karşılamaktadır.

Rusya-Ukrayna Savaşı bir kez daha göstermiştir ki, yeterli yer altı enerji kaynağına sahip olmayan Avrupa ülkeleri, enerji alanında Azerbaycan, İran, Irak gibi ülkelere, özellikle de Rusya'ya bağımlı durumdadır. Doğal gaz, petrol ve kömür gibi fosil temelli enerji kaynağı, birçok ülkenin enerji üretiminin hâlâ yüzde 50'sinden fazlasını oluşturmaktadır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı verilerine göre 2021 yılında elektrik üretimimizin yüzde 30,9'u kömür, yüzde 33,2'si doğal gaz, yüzde 16,7'si hidrolik enerji, yüzde 9,4'ü rüzgâr, yüzde 4,2'si güneş, yüzde 3,2'si jeotermal enerji, yüzde 2,4'ü ise diğer kaynaklardan elde edilmiştir. Görüldüğü üzere fosil kaynaklardan enerji üretimimiz hâlâ yüzde 65'ler civarındadır.

Uzunca bir süredir, diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de alternatif enerji kaynaklarına yönelim gündemdedir. Her ne kadar alternatif enerji kaynakları arasında birçok enerji türü bulunsun da, küresel iklim değişikliği nedeniyle dünyanın yaşadığı birçok sorun bunların hepsinin kolayca kullanımına engel oluşturmaktadır. Dünyanın ortalama yüzey sıcaklığında son yıllarda yaşanan yaklaşık 1,5 °C'lik artış, insanoğlu için en büyük tehdit olarak görülmektedir. Bu durumu öngören ülkeler Birleşmiş Milletler önderliğinde toplantılar yapmakta ve bu tehdit ile mücadele için gayret sarf etmektedir.

Bu toplantılardan sonuncusu 2021 yılında Glasgow'da yapılan iklim zirvesidir. Bu zirve sonrası dünya ülkeleri ve Avrupa, fosil yakıtların kullanımına bağlı olarak gelişen

iklim değişikliğinin engellenmesinde sıfır karbon ayak izi konusunda anlaşmıştır. Bazı itirazlara rağmen Avrupa Parlamentosu, doğal gaz ve nükleeri “çevresel açıdan sürdürülebilir ekonomik faaliyetler” olarak kabul etmiştir. Anlaşma öncesinde bu konuda zaten yatırım yapmış olan ülkeler sürece hem bir adım önde başlamış hem de dışa bağımlılık konusunda diğer ülkelere göre avantajlı konuma geçmiştir. Örneğin Fransa enerji ihtiyacının yüzde 70'ini, Belçika ise yüzde 51'ini nükleer enerjiden karşılamaktadır.

Enerji alanında dünyada bu gelişmeler yaşanırken ülkemiz bu konuda ne yapmıştır?

Türkiye, 1976 yılında, Mersin-Akkuyu mevkiinde bir nükleer güç santralini inşası için lisans almıştı. Yani, şu an inşası devam eden nükleer güç santralini lisansı, inşaatın başlamasından tam 42 yıl önce alınmıştı. O tarihten bu yana farklı birçok hükümet pek çok kez teknik şartname hazırlayıp ihaleye çıkmak istese de, finansal garanti eksikliği veya başka sebeplerden dolayı süreci bir türlü başlatamadı. Dünyada yüzlerce santral inşa edilirken ülkemiz yılları böyle harcadı ve nihayetinde Türkiye, nükleer teknoloji alanında Rusya'nın deneyiminden faydalanma kararı aldı.

Bununla ilgili anlaşma, 12 Mayıs 2010 tarihinde Ankara'da imzalandı. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Akkuyu NGS'nin Çevre Etki Değerlendirme Raporu'nu 2014 yılında onayladı. 3 Nisan 2018'de de Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Rusya Federasyonu Devlet Başkanı Vladimir Putin'in katılımıyla Akkuyu NGS'nin birinci güç ünitesinin temel atma töreni gerçekleştirildi.

Böylece, tam 70 yıl sonra Rusya Federasyonu'nun şirketi olan Rosatom firmasının yapacağı bir nükleer santrale kavuşacak olan ülkemiz için, santraldeki birinci güç ünitesinin inşasına ilişkin tam kapsamlı çalışmalar resmen başlamış oldu.

Akkuyu nükleer güç santrali, her biri 1200 MW elektrik üretim kapasitesine sahip dört üniteden oluşacaktır. Bittiğinde toplam 4800 MW kapasiteye sahip olacak santralin büyük bir güce sahip olacağı rahatlıkla söylenebilir. İlk ünitenin, Cumhuriyetimizin

kuruluşunun 100. yılında elektrik üretimine başlaması planlanmaktadır. Diğer reaktörlerin de birer yıl arayla üretime geçmesi ve 2026'da tüm reaktörlerin tam kapasite devrede olması beklenmektedir. Akkuyu nükleer santrali tam 60 yıl süreyle (istenirse bu süre 20 yıl daha uzatılabilir) üretim yaparak ülkemizin enerji ihtiyacına 7/24 hizmet verecektir. Ülkemizin tek kalemden en büyük yatırımı olan (yaklaşık 20 milyar dolar) Akkuyu nükleer güç santrali, dünyada “Yap, İşlet, Sahip Ol” (Build, Own, Operate) modeliyle yapılan ilk nükleer santral projesidir.

İnşaat aşaması ve işletme sürecinde binlerce çalışanı olan proje kapsamında hükümetler arası anlaşmalar gereği Türk öğrencilerimizin nükleer güç santralleri konusunda yetiştirilmesi için Rusya'da eğitim almaları sağlanmıştır. Bu sürecin, yetişmiş insan gücü açısından önemi bir yana, ileride kendi yerli ve millî reaktörlerimizi yapmak konusunda ülkemize büyük avantaj sağlayacağı da aşîkârdır.

Sonuç olarak; dünyamızı tüm olumsuz etkilerden korumak için yenilenebilir enerji kaynakları önemli bir alternatif olsa da bu tür kaynakların dünyanın enerji ihtiyacının tamamını karşılamayacağı açıktır. Dolayısıyla geriye doğal gaz ve nükleer gibi sürdürülebilir çevrede temiz enerji kabul edilen kaynaklar kalmaktadır. Bu kaynaklardan nükleer enerji, yüksek üretim kapasitesine sahip olması ve çevre şartlarından etkilenmemesinden dolayı ilk alternatif olacaktır.

Enerji Depolama Sistemleri

Abdurrahman ACAR
AKÜDER Yönetim Kurulu Başkanı

İnsan hayatında çok önemli bir kavram olan enerji ihtiyacı, hâlihazırda günümüzde büyük oranda fosil yakıtlı enerji kaynaklarından (petrol, doğal gaz, kömür gibi) karşılanmaktadır. Sanayi devriminin gelişimi paralelinde alternatif enerji kaynakları teknolojileri ile sosyal yaşamda ve çevreye müspet etkisi olan değişikliklerin meydana gelmiştir.

Sanayileşmeyle birlikte enerjiye olan talep de hızla artmıştır. İhtiyaç duyulan enerji, ağırlıklı olarak fosil yakıtlı enerji kaynakları ve su santrallerinden (HES) karşılanırken, günümüz itibarıyla fosil yakıtlı kaynakların iklim değişikliklerine menfi yöndeki etkisi, maliyetlerinin artması ve oluşan enerji arz güvenliğindeki çok ciddi sorunlar teşkil etmesiyle yeni enerji kaynakları arayışı kaçınılmaz olmuştur. Olumsuzlukları bertaraf etmek için enerji sektöründeki teknolojik gelişmeler alternatif enerji kaynakları arayışlarına yönelik çalışmalar artırmıştır.

Yapılan Ar-ge çalışmalar sonucunda en önemli alternatif enerji kaynakları olarak Yenilenebilir Enerji Kaynakları (YEKA) keşfedilmiştir. Yenilenebilir enerji kaynakları; Güneş (GES), Rüzgâr (RES), Su (HES), Biokütle, Jeotermal gibi enerji kaynaklarını kapsamaktadır. İhtiyaç duyulan elektrik enerjisi ve doğal enerji kaynaklarının zaman, mevki ve hava şartları parametrelerine direkt bağlı olarak üretilbildiği ve enerjiye olan talebin az olduğu zaman periyotları göz önüne alındığında elde edilen enerjinin depo edilmesi ise kaçınılmazdır.

YEKA olarak elde ettiğimiz enerjiyi ve anlık üretimleri, anlık tüketimlerle örtüştürmek için enerji depolama sistemlerini yapmak ve geliştirmek zaruriyet arz etmektedir. Enerjiyi depolamak için değişik teknolojiler geliştirilmiş olmasına rağmen anılan sistemlerin kapasiteleri ömür ve maliyet faktörü açısından sınırlıdır. Enerji depolamada birçok sistem geliştirilmesine rağmen ticari olarak günümüzde aküler/bataryalar ve hidrojen yakıt pilleri (Fuel Cell) ön plana çıkmıştır.

Aküler, bataryalar ve piller farklı tip, boyut ve güçlerle de günümüzde üretilmektedir. Aküler ve bataryalar DC Elektrik veren, depolayan elektrokimyasal yapıya sahip cihazlardır. Akümülatör teknolojisi günümüzde hızlı şekilde değişik alternatifler de oluşturan sistemlerdir. Akümülatör ve batarya teknolojisinde en önemli kavram güç, kapasite/enerji yoğunluğu parametreleridir.

Hâlihazırda günümüzde en eski teknoloji olan fakat devamlı teknolojik değişim gösteren farklı tip ve özelliklerdeki en ekonomik maliyetli kurşun asit bataryaları başta olmak üzere; Nikel Metal Hidrür, Nikel Kadmiyum, Gümüş Çinko ve Lityum Bataryalar en öne çıkan bataryalardır. Ayrıca kullanımı henüz olmayan süper kapasitörler de hızlı bir şekilde şebekeyi besleyebilmektedirler.

Enerjinin depolandığı akülerin ya da bataryaların elektrik şebekesi ile birlikte paralel çalışması ve şebekeyi destekleyici bir unsur olarak görev yapması kaçınılmazdır.

GES ve RES sistemlerinde enerjinin sadece birincil enerji olarak şebekeyi beslemesi yanında depolama sistemi üzerinden hibrit sistem olarak tüketicilerin beslenmesi daha uygun olacaktır.

GES ve RES sistemlerinin depolama sistemleriyle çalışması çok daha verimli olacaktır. Bu bağlamda depolanmış enerjiyi kullanmak çok daha avantajlı olmaktadır. Bu kapsamda “Elektrikli Araçlar” ön plana çıkmıştır. Elektrikli araçlarda kullanılan; pil, akümülatör veya bataryaların yapısı ve maliyet analizleri hedeflenmesi yanında şarj sistemleri tasarlanırken sadece şebekeye bağlı değil, Depolama Sistemi ve GES sisteminden oluşan hibrit bir yapıyı göz önünde bulundurmak çok daha verimli olacaktır.

Yasin AKDERE
MÜSIAD Sektör Kurulları ve İş Geliştirme Uzmanı

20'nci yüzyılda Orta Doğu bölgesinin ve bunun yanında enerji zenginliğine, enerji koridorlarına sahip bölgelerin uluslararası alanda çekim odağı, de facto bölgeler ve kriz alanları hâline gelmiştir.

Dünya'da enerji kaynaklarının sınırlı olmasına karşılık enerji talebi sürekli artış göstermektedir. Enerji arz ve talebi devletleri enerji kaynağını kontrol etme düşüncesine sevk ediyor, bu bağlamda fosil yakıtlara bağımlılığın artması ile kaynağı kimin yöneteceği konusunu da önemli bir hâle getiriyor. Bu nedenle belirli zamanlarda enerji problemleri yaşanmış ve bu krizler geçmişe nazaran günümüzde daha çok siyasallaşmıştır. Belki de ilk defa petrol, gaz ve elektrik krizini aynı anda yaşıyoruz. Bu enerji krizi, 1970'lerin ve 1980'lerin petrol krizlerinden çok daha büyük ve muhtemelen daha uzun süreceği tahmin ediliyor. 2008 senesinde yaşanan kriz petrol fiyatlarının yükselişi bakımından 1973 Krizi'yle büyük benzerlik taşımaktadır.

Çünkü 1973 yılında petrol fiyatları, tarihte görülmemiş bir şekilde yükselmişti ve aynı oranda 1979 yılında da ciddi bir kriz yaşanmıştı. Benzer bir yükseliş ise 2008 yılında yaşanarak; 2007 yılının Ocak ayında petrol fiyatı varil başına 57,3 dolarken, 2008 yılının Haziran ayında 138,1 dolara yükselmişti. Bu dönemde yaşanan finansal kriz nedeniyle, aynı yılın Aralık ayında petrol fiyatları 36,2 dolara kadar düşmüştü. Bu krizin oluşmasında iki temel neden vardır. Birinci neden, Suudi Arabistan gibi petrol

Küresel Enerji Sorunları ve LNG Depolama

üreticisi ülkelerin üretimlerini artırmamasıdır. İkinci neden ise petrol tüketimi azalsa da petrole olan küresel talebin artmasıdır. Aslında enerji krizlerinin nedenleri ve sonuçları benzerlik göstermektedir.

Önceleri üniversitelerde tez konusu olan ancak artık günümüzde ülkelerin üç ana temel gündemi bulunuyor; Enerji Güvenliği, Gıda Güvenliği ve Finansal Güvenlik. Son yıllarda endüstriyel gelişmeler ve nüfus artışıyla birlikte enerji için küresel talep büyük bir artış gösteriyor. Yaşanan krizlerden dolayı öz kaynağa ve alternatif enerji kaynaklarına bir yöneliş söz konusu. Düşük karbon emisyonlu teknolojilerin elektrik üretimi içindeki payı 1975'te yüzde 21,5'ti. Bu oran 2020'de yüzde 39'a yükseldi. Bunların içinde güneş enerjisinin 1990'larda sıfır düzeyinde olan payı 2020'de yüzde 4'e, rüzgâr enerjisinin payı yüzde 6,7'ye çıktı. Ülkeler olası şoklara karşı, stratejik rezervler ve alternatif kaynaklar oluşturmaya başladı. Türkiye olarak ülkemizin gelecek yüzyılını şekillendirecek olan enerji güvenliği ve stratejisi konusu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız Fatih Dönmez ile devam etmektedir. Yenilenebilir enerji, nükleer enerji, petrol-doğal gaz aramaları, elektrikli araçlar, pil ve depolama teknolojileri ve üzerinde detaylıca durmak istediğim LNG-FSRU teknolojisinde atılan adımlar.

Rusya-Ukrayna ekseninde yaşanan gelişmeler enerji depolamanın önemini bir kez daha gözler önüne serdi. Türkiye'nin bu noktada attığı adımlardan biri sıvılaştırılmış doğal gaz kaynağını ülkemize taşıyacak ve depolayacak sistemlerin oluşturulmasıydı. Doğu Akdeniz'in tamamı için Orta Doğu toplamı 75,8 değerini aşan 83 trilyon metreküp doğal gaz rezervi olabileceği öne sürülen ve günümüzde en temiz yanan hidrokarbon olan doğal gaz, önemli bir enerji kaynağıdır. Ancak, yüksek miktarda enerjiye ihtiyaç duyan birçok yer gaz rezervlerinden uzakta bulunuyor. Bölgesel uzaklık neticesinde, gazı transfer etmek amacıyla kurulacak boru hattı inşaatı hem maliyetli hem de kâlfetli bir operasyona dönüşüyor.

Bunun için doğal gazı, belirli bir soğutma işlemi uygulayarak sıvı faza geçiriyor, daha kolay ve güvenli bir şekilde depolayarak deniz aşırı ülkelere taşınması için hacimsel olarak küçültüyor. Enerji krizinin ve doğal gaz fiyatlarında devam eden yükselişin, önümüzdeki dönemde sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) yatırımlarını artıracak tahmin ediliyor. LNG yatırımlarının 2024'te 42 milyar dolara ulaşacağı belirtiliyor ve bu oranın 2020'yle kıyaslandığında 20 kat daha fazla olduğu ifade ediliyor. Norveç merkezli bağımsız araştırma şirketi Rystad Energy'nin verdiği bilgiye göre, LNG projelerine yapılan harcamalar, 2022'de 27 milyar dolara ulaşacak. Ancak fosil yakıtlardan uzaklaştıkça ve yenilenebilir enerji yatırımları arttıkça, 2024 yılından sonra yatırımlarda düşüş öngörülüyor. Mevcutta ABD ile Türkiye ve Almanya ile Birleşik Arap Emirlikleri arasında görüşmeler devam ederken birçok ülke LNG ile ilgili ikili görüşmeler gerçekleştiriyor. Rusya Ukrayna arasında ateşkes ilan edilirse ve Avrupa sadece lisanslama süreci kalan Kuzey Akım 2'ye izin verirse LNG ihtiyacı da bir anda ortadan kalkacak. Şu an 700 tanker dünya denizlerinde dolaşıyor. Yeni gemiler inşa hâlinde ama devreye alınmaları kolay değil.

BOTAŞ, 25 Haziran 2021'de Cumhurbaşkanı'nın katılımıyla Türkiye'nin ilk FSRU (Yüzer LNG Depolama ve Gazlaştırma) gemisi Ertuğrul Gazi'yi devreye aldı. Dörtüyl FSRU (Yüzer LNG Depolama ve Gazlaştırma Ünitesi) Terminali'nde hizmete alınan FSRU Gemisi dünyanın en büyük LNG depolama kapasitesine sahip gemidir. Türkiye'nin ilk yüzer depolama ve gazlaştırma ünitesi Ertuğrul Gazi FSRU gemisi bir yıllık süre içerisinde yaklaşık 2,1 milyar metreküp gazı ulusal sisteme aktardı. Sadece Ertuğrul Gazi'nin 1 yıllık LNG taşıma performansı,

İstanbul'da 6 ay, Ankara'da 1 yıl, İzmir'de ise konutların 3 yıllık tüketimine denk geliyor. 108 milyon standart metreküp doğal gaz eşdeğer olan 170 bin metreküp LNG depolama ve günlük 28 milyon standart metreküp gazlaştırma kapasitesi ile Türkiye'nin kesintisiz enerjiye ulaşmasında önemli bir paya sahip olarak bir yılı aşkın süredir görev yapmaya devam ediyor. Hâlihazırda 14 ülkede toplam 29 adet FSRU gemisi mevcuttur.

Enerji krizinin yaşandığı bu dönemde Türkiye'nin güvencesi olabilecek bir diğer konuda BOTAŞ'ın işlettiği, Silivri Yer Altı Doğal Gaz Depolama Tesisi (Değirmenköy ve Kuzey Marmara) Marmara Ereğlisi Sıvılaştırılmış Doğal Gaz (LNG) Terminali, Marmara Ereğlisi LNG Terminali ve Tuz Gölü LNG depolama alanları. Burada sadece iki depomuz olduğu takdirde 6 milyar metreküp doğal gaz depolanmış olacak. Değirmenköy'deki rezervuarlarda yıllık 600 milyon metreküp, Kuzey Marmara'da denizin altındaki rezervuarlarda ise 2 milyar 500 milyon metreküp doğal gaz depolanabiliyor. Söz konusu rezervuarlara basılan gaz, ihtiyaç hâlinde işleme tabi tutulacak ortak tesise gönderiliyor. Burada belirli süreçlerden geçen gaz, BOTAŞ'ın ana iletim hattına basılmaya uygun hâle getiriliyor. İletim hattına günlük 28 milyon metreküp gaz verebilme kapasitesine sahip tesiste, Türkiye'nin şu andaki günlük doğal gaz tüketiminin yaklaşık yüzde 10'u karşılanabiliyor. Bu sahalar enerjisini de yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlayarak aynı zamanda enerji tasarrufu da sağlamış oluyor. Diğer bir yandan TPAO'nun Sakarya Gaz Sahası, Amasra, Karadeniz ve Akdeniz'de gaz arama çalışmaları hız kesmeden devam ederken, Ordu'da ve Ünye'de birer kuyu planlanıyor. Sakarya Gaz Sahası ile Amasra'da çıkarılacak gazın 2023'ün ilk çeyreğinde hane halkı buluşturmak hedefleniyor.

İsmail SOMALI
MÜSİAD Makine Sektör Kurulu Başkanı

Yaşadığımız her sıkıntılı dönemde makine sektörünün önemini biraz daha fazla anlıyoruz. İnsan gücünün önemli bir parametre olduğu dönemlerden “karanlık fabrikaların” daha da fazla konuşulmaya başladığı döneme geldik. Yarın ise karanlık fabrikaların konuşulduğu değil uygulanmaya başladığı ve uygulandığı dönem olacak.

Makine sektöründe imalat sanayisinin rekabet gücünü üretimdeki hız, maliyet ve kalite belirliyor. Bunlara ilave yakın gelecekte de karbon ayak izi ilave olacak. Dönemsel faktörler ise kimi pazarlar için avantaj kimi pazarlar içinse dezavantaj olarak karşımıza çıkıyor. Küresel olarak tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 sonrasında yaralarını sarmaya çalışan bölgemiz ve Avrupa bölgesinde Rusya-Ukrayna savaşı ile iş dünyasında kartlar yeniden dağıtılmaya başlandı.

Türkiye 2020 yılında pandemi etkisiyle yüzde 5,5 civarında daralan makine ihracatını, 2021 yılında yüzde 20 üzerinde artışla 20 milyar doları aşan ihracat rakamı ile kapattı ve 20 milyar doların üzerinde ihracat yapan ilk üç sektör listesine girmeyi başardı. 2022 yılının ilk yarısında ise 12,5 milyar dolar olan makine ihracatımız,

2021 yılının ilk yarısına göre yüzde 8'e yakın bir artış gösterdi. Rusya-Ukrayna savaşı sonrasında derinleşen enerji krizi ile listesinin en üst sırasında yer alan Almanya'ya yaptığımız ihracat düşerken, dış politikada izlediğimiz çok yönlü diplomasi ile Rusya'ya yaptığımız makine ihracat oranı hatırı sayılır şekilde artarak Haziran ayında İtalya'yı geride bırakarak en çok makine ihraç ettiğimiz 3'üncü ülke oldu. 2022 yılı sonunda makine sektörü ihracatımızın da 25 milyar doların üzerinde gerçekleşeceğini öngörmekteyiz.

Fakat buradaki önemli husus bu yükselişin sürdürülebilir olmasıdır. Sürdürülebilir olmasını sağlamak için de iç ve dış faktörleri sürekli göz önünde bulundurmamız, trendleri takip etmemiz ve organizasyonel bir şekilde hızlı aksiyon alabilmemiz çok önemlidir. Gelişen teknoloji ve yenilenen tüketim ihtiyaçlarına göre değişen üretim modellerine adapte olabilmek hatta trendleri belirlemek dünya makine sektörü ihracatının içinde Türkiye'nin aldığı payın artmasına direk etki edecektir. Makine sektörümüzün en büyük tedarikçisi olduğu Avrupa ülkelerinde yapılan reformlara adapte olabilen sektörümüz Uzak Doğu'ya karşı avantajlı konumda yer almakta olup; bu avantajın sürdürülebilir olması da “Sanayide Yeşil Dönüşüm” ve “Dijital Dönüşüm” alanlarındaki başarıma bağlı olacaktır. Ürettiğimiz makinelerin enerji verimliliği ve yüksek teknoloji oranı arttıkça makine sektörü ihracatının Avrupa'dan alacağı pay da artacaktır. Bu bağlamda makine üreticilerimizin odaklarını doğru konumlandırmaları ve Ar-Ge, Ür-Ge, Yeşil Dönüşüm, Dijital Dönüşüm ve Verimlilik konularına ayıracakları gündem sektörlerdeki sürdürülebilirlik noktasında bir hayli önem arz edecektir.

Türkiye, makine sektörünün zor zamanlarda bile ülke ekonomisine pozitif etki sağlayan başarısına bakıp sektörümüzün sorunsuz olduğunu söylemek, üretici firmalarımıza haksızlık olacaktır. Finansmana erişim, insan kaynağı, kayıt dışılık ve yüksek fabrika yatırım maliyetlerine karşılık geçtiğimiz iki yılda sektörümüz çok ciddi bir başarı göstermiştir. Bu bağlamda sektörümüzün sorunlarının çözülmesi, şartların iyileştirilmesi, makine sektörünün öncelikli sektör olması için makine üreticileri, sivil toplum kuruluşları ve ilgili kamu kuruluşlarının senkronize bir şekilde organize olmaları yakın zamanda çok ciddi fayda sağlayacaktır. Üretici firmalarımızın vereceği tespit ve beklenti bilgilerini ilgili sivil toplum kuruluşlarımız köprü olarak kamuya kurumlarına aktarmaları ve çözüm önerileri ile masaya yatırmaları hâlinde kısa zamanda yüksek teknoloji, yüksek katma değer ihraç eden makinecilerimizin destansı başarılarına şahit olacağız.

Makine Sektörü'ndeki İhracat ve Gelecek Vizyonu

Türkiye'nin Latin Amerika açılımı ticaretten dizilere kadar uzandı

Ticaret Bakanlığının Latin Amerika ülkeleriyle ticaret ve yatırım ilişkilerini artırmak için attığı adımlar meyvelerini veriyor

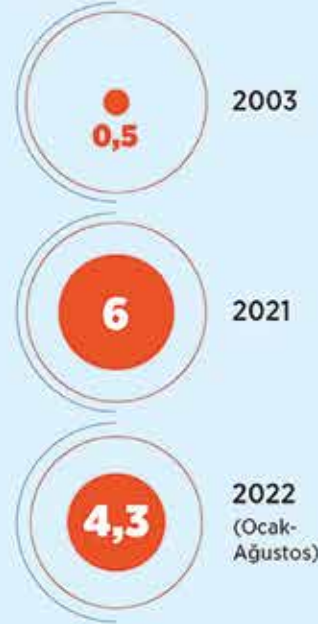

TV dizisi ihracatının yaklaşık %30'u Latin Amerika'ya yapıldı

TÜRKİYE-LATİN AMERİKA ÜLKELERİ DİŞ TİCARET HACMİ
(Milyar dolar)

TÜRKİYE'NİN LATİN AMERİKA'YA İHRACATI
(Milyar dolar)

TÜRKİYE İLE TİCARET HACMİ EN FAZLA OLAN ÜLKELER
Ocak-Ağustos 2022, Milyar dolar

Tüm Podcastlere
Tek Bir Noktadan
Kolayca Ulaşın!

PodcasterApp

Keşfet

Dinle

Yorum
Yap

Paylaş

Ücretsiz olarak **hemen** indirin.

www.podcasterapp.net

Hafzullah YILDIRIM
Voiser Kurucu Ortak, CTO

Aslında cansız nesnelerin akıllı, zihne sahip varlıklar olarak hayat bulmaları fikri uzun zamandır toplumların gündemindeydi. Antik Yunanlıların robotlar hakkında kendi müktesebatlarınca oluşturdukları mitleri vardı. Çinli ve Mısırlı mühendisler otomatlar yapmışlardı. Fakat modern yapay zekâ hakkında bahsedecek olursak, başlangıcı klasik filozofların insan düşüncesini sembolik bir sistem olarak tanımlama girişimlerine kadar takip edebiliriz.

Peki bu yapay zekâ aslında nedir? Nasıl oluştu? Nasıl gelişiyor?

“Yapay Zekâ” tanımı, resmî bir şekilde 1956 yılında New Hampshire'daki Dartmouth Koleji'nde gerçekleşen bir konferansta bahsedilene kadar kullanılmamıştır. Bu tanımlamalardan sonra yapay zekâ terimi hayata geçmiş ve uygulamalarına artık fiili bir şekilde başlanmıştır.

Tabii ki yapay zekâya sahip bir varlığa ulaşmak o kadar da kolay olmayacaktı. Yapay zekâyı eleştiren birkaç rapordan sonra hükûmet finansmanlarının olumsuz cevapları alana olan ilgiyi azalttı. 1974-80 arası “Yapay Zekâ Kışı” olarak adlandırılır. Bu dönemde yapay zekâ

Yapay zekâ hepimizin dilinde dolaşıyor

konsepti duraklamış ve ilerleme kaydedememiştir. 1980'lerin başında İngiliz Hükûmeti Japonlar ile rekabeti korumak ve yakalamak üzere tekrar yapay zekâ alanına yatırım yapmaya başlamıştır.

Artık gelişmeye başlayan yapay zekâ alanı bazı sektörlerde yer almaya ve denenmeye de başlamıştı. Örneğin 1997 yılında “Deep Blue” adındaki bilgisayarlı satranç oynama sistemi dönemin dünya şampiyonu Garry Kasparov'u yenerek yapay zekâyı dünyaya duyurmuştur. 21'inci yüzyılın ilk on yıllarında büyük miktarda veriye (big data olarak bilinir) erişim, daha ucuz ve daha hızlı bilgisayarlar ve gelişmiş makine öğrenimi teknikleri ekonomideki birçok soruna başarıyla uygulandı. 2009 itibarı ile ABD ekonomisindeki neredeyse tüm sektörlerin ortalama en az 200 terabayt depolanmış veriye sahip oldukları tahmin ediliyordu. Bu kadar veriyi yapay zekâ aracılığı ile yürütmek devrimsel bir gelişme olmuştur. Dünya ekonomisine olan bu katkı sayesinde hızla gelişen yapay zekâ pazarı, 2016 yılı itibarı ile 8 milyar doları aşmıştır. Makine öğrenimi, derin öğrenme gibi alanlara yayılan yapay zekâ günümüzde sinir ağları, görüntü ve video işleme, metin analizi hatta konuşma tanıma alanlarında dahi kullanılmaktadır.

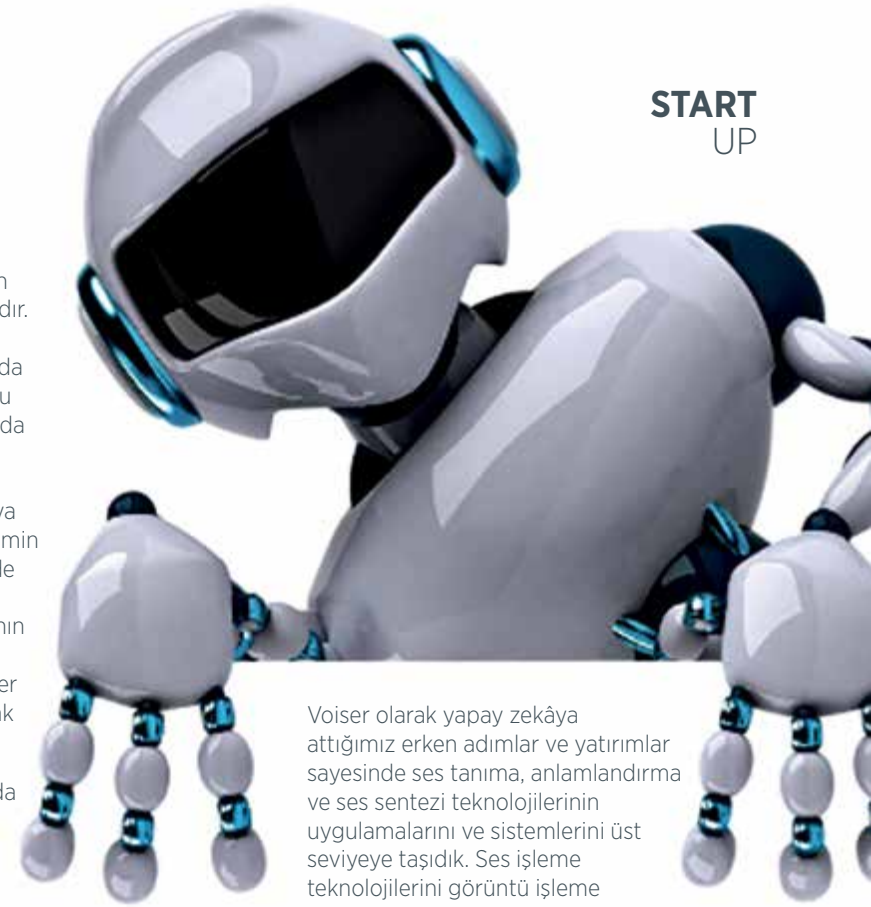
Günümüzde yapay zekâ teknolojilerini kullanan sektörlerin iş gücünü azaltması ve yine de ekonomik katkı sağlaması firmaların bu alanda yatırım yapmalarına teşvik olmuştur. Yapay zekanın bu denli gücüne yetişmek ve rekabette kalmak için rakip firmaların da kullanmak zorunda kalması yapay zekâ teknolojisini hem istemli hem de istemsiz bir şekilde geliştirmiştir. New York Times Dergisi yapay zekâya olan ilgi artışını dergi kapaklarında “Aşırı Çılgın” olarak belirtmiştir. Neredeyse her sektörde kullanılmasına rağmen belli başlı sektörler yapay zekâyı daha etkin ve verimli bir şekilde kullanabilmektedir. Bu sektörlerden öne çıkanlarından bazıları, sağlık, e-ticaret, bankacılık, lojistik ve taşımacılık, eğlence ve üretim sanayidir.

Microsoft, Google, Apple gibi teknoloji devi firmaların bu sektörlerde yaptığı yatırımlar hatırı sayılır miktardadır. Yapay zekâ şu anda şemaları belirleyerek tıbbi durumların teşhisleri ve doğru tedavisini aynı zamanda robotik cerrahi işlemlere kadar birçok sağlık sorununu ortadan kaldırmak için çalışmaktadır. E-ticaret alanında ise benzer bir uygulama alanı mevcuttur. Alışveriş yapacak olan kullanıcının hareketlerini izleyip arama terimlerini kaydederek bir sonraki alışverişlerinde veya mevcut alışverişlerinde uygun olabilecek ürünleri tahmin ederek kullanıcıya sunmaktadır. Bankacılık sektöründe ise yapay zekâ uygulaması diğerlerinden biraz daha farklıdır. İnsan gücüne dayalı, yetkili insan kaynaklarının yerini alarak, kredi işlemleri, kart işlemleri ve müşteri hizmetleri gibi bankacılık sektöründe yapılabilecek her türlü işlemi insansız ve saniyeler içinde tamamlanacak hale getirmiştir.

Yapay zekadan en fazla verim alan sektörlerin başında gelen üretim/imalat endüstrisinin ise yapay zekâ teknolojisinin uygulanmasında ve benimsenmesinde öncülük ettiği şüphesizdir. Üretimde yapay zekâ, iş gücü planlamasından ürün tasarımına kadar çeşitli operasyon hatlarında ve katmanlarında kullanılmakta ve böylece verimliliği, ürün kalitesini ve çalışan güvenliğini artırmaktadır. Bu alanda geliştirilen robotlar, üretim sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Endüstriyel robotların çoğu genellikle sabittir ancak yakındaki nesnelere çarpma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Yapay zekanın robotikte kullanımı, insanlardan talimat alabilen ve birlikte verimli bir şekilde çalışabilen iş birlikçi robotları doğurmuştur.

Günümüz Türkiye'sinde ise teknoloji ve yazılıma olan ilgi, alaka ve taleple doğru orantılı olarak yapay zekâya yönelim artmıştır ve bu alana yatırımlar hızla yapılmaktadır. Türkiye'nin önde gelen yazılım firmaları bu alanda kendilerini geliştirerek dış dünya ile rekabeti koruma çabasıdadır. Millî savunma, sanayi, güvenlik ve üretim sanayisinde kullanılmakta olan yapay zekâ uygulamaları ve sistemleri Türkiye'deki hızlı değişim ve yönelimin apaçık bir göstergesidir. Ülkemizdeki yazılım ve teknoloji sektörüne olan ilgi artışı bu gelişimi tetiklemiştir. Yeni kurulmaya başlanan, start-up teknoloji firmalarının bu alanlarda kendini geliştirmiş yetkin ve vasıflı personel araması, gençlerimizin yapay zekâ sektörüne karşı olan çalışmaları ve isteklerini de dolaylı yoldan artırmaktadır.

Tabi bazı teknoloji firmaları bu gelişimi daha önceden fark edip yol haritasını buna uygun bir şekilde çıkartarak erken yatırım yapmıştır ve böylelikle Türkiye'de yapay zekâ alanında öncü rolleri üstlenmektedirler.

Voiser olarak yapay zekâya attığımız erken adımlar ve yatırımlar sayesinde ses tanıma, anlamlandırma ve ses sentezi teknolojilerinin uygulamalarını ve sistemlerini üst seviyeye taşıdık. Ses işleme teknolojilerini görüntü işleme teknolojileri ile beraber harmanladık ve hareketli görüntüyü birçok dilde anlatıma dökabilen projeler geliştirdik. Bu alana öncülük etmemiz dolayısıyla kullanıldığımız sistemlere yetkinliğimiz ve tecrübemiz, oluşturduğumuz yapay zekâ modellerini ve projelerini daimî bir şekilde geliştirme ve yönetme kabiliyetimizi artırmıştır. Türkiye'de rakipsiz bir şekilde geliştirmiş olduğumuz ses tanıma ve deşifre teknolojisi birçok sektöre yapay zekâyı etkin bir şekilde kullanarak iş gücünü artırma, iş süreçlerini kısaltma ve kar artırma katkısı sağlamaktadır.

Teknolojimizi son kullanıcılarımıza sunabilmek adına geliştirmiş olduğumuz etkin kullanıcı arayüzlerimiz ile bu gücü tüm sektörlerde kullanılabilir hâle getirdik. Verimli bir şekilde kullanılan sektörlerden bazıları sağlık, basın-yayın, hukuk, medya, resmî kurumlar, eğitim ve eğlence sektörüdür. Ses sentezleme teknolojisini görüntü işleme teknolojisi ile birleştirerek üretmiş olduğumuz “Smart Guide” projemiz ile müze, sergi vb. gibi etkinliklerde karekoda ihtiyaç duyulmaksızın akıllı telefonlardan incelediğiniz eser hakkında sesli bilgi alabilirsiniz. Bu, ekibimiz tarafından çok kısa süren bir defaya mahsus bir çalışma ile yapay zekâya cisimlerin öğretilmesi ile model eğitilmesi ve ardından yapay zekâ tabanlı ses motorlarımızın cisimleri seslendirmesi ile gerçekleşir. Voiser'in asıl amacı yapay zekânın başa çıkılamaz gücünü kullanarak firmaların ve bireylerin iş gücüne güç katması, iş süreçlerinin ise azaltılmasını sağlamaktır. Türkiye'deki yapay zekâ sistemleri ve projelerinin diğer dünya ülkelerine öncülük etmesini sağlamaktır.

Dünden Bugüne **MİLLÎ SAVUNMA SANAYİ**

Türkiye, son yıllarda gerçekleştirdiği Millî Teknoloji Hamlesi ile savunma sanayi alanında önemli atılımlar gerçekleştirdi. Türk Silahlı Kuvvetleri envanterine eklenen yerli ve millî sanayi ürünleri, bugün uluslararası pazarda da adından söz ettirerek ülkemizin ihracat oranlarına büyük bir katkıda bulunuyor.

Gölgeler ve Büyüyen Savunma Sanayi

Fatih ALTUNBAŞ
MÜSİAD Savunma Sanayi Sektör Kurulu Başkanı

**Yıl 1974 Kıbrıs Barış Harekatı'nın
başarı ile sonuçlanması
ülkemiz için büyük bir kazanım
olurken ambargolar da yoldaydı.
NATO üyesi iken
“One for All, All for One”
ilkesi hep birlikte Türkiye'ye
ambargo olarak uygulandı.**

Dün;

Yıl 1974 Kıbrıs Barış Harekatı'nın başarı ile sonuçlanması ülkemiz için büyük bir kazanım olurken ambargolar da yoldaydı. NATO üyesi iken 'One for All, All for One' ilkesi hep birlikte Türkiye'ye ambargo olarak uygulandı. (Yazıyı kaleme alırken Amerika Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne uyguladığı ambargoyu kaldırdığını ilan etti) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni ise zaten hiç tanımadılar.

Neticede uygulanan ambargo sayesinde titreyip kendimize gelerek; ASELSAN (1975), İŞBİR (1978), ASPİLSAN (1981), HAVELSAN (1982), ROKETSAN (1988) şirketlerimizi Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı altında ve milletimizin bağışları ile kurduk. Şu an milyar dolar değerinde olan şirketlerimizi "Kıbrıs Ambargosuna" borçluyuz.

Bugün;

Resmî olarak hiçbir ambargo yok iken örtülü, gizli veya geciktirmeli şekilde özellikle; Hava Savunma Sistemi, 5. Nesil Avcı Uçaklar, Avcı İHA'lar, ana ham madde ve kimyasallar, yarı mamuller, barut, kapsül vb., silah, mühimmat (akıllı, ağır ve orta menzilli) ve daha pek çok sayamadığım ürün, platform, ham madde ve yarı mamule muhtaç olarak eli kolu bağlı bekliyor muyuz?

Hayır.

Bugün toplam büyüklüğü 10 milyar dolar olan Savunma ve Havacılık Sektörü 70'li yıllardaki parmak ile sayılabilecek firma sayısı yerini 250 üretici ve 800 ihracatçıya bırakmıştır.

Yarın;

Ülkemizde şu an tüm uluslararası pazarlarda (maliyet-fayda) ekseninde bir numara olduğunu ispatlamış üstelik SIHA'da rakipleri ile kıyaslanamayacak bir farkı özel sektör sayesinde ortaya koyup "havadan-karaya" taarruz platformlarında ipi göğüslemiştir.

Bu durumda önümüzdeki on yıl için her alanda hava, kara, deniz araçları, uzay sistemleri, silah ve mühimmat alanlarında ambargolar gölgesinde dünyanın en iyi üreten gücü olacağız. O vakit yaklaşırken ve geldiğinde tüm anlaşmazlıklar ya ülkemiz tarafından çözülecek ya da yanında olduğumuz taraf galip gelecektir. Ambargolar ve zorluklar "Fırtınalı denizler bizleri iyi birer kaptan yapıyor" diyerek çok beğendiğim bir söz ile bitirmek istiyorum:

"F35 programından çıkarılmamız geleceğimiz için başımıza gelmiş en hayırlı olaydır."

Vehbi TUNCA
AMAC Magazine Genel Yayın Yönetmeni

Savunma ve havacılık sanayisinin ortaya koyduğu ürün ve hizmetlerin ihracatında, bir dizi etmen rol oynuyor. Türkiye’de görev yapan yabancı ülke askerî ataşelerinin bu süreçteki rolü, bunlar arasında nispeten az bilinen bir etmen. Oysa Türkiye’de görev yapan ve neredeyse tamamı Ankara Askerî Ataşeler Birliği AMAC’a (Ankara Military Attaché Corps) üye olan askerî ataşeler, bir ihracat çalışmasının başarılı ya da başarısız olmasında anahtar bir rol oynayabiliyor.

Savunma ve havacılık sanayisi, ülkeler arasındaki ticarete özel konumu ile öne çıkıyor. Diğer mal ve hizmetlerin ticaretinde kalite, fiyat, zamanında teslimat ve benzeri etmenler daha büyük bir role sahipken savunma ve havacılık alanındaki ürün ve hizmetlerin uluslararası ticaretinde ikili ilişkiler ve stratejiler, her şeyin önüne geçebiliyor. Ülkeler, farklı nedenlerle kaliteli olan yerine daha düşük kalitede olanı ya da maliyet-etkin olan yerine daha pahalı olanı tercih edebiliyor.

Bu tabloda, savunma ve havacılık sektöründe faaliyet gösteren ve ihracatını artırmayı hedefleyen firmaların, bu sektöre özel iş geliştirme ve pazarlama faaliyetleri

Savunma ve Havacılık Sanayisinin İhracatının Artmasında Rol Oynayan Gizli Aktörler

yürütmeleri gerekiyor. Bu faaliyetlerin başarıya ulaşması ise bir ihracat işleminin tüm sürecini ve tüm aktörlerini adreslemesiyle mümkün oluyor.

Bağlı oldukları ülkenin askeri konulardaki temsilcisi konumunda bulunan askerî ataşeler, ihracat süreçlerinin önemli; ancak az bilinen aktörleri arasında yer alıyor.

Ülkelerin Askerî Danışmanları

Askerî ataşelerin görev ve sorumlulukları, şöyle sıralanabilir:

- Askerî ataşeler, öncelikli olarak, ülkelerinin silahlı kuvvetlerini veya bağlı oldukları kuvvet komutanlığını temsil ederler.
- Askerî ataşeler, Türkiye’nin askerî faaliyetleri ve kabiliyetleri konularında; büyükelçilerinin, büyükelçiliklerinin ve bağlı oldukları askeri kurumun birincil danışmanıdır. Bazı askerî ataşeler, birden fazla ülkeye akreditedir ve zamanlarını, bu ülkeler arasında paylaştırır.
- Askerî ataşeler, ülkeleriyle Türkiye arasındaki eğitim, tedarik sözleşmesi ve savunma sanayisi iş birliği gibi konuları, tüm aşamalarıyla takip eder. Bu kapsamda bu konulardaki başlangıç görüşmeleri, planlama, koordinasyon ve işletme süreçlerinde sorumluluk alır.

Bu görev ve sorumluluklar, askerî ataşelerin, herhangi bir ihracat bağlantısında, “danışman” rolünden “irtibat noktası”na kadar geniş bir yelpazede rol alabileceğini gösteriyor. Nitekim Türk savunma ve havacılık sektöründe faaliyet gösteren bazı firmalar, askerî ataşelerin bu potansiyelini, her iki tarafın da kazandığı bir kurguda kullanabiliyor ve ihracat başarılarına imza atıyor.

Konuya başka bir açıdan yaklaşıldığında ise askerî ataşelerin, danışman rollerinin doğal bir sonucu olarak, uygun görmedikleri ihracat bağlantılarını engelleyebilme

gücüne sahip oldukları öngörülebilir. Bu öngörü, askerî ataşeleri göz ardı etmenin ciddi olumsuz sonuçları olabileceğini de bizlere hatırlatıyor.

Türkiye’de Görev Yapan Askerî Ataşeler, AMAC Çatısı Altında Toplanıyor

Türkiye’de, 87 ülkenin askerî ataşeleri görev yapıyor. Bu ülkelerin 79’unun ataşeleri, bir dizi konuda bir arada hareket edebilmek için Ankara Askerî Ataşeler Birliği (AMAC) adlı dernek çatısı altında toplanıyor. AMAC, Millî Savunma Bakanlığı ve Savunma Sanayi Başkanlığı nezdinde de tanınan bir dernek.

Bazı ülkelerin, Türkiye’de birden çok askerî ataşesi bulunabiliyor. Bu doğrultuda AMAC’a üye, toplam 125 askerî ataşe bulunuyor.

Derneğin resmî yayını olan ve yılda 4 sayı yayınlanan AMAC Magazine, hem askerî ataşelerin kendi aralarında hem de AMAC topluluğu ile Türk savunma ve havacılık sanayisi arasında bir iletişim köprüsü görevi görüyor. Derginin ulaştığı hedef kitlede, AMAC üyesi askerî ataşelerin yanı sıra bu ataşelerin bağlı bulunduğu büyükelçiliklerdeki ilgili personel ve Türk savunma ve havacılık sektörünün önde gelen kurum ve kuruluşlarındaki üst düzey yetkililer yer alıyor.

AMAC, İş Birliğine Açık

AMAC üst yönetimi, üyesi askerî ataşelerin ülkelerinin ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Türk savunma ve havacılık sektöründeki firmalarla iş birlikleri yapmaya açık olduğunu her fırsatta vurguluyor. AMAC üyeleri, sektör firmalarını ve bu firmaların ürünlerini/çözümlerini tanımak için her fırsatı değerlendiriyor. Bu durumun en güzel örneklerinden biri de MÜSİAD’ın ev sahipliğinde; DEVİN Etkinlik Yönetimi, AMAC Magazine ve MSI Dergisi tarafından, 23 Mart 2022 tarihinde organize edilen, MÜSİAD-AMAC Buluşması etkinliği oldu. Etkinliğe;

savunma, havacılık ve güvenlik uygulamalarına yönelik ürün geliştiren ve hizmet sunan MÜSİAD üyesi 36 firmanın yetkilileri ile AMAC’a üye askerî ataşeler katıldı.

AMAC Başkanı ve ABD Savunma Ataşesi Tuğgeneral Kipling Kahler, etkinlikte yaptığı konuşmada, MÜSİAD-AMAC Sektörel İş Birliği Buluşması’nın, askerî ataşelerin görevlerini etkin bir şekilde yerine getirmesine katkı sağlayacağını vurguladı ve şu noktaların altını çizdi: “Sizler, askerî ataşeleri, potansiyel müşterileriniz gibi, askerî ataşeler de sizleri potansiyel tedarikçileri gibi görmeli... Ürün ve çözümlerinizin büyük kısmı, web siteleriniz aracılığıyla kolayca incelenebilse de askerî ataşeler, sizlerle ve ekiplerinizle yüz yüze görüşmek istiyor.”

Askerî Ataşelerle İş Birliğine Giden Yol: AMAC Magazine

AMAC Magazine, askerî ataşe camiasıyla iletişim kurmanın en kolay ve etkili yolu olarak öne çıkıyor. Ürünlerini ve hizmetlerini uluslararası pazarlara tanıtmak isteyen sektör firmaları, AMAC Magazine üzerinden askerî ataşe camiasına ve bu ataşelerin ülkelere erişebiliyor. AMAC Magazine’de yer alarak askerî ataşelerle doğrudan iletişim kuran ve kendilerini tanıtan sektör firmaları, bu bağ geliştikçe, ataşelerin millî gün ve silahlı kuvvetler günü etkinliklerine davet edilme gibi ileri aşamalara geçebiliyor.

Sektör ile AMAC camiası arasındaki iletişimin geliştirilmesi açısından son derece önemli olan faaliyetler arasında, sonbahar ve kış konferansı gibi her yıl düzenlenen diğer geleneksel AMAC etkinlikleri ise ayrı bir yere sahip. Sadece sponsor firmaların katılabildiği ve sponsorlara tanınan özel imkânlardan faydalanılabilen bu etkinlikler sayesinde, AMAC camiası ile daha yakın ilişkiler kurmak ya da var olan ilişkileri daha da geliştirmek mümkün hâle geliyor.

Son Dönemde Artan Yunan Tahrik ve Saldırıları

Cihat YAYCI
Emekli Tümamiral, Akademisyen

Türkiye sözde işgalci pozisyona düşecek ve Kıbrıs Adası'nda bir NATO üyesinin toprak bütünlüğünü korumak üzere NATO'nun 5. maddesini devreye sokarak Türkiye'nin adadan çekilmesini sağlamaya çalışacaklardır.

Türkiye'nin uluslararası hukuktan kaynaklanan hak ve menfaatleri doğrultusunda ilan edilmiş ya da ilan edilmesi öngörülen Türk Deniz Yetki Alanlarının tümüne Mavi Vatan" denir. Bu anlamda tanımlanan "Türk Deniz Yetki Alanları" ifadesi yerine "Mavi Vatan" ismi kullanılmaktadır. Bizim yaptığımız bu ismin içini doldurmak, hak ve menfaatlerimizi hukuki, siyasi, coğrafi ve teknik açıdan ortaya koymak, tüm bunlara istinaden de haritasını çizmektir. Uluslararası deniz hukukunun ilgili mahkeme kararlarından doğan; "hakkaniyet" prensibinin yanı sıra "orantılılık", "kapatmama" ve "coğrafyanın üstünlüğü" gibi prensiplere münasip olarak çizilen harita, bu çerçevede "Mavi Vatan Haritası"dır. Önemi ise, Türkiye'nin bu bağlamda sahip olduğu suyun altındaki ve üstündeki bütün kaynaklara sahip olması, Türkiye'nin büyük devlet olması adına oldukça ciddi bir önem arz etmektedir.¹

Büyük devlet olmak için bir gerek şart, iki tane de yeter şart bulunmaktadır. Gerek şart; iç huzuru sağlamaktır. Yeter şartlar ise; enerjide dışa bağımlı olmamak ve nükleer teknolojiye sahip olmaktan geçiyor. Türkiye iç huzurunu sağlamış ve sulh içinde bir ülkedir. O hâlde Türkiye'nin aşması gereken "yeter şart" enerji bağımlılığından kurtulmaktan geçiyor. Mevzu bahis bu enerji ihtiyacını karşılayacak kaynaklar ABD Jeolojik Araştırmalar Merkezi tarafından açıklanan verilere göre, Akdeniz'de yaklaşık olarak toplam 1,5 trilyon dolar değerinde 30 milyar varil petrole eşdeğer hidrokarbon

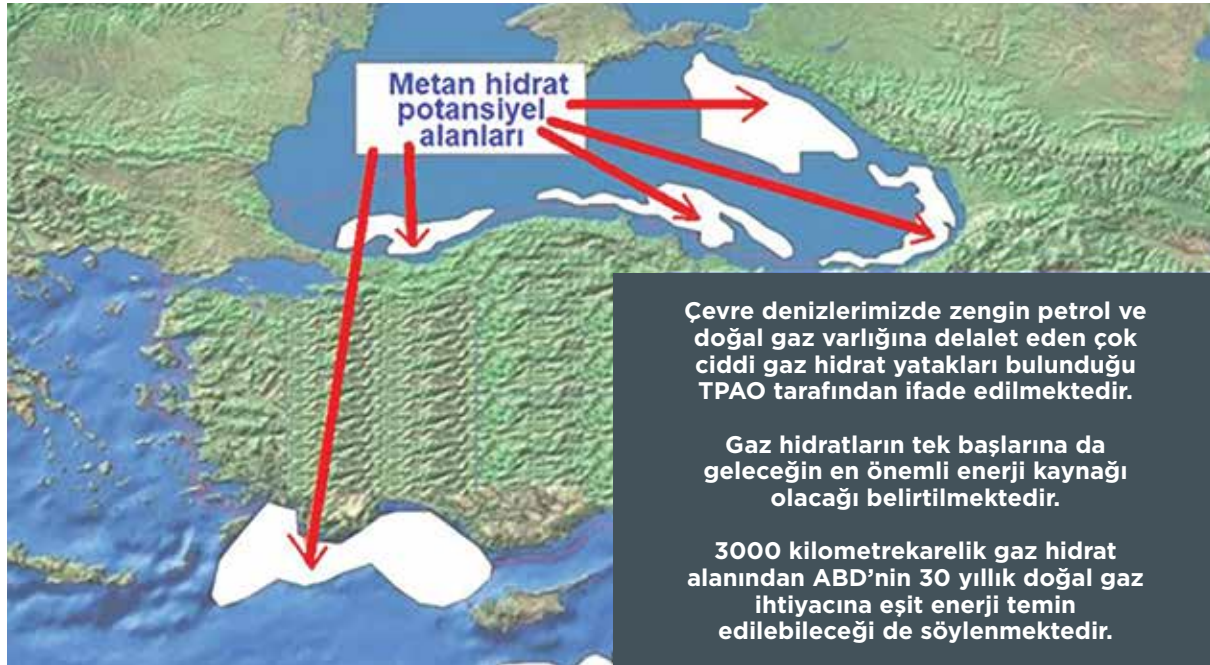
Harita 1: Cihat Yaycı Tarafından Çizilen Mavi Vatan Haritası

yataklarının bulunduğu değerlendirilmektedir.² Doğu Akdeniz'deki hidrokarbon rezervleri Türkiye'nin yaklaşık 572 yıllık, tüm Avrupa'nın ise 30 yıllık ihtiyacını karşılayabilecek seviyede olduğu görülmektedir. Kısacası Türkiye'nin enerji bağımlılığını sona erdirmesi açısından büyük önem arz etmektedir.

Doğu Akdeniz'de oluşan jeopolitik gelişmelerin temelini enerji odaklı bir işbirliği olduğu düşünüldüğünde, GKRY'nin tek taraflı olarak ilan ettiği MEB ve ruhsat sahalarının meşrulaştırılması açısından bölgede hak sahibi olduğu düşünülen ülkelerin yanı sıra ruhsat ihalesi almış ülkelerin de dâhil edilebileceği daha geniş katılımlı uluslararası bir forumun oluşturulması Yunanistan-GKRY ikilisinin yeni stratejisi olarak belirlemektedir. 14 Ocak 2019'da Mısır, İsrail, GKRY, Yunanistan, Ürdün, Filistin ve İtalya toplanarak Doğu Akdeniz Forumu'nun kurulduğunu deklare etmişlerdir.³ GKRY ve Yunanistan hukuksuz dayanaklarla kendi menfaatlerini maksimize etmeyi amaçlamışlar bu noktada da diplomatik platformları ve girişimleri çıkarları doğrultusunda bir araca dönüştürmüşlerdir.

Adalar Denizi'nde Yunanistan ile yaşanan krizin başlangıcı ise 1931 yılında sözde sivil havacılık ve hava polisliği maksadıyla hava sahasını dünyada eşi benzeri olmayan şekilde 3 millik karasularının ötesine taşıyarak 7 mili içeren şekilde toplamda 10 mile çıkarması Adalar Denizi'ndeki krizin başlangıcı olmuştur.

Ardından 1936 yılında karasularını Lozan Barış Antlaşması'nda saptanan 3 mili ihlal ederek 6 mile çıkarması, 1952'de FIR(Uçuş Malumat Bölgesi) hattını egemenliğin bir parçası olarak kullanma gayreti, İkinci Dünya Harbi'nden sonra statüsü antlaşmalarla sabit Gayri Askerî Statüdeki Adalar'ı silahlandırması, 1973 ve 1987 yıllarında gündeme getirdiği ve Türkiye'nin çıkarlarını yok sayan kıta sahanlığı sorunu, 1987'de IMO'ya ilan ettiği arama-kurtarma sahasını FIR ile kesiştirme isteği Adalar Denizi'ndeki Yunan taleplerinin temelini oluşturmaktadır. Kardak Kayalıkları'nın hâkimiyet tartışmaları ile cereyan eden Egemenliği Uluslararası Antlaşmalarla Yunanistan'a Devredilmemiş Ada/Adacık/Kayalıklar (EGAYDAAK) sorunu 1996 yılında gündeme gelmiştir.⁴

Harita 2: TPAO Strateji Dairesi Başkanlığı Tarafından Hazırlanan Gaz Hidrat Yataklarını Gösterir Harita

Temelleri Birinci Dünya Harbi evveline kadar dayanan EGAYDAAK meselesi özünde Adalar Denizi'nin en ciddi sorunu olarak karşımızda durmaktadır. Bu nedenle Yunanistan, EGAYDAAK gerçekliğini reddederek sadece kendi taleplerini bir sorun olarak sunmaktadır. Bu manada EGAYDAAK'lar konusu Türkiye'nin Adalar Denizi'ndeki menfaat ve haklarının korunması noktasında ciddi bir dayanak görevi teşkil etmektedir. EGAAYDAK'ların jeopolitik, hukuki ve askerî açıdan önemleri oldukça yüksektir. Bu nedenle Türkiye tüm EGAYDAAK isimlerini resmî boyutta açıklayarak Yunanistan'ın bu adalar üzerinde tahakküm kurması engellenmelidir. Çünkü bu adalar hiçbir antlaşma ile Yunanistan'a devredilmediği gibi daha evvelde hiçbir şekilde Yunanistan'ın egemenliği ya da hükümrânlığında bulunmamıştır. Türkiye'nin Adalar Denizi denklemine oluşturacağı stratejinin EGAYDAAK meselesinden bağımsız olması imkânsızdır.

Yunanistan söylem birliği içerisinde Adalar Denizi ile Akdeniz'i irtibatlandırmaya çalışarak çözümsüzlüğün temel kaynağını oluşturmaktadır. 1 Ekim 2019'da GKRY'nin sözde bağımsızlık günü etkinliklerine katılan Yunan Başbakanı ve Savunma Bakanı törende "Trakya'dan Kıbrıs'a kadar tüm bölgenin tek bölge olarak kabul edildiği" belirtmiştir.

Ayrıca, 1976-1987 ve 1996 yılındaki krizler tamamen Yunanistan'ın Türkiye aleyhine Lozan dengesini bozmak, Adalar Denizi'ni Yunan Gölü hâline getirme, EGAYDAAK'lara sahip çıkma girişiminden kaynaklanmaktadır. Kısacası, Adalar Denizi'nde mukim bütün krizlerin temel kaynağı ve tek sorumlusu Yunanistan'dır.⁵

Yunanistan, Dedeagaç'ta, Litohoro'da, Volos'ta ve Suda'da ABD'ye üstler verdi. Girit'teki Suda üssü NATO ve ABD ortak olarak yapıldı, ancak Dedeagaç'ta bulunan üste ise sözde Doğu Avrupa'yı Rusya'ya karşı desteklemek Dedeagaç'a birtakım askerî unsurlar getirdi. Bunlar arasında, tank, helikopter, zırhlı personel taşıyıcı, toplar, mühimmatlar, silahlar bulunmaktadır.

Litohoro'da ve Volos'ta bulunan üslerden ise ABD'nin yararlanmasına dair protokoller imzalandı. Bu alınan askerî tedbirlerin tamamının Türkiye karşıtı olduğu bilinmelidir. ABD öncülüğünde batı, NATO'nun doğu sınırını Yunanistan'a kaydırmak istemektedir. Türkiye'yi NATO'nun aktörü olmaktan çıkartacak senaryolar üzerinde çalışmaktadır. Bu senaryolardan en olası olanı; Yunanistan'ın Adalar Denizi'nde karasularını artırma hazırlığıdır.

Bu sayede TBMM'nin 1995 yılında aldığı "Yunanistan'ın karasularını 6 milin üzerine çıkarması hâlinde" "casus belli" yani savaş sebebi sayacağını bildirmesini fırsat bilerek, Türkiye'yi bir NATO üyesi ülkeye saldırmış pozisyona düşürerek, NATO'nun Türkiye'yi dışlayarak düzenleyeceği bir toplantıyla Türkiye'yi NATO'dan ihraç edilmesini sağlayacaklardır.

Türkiye'nin çıkarıldığı bir NATO'da GKRY'nin ve İsrail'in girişi sağlanacak ve Türkiye karşıtı bir organizasyona dönüşecektir. GKRY'nin NATO'ya girmesi hâlinde, Türkiye sözde işgalci pozisyona düşecek ve Kıbrıs Adası'nda bir NATO üyesinin toprak bütünlüğünü korumak üzere NATO'nun 5. maddesini devreye sokarak Türkiye'nin adadan çekilmesini sağlamaya çalışacaklardır. Türkiye'nin bu bağlamda da önlem alması büyük önem arz etmektedir. Yunanistan, ABD'den aldığı teşvik ve destekle Türkiye'yi daha fazla tahrik ederek saldırgan pozisyona düşürmeye çalışmaktadır.

Türkiye bu bağlamda, NATO'yu ve BM Güvenlik Konseyini acil toplantıya çağırarak, Yunanistan'ın yaptığı tüm gayri hukuki eylemleri, üye ülkeler nezdinde duyurmalı ve tedbir alınmasını istemelidir.

¹ Cihat Yaycı, MAVİ VATAN "Bir Harita ve Bir Doktrin Kitabı" Türkiye'nin Denizlerdeki Misak-ı Milli'si (İstanbul: İstanbul University Press, 2022), 6.

² Cihat Yaycı, Doğu Akdeniz'in Paylaşım Mücadelesi Ve Türkiye (İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınevi, 2020).

³ <https://www.euromesco.net/news/the-energy-ministers-of-7-countries-creat-ed-the-eastern-mediterranean-gas-forum/>

⁴ Cihat Yaycı, Yunan Talepleri (Ege Sorunları) Soru Ve Cevaplarla (Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2020), 3.

⁵ Cihat Yaycı, Yunan Talepleri (Ege Sorunları) Soru Ve Cevaplarla (Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2020), 4.

Bu yazıyı **CERÇEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

Ümit BAYRAKTAR
MSI Dergisi Genel Yayın Yönetmeni

Türk savunma ve havacılık sanayisi, Savunma Sanayii Başkanlığı (SSB) tarafından ortaya konulan stratejilerin yanı sıra teknolojiye ve uluslararası alanda yaşanan gelişmelerle şekillenen bir yolda ilerlemesini sürdürüyor.

“Teknolojik KOBİ”ler, bu ilerlemenin kritik ve nispeten az tanınan aktörleri arasında yer alıyor. Teknolojik KOBİ’lerin faaliyetleri sayesinde bugün, bir yandan Türk Silahlı Kuvvetleri ve güvenlik güçleri, özgün ve etkin platformlarla görevlerini yerine getirebilirken bir yandan da Türk savunma ve havacılık sanayisi, önemli ihracat başarılarına imza atabiliyor.

Teknolojik KOBİ; ihtiyaç duyulan bir bileşeni, birimi, alt sistemi ya da sistemi, gerektiğinde Ar-Ge çalışmaları da yaparak ortaya koyabilen; bunu, kısa sürede, esnek ve yenilikçi bir şekilde yapabilen KOBİ’ler için kullanılan bir terim. Bu KOBİ’ler; vizyonlarıyla, insan kaynaklarıyla ve iş yapış tarzlarıyla, klasik KOBİ algısının dışına çıkıyorlar.

Ezberlerin Ötesine Geçen Vizyon

Teknolojik KOBİ’lerin özelliklerine bakıldığında, öne çıkan özelliklerinin, faaliyetleriyle ilgili ortaya koydukları vizyon olduğu görülüyor. Bu KOBİ’ler, tüm süreçlerine hâkim oldukları çözümleri ortaya koyabilmeyi, sürdürülebilirliğin anahtarı olarak görüyor. Böylece, rekabeti, üretim maliyetinin düşüklüğü ya da bazı ana yüklenicilerle büyük hacimli işlerde çalışmak gibi

Türk Savunma ve Havacılık Sanayisinin Geleceği, Teknolojik KOBİ’lerle Güvende

dönemsel olarak değişebilen bir seviyeden daha üst bir seviyeye taşıyorlar. Teknolojik bir KOBİ, odaklandığı alanlarda, herhangi bir ülke, ana yüklenici ya da proje için özgün çözümler ortaya koyabilecek bir seviyeye gelmeyi de başarıyor.

Bu seviyeye gelmek için ortaya konan vizyon, zorlukların üzerinden gelinmesi için gerekli iradenin gösterilmesini de sağlıyor. Bir KOBİ’nin, örneğin, yurt dışındaki ciddi büyüklüğe sahip firmaların on yıllar içinde geliştirdiği bir elektromekanik sistemi, 5 yıl gibi kısa bir sürede, kendi imkânlarıyla geliştirebilmesi, kuşkusuz çok zor bir iş. Ancak ortaya konan irade ve başarıma isteği; yenilikçi yaklaşımlar, Ar-Ge ve mühendislikle birleşince “imkânsız gerçeğe dönüştüren” çözümler ortaya çıkabiliyor. Bu çözümler, aynı zamanda, sektörün devlerinin mevcut yapılarıyla ortaya koymayacakları kadar kısa zamanda ve maliyet-etkin bir şekilde hizmete sunulabiliyor.

Zorlu İşlerin Üstesinden Gelen KOBİ’ler

Teknolojik KOBİ’ler, sahip oldukları insan kaynağı ve iş yapış tarzlarıyla da farklılaşıyor. Bu KOBİ’ler, özgün tasarım ve geliştirme süreçlerini bünyelerinde yürütebiliyor. Ortaya çıkan yenilikçi fikirleri, süreçlerinde uygulayabiliyor. Bu yapılarıyla son kullanıcının ve ana yüklenicilerin güvenebilecekleri birer çözüm ortağı hâline geliyor.

Perde Arkasındaki Kahramanlar: Teknolojik KOBİ’ler

Bugün Teknolojik KOBİ’ler, Türk savunma ve havacılık sanayisinin, özellikle son dönemde karşı karşıya kaldığı örtülü ya da açık ambargolar nedeniyle yurt dışından tedarikinde zorlandığı alt sistemleri ve bileşenleri, özgün bir şekilde tasarlayarak üretebilmeleriyle öne çıkıyorlar. Örneğin, başta insansız hava araçları, güdüm kitleri ve çeşitli mühimmat tipleri vb. olmak üzere farklı platformlarda kullanılan elektromekanik hareket

sistemleri (eyleyiciler) ve soğutma ve ısıtma amaçlı fanlar, artık Teknolojik KOBİ’ler tarafından yerleştirilmiş durumda. Son kullanıcının ve platform entegratörü firmaların ortaya koyduğu ihtiyaç üzerine yerleştirme için kolları sıvayan Teknolojik KOBİ’ler, sorun yaşanan sistemleri özgün olarak tasarlayıp üreterek bu ambargoları geçersiz hâle getirdi. Günümüzde, Türk savunma ve havacılık sanayisinin geliştirdiği ve herhangi bir kısıtlamaya tabi olmadan yurt içinde ve sınır ötesi harekâtlarda kullanılan ve ihracat kısıtlamalarından bağımsız bir şekilde dost ve müttefik ülkelerin kullanımına da sunulan bir dizi üründe, Teknolojik KOBİ’lerin de imzası var.

Teknolojik KOBİ’lerin faaliyetleri, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ve güvenlik güçlerinin görevini daha etkin bir şekilde yapabilmesinin önünü de açıyor. Arıza ya da bakım gibi nedenlerle yurt dışıyla temas kurulması gereken sistemlerin yerine Türkiye’nin özgün çözümlerinin kullanılması, lojistik destek konusunda önemli avantajlar sağlıyor. Platformların güvenilirliği ve göreve hazır olma istatistikleri iyileşiyor.

Teknolojik KOBİ’ler, İhracatın Engellerini Kaldırıyor

Açık ya da gizli ambargolara tabi olan alt sistem ve bileşenler, Türk savunma ve havacılık sanayisinin ihracat faaliyetleri açısından da kritik önem taşıyor. İhraç edilen platform ya da sistemin toplam bedelinde çok küçük payı olan bir bileşen bile ihracatın önündeki çok büyük bir engel hâline gelebiliyor. Teknolojik KOBİ’ler ise bu alt sistem ve bileşenleri özgün olarak ortaya koyarak Türk savunma ve havacılık sanayisinin ihracat faaliyetlerini destekliyor.

Bu destek, Teknolojik KOBİ’ler açısından, ana sistemlerin bünyesinde yapılan dolaylı ihracat olarak kayda geçiyor. Diğer yandan ürün ve çözümleriyle uluslararası arenada da sesini duyurmaya başlayan bazı Teknolojik KOBİ’ler, doğrudan ihracat yapmaya da başladı. Önümüzdeki dönemde, bu ihracatın çok daha üst seviyelere çıkacağı öngörülüyor.

SSB’nin Vizyonu Hayat Buluyor

Kendisine kanunlarla verilen görevler doğrultusunda Türk savunma ve havacılık sanayisinin gelişimine yön veren SSB de ortaya koyduğu stratejilerle Teknolojik KOBİ’leri destekliyor. 2000’li yıllarla birlikte başlatılan MİLGEM, T129 ATA, ALTAY, HÜRKUŞ ve çok sayıda diğer özgün platform geliştirme projesiyle belli bir olgunluğa erişen Türk savunma ve havacılık sanayisi, SSB’nin yönlendirmesiyle alt sistem, bileşen ve malzemeleri de özgün olarak geliştirme konusuna büyük önem ve öncelik veriyor. Teknolojik KOBİ’ler, SSB’nin bu yeni yol haritasında kritik görevler üstleniyor.

Teknolojik KOBİ’ler, Teknolojik Olmayan Konularda da Zorluklar Yaşayabiliyor

Teknolojik KOBİ’ler, bu başarılarını kaydederken, faaliyet gösterdikleri ortamdaki çeşitli etmenler, her zaman onların yanında olmayabiliyor. Uygun finansmana ulaşım, test ve kalifikasyon süreçlerinin desteklenmesi ve benzeri bir dizi konuda, Teknolojik KOBİ’ler zaman zaman ciddi sorunlar yaşayabiliyor. Ayrıca, sektör içi yıkıcı rekabet de bir sorun olabiliyor. Tüm bu sorunların ve çözüm önerilerinin ortaya konulması, Teknolojik KOBİ’lerin sürdürülebilirliği ve Türk savunma ve havacılık sanayisinin geleceği açısından önem taşıyor.

Teknolojik KOBİ’lerin Sayısı Artmalı

Türk savunma ve havacılık sektörünün önünde, yurt içinde ve yurt dışında, elde edilmeyi bekleyen daha bir dizi başarı bulunuyor. Teknolojik KOBİ’ler, bu başarıların elde edilebilmesinde anahtar rol oynamaya devam edecek. Bu süreçte, Teknolojik KOBİ’lerin sayısının da artırılması gerekecek. Teknolojik KOBİ kavramının, hem kamu kurumları hem de MÜSİAD gibi sivil toplum örgütleri tarafından sahiplenilmesi, hem diğer KOBİ’lerin Teknolojik KOBİ hâline gelme sürecini hızlandıracak hem de Teknolojik KOBİ’lerin sorunlarının çözümünü sağlayacak bir gelişme olacaktır.

Bu yazıyı **CERCEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

Almanya

Başkent
Berlin

Nüfus
83,783,942

Yüzölçümü
357,022 km²

Almanya, coğrafi olarak ılıman iklim kuşağında yer alan, yüz ölçümü 357.578 kilometrekare olan bir Avrupa ülkesidir. Topraklarında yaşayan yaklaşık 83 milyon insan ile Avrupa Birliği'nin en büyük nüfusuna sahip olan Almanya, Birleşmiş Milletler istatistik tahminine göre, yüzde 14,88 oranında göçmenlerden oluşmasıyla Amerika Birleşik Devletleri'nden sonra, dünyanın en çok göç alan ikinci ülkesi konumundadır. Ülkenin başkenti Berlin, aynı zamanda en yüksek nüfuslu şehri olup Berlin'i sırasıyla Hamburg, Münih ve Köln takip etmektedir.

İstatistiklerde Almanya'nın GSYH, Kişi Başına Düşen Millî Gelir, GSYH büyüme oranı ve nüfus gibi makroekonomik göstergelerinde 2018 yılı verileri ile 2019-2024 yılları arasındaki IMF projeksiyonları görülmektedir.

Eyaletlerin 2018-2019 yılları arasındaki nüfus değişim hızı incelendiğinde ise en yüksek artış yüzde 0,9 ile Berlin eyaletinde olurken onu yüzde 0,61 ile Bayern ve yüzde 0,58'lik büyüme ile Hamburg eyaletleri takip etmektedir.

Yukarıda verilen tabloda Almanya'daki eyaletlerin 2015-2019 yılları arasındaki nüfusları görülmektedir. Buna göre, 2015 yılında 81,2 milyon olan ülke nüfusu 2019 yılında 83 milyona yükselmiştir.

En yüksek nüfuslu eyalet 17,9 milyon ile "Nordrhein-Westfalen" olurken, bu eyaleti 13,1 milyon kişi ile "Bayern (Bavyera)" ve 11,1 milyon ile "Baden-Württemberg" eyaletleri izlemektedir. En düşük nüfuslu eyalet ise 683 bin kişi ile "Bremen" eyaletidir.

Bir diğer tabloda Almanya'nın eyaletlerine göre 2017 ve 2018 yıllarına ait GSYH ve Kişi Başına Düşen GSYH (KBDMG) değerleri görülmektedir.

Almanya'nın GSYH Kişi Başına Düşen Millî Gelir Tablosu

	GSYH (milyar dolar)	Büyüme Oranı (%)	İthalat (milyar dolar)	İhracat (milyar dolar)
2020	3.982,24	1,2	1.305	1.601
2021	4.158,66	1,4	1.365	1.661
2022	4.332,59	1,3	1.425	1.722
2023	4.491,38	1,2	1.485	1.784
2024	4.675,33	1,2	1.544	1.847

Kaynak: IMF, 2020

Buna göre, ülkenin toplam GSYH'si 2017 yılında 3,66 trilyon dolar 2018 yılında ise 3,95 trilyon dolar olarak gerçekleştirmiş. Almanya'da 2018 yılında en yüksek millî gelire sahip eyalet 822,7 milyar dolar ile "Nordrhein-Westfalen" olurken, bu eyaleti 728,3 milyar dolar ile "Bayern (Bavaria)" ve 595,1 milyar dolar ile "Baden-Württemberg" eyaletleri izlemektedir. En düşük millî gelire sahip eyalet ise 39,8 milyar dolar ile "Bremen" eyaleti olmuştur.

Eyaletler arasında 2018 yılında en yüksek kişi başına düşen millî gelire 76.749 \$ ile Hamburg eyaleti sahip olurken, onu 58.413 \$ ile Bremen ve 56.039 \$ ile Bayern (Bavaria) eyaletleri izlemiştir.

Türkiye ve Almanya arasındaki yakın ekonomik ilişkiler iki ülke arasındaki ilişkilerin taşıyıcı sütununu oluşturmaktadır. 19'uncu yüzyıldan beri süren dostane ve geleneksel ilişkiler, ilerleyen yıllarda artarak yoğunluk kazanmıştır. Bunda hem Türkiye'de çok sayıdaki Alman şirketin yatırımlarının hem de Türk kökenli Almanlar veya Türk vatandaşları tarafından Almanya'da kurulan on binlerce şirketin etkisi büyüktür. Almanya'daki ekonomik gelişmeye büyük katkısı olan bu şirketler yüzbinlerce insana iş imkânı yaratmaktadır. Bu şekilde Almanya Türkiye'nin açık ara en önemli ekonomi ortağıdır.

Almanya-Türkiye ilişkilerindeki pozitif deneyimler özellikle ekonomik dinamizminin de istikrarlı bir şekilde işlemlerini mümkün kılabilenmektedir. Almanya, Türkiye'nin en önemli ticari ortağıdır. Türkiye, ürün ve hizmetlerini yıllık ortalama 15 milyar dolarlık bir hacimle en çok Almanya'ya ihraç etmektedir.

Almanya'nın Türkiye'nin toplam ihracatındaki payı yaklaşık yüzde 10 seviyesindedir. Türkiye'nin Alman ihracatındaki payı ise yaklaşık yüzde 1,5'lik bir seyir izlemektedir. Türkiye için Almanya ihracatta birinci ülke iken; Almanya'nın ithal ettiği ürün ve hizmetlerde Türkiye 16. sırada gelmektedir.

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2017	15,1	23,1	-6,2	36,4
2018	16,1	20,4	-4,3	36,5
2019	16,6	19,4	-2,7	35,9

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı

İhraç Edilen

Başlıca Ürünler: Giyim eşyası ve aksesuarları, kara ulaşım araçları, içten yanmalı, pistonlu motorların aksam-parçaları; kara taşıtları için aksam parçaları, tekstil elyafı ve mamulleri.

İthal Edilen

Başlıca Ürünler: Otomobil, steysin vagonlar, yarış arabaları; kara taşıtları için aksam, parçaları; tedavi/koruyucu amaçlı ilaçlar, elektrikli makine ve cihazlar.

Türkiye'de 7.000'i aşkın Alman firması faal olarak işletim yapmaktayken Almanya'da faal durumdaki Türk firmalarının sayısı 1.300 civarındadır. Almanya'daki Türk girişimciler yaklaşık 500.000 eleman çalıştırarak yılda 50 milyar euro ciro yapmakta ve ekonomik gelişime katkı sağlamaktadır.

Turizm

Turizm alanında da Almanya, Türkiye'nin en önemli ortaklarından biridir. 2015 yılından beri Türkiye'ye gelen Alman turistlerin sayısında genel anlamda bir azalma görülmektedir. Almanya'dan Türkiye'ye gelen turistlerin sayısı 2016 yılında yüzde 30 oranında azalmış olup; 2017 yılında yüzde 8 oranında daha azalarak yıllık bazda kişi sayısı olarak 3,6 milyonda kaldı. Almanya'dan gelen turist sayısı, Türkiye'yi ziyaret eden toplam turist sayısının yüzde 11,5'ini oluşturmaktadır. Şu anda Almanya, 4,1 milyon turist ile Rusya'dan sonra ikinci sırada yer almaktadır.

Ülkemizi 2018 yılında 4.512.360, 2019'da 5.024.193 Alman turist ziyaret etmiştir.

Almanya'nın ihracatı 2020 yılında Covid-19 salgının ortaya çıkmasıyla birlikte yüzde 9,3 gerileme gösterdi. Bu gerilemenin sonucunda Almanya 2020 yılını 1 trilyon 204,7 milyar Euro ihracatla kapadı. Almanya Federal İstatistik Ofisi'nin (Destatis) yayımladığı geçici verilere göre, ülkede mevsimsellik ve takvim etkilerinden arındırılmış ihracat geçen yıl yaklaşık 1 trilyon 204,7 milyar euro, ithalat ise 1 trilyon 25,6 milyar euro oldu. Ülkenin dış ticaret fazlası ise 179,1 milyar euro seviyesinde gerçekleşti. Ülkenin, 2020'de bir önceki yıla göre, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış ihracatı yüzde 9,3, ithalatı ise yüzde 7,1 düştü. Destatis, küresel finansal krizin yaşandığı 2009'da ihracattaki düşüşün yüzde 18,4 olduğunu hatırlattı.

TİCARİ ROTA

Almanya'nın dünyadan en çok ithalatını gerçekleştirdiği sektörler ile Türkiye'den en çok ithalatını yaptığı sektörler sınıflandırıldığında 10 sektörde (Elektrik-Elektronik, Otomotiv Endüstrisi, Makine ve aksamları, Demir ve Demir Dışı Metaller, Çelik, Savunma ve Havacılık Sanayi, Meyve Sebze Mamulleri, Yaş Meyve ve Sebze, Tütün, Halı ve Zeytin ile Zeytinyağı) Almanya'nın dünyadan en çok ithalat yaptığı ürünlerin sektörel sıralaması Türk ihracatçılarından ithalatını gerçekleştirdiği sektörlerin sıralaması ile bir iki basamak yer değiştirmesi ile birlikte örtüştüğü görülmektedir.

Aynı şekilde, "Madencilik Ürünleri" sektörünün Almanya'nın dünyadan yaptığı ithalat sıralamasında 13. sırada olmasına karşılık Türkiye'den yapılan ithalattaki sıralamada ise 20. sırada yer aldığı, "Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri" sektörünün Almanya'nın dünyadan yaptığı ithalat sıralamasında 8. sırada olmasına karşılık Türkiye'den yapılan ithalattaki sıralamada ise 15. sırada yer aldığı görülmektedir. İhracatçılarımızın Almanya'nın ithalatında yer alan sektörlerde Almanya pazarlarından yüzde 0-49 aralığında pay aldığı, toplamda dünyadan 26 sektörde ithalat yapan Almanya'nın Türkiye'den de bütün sektörlerde ithalat yaptığı görülmektedir. Almanya 2018 yılında dünyadan 26 sektörde 1,29 trilyon dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye'den ise bu sektörlerde 19,3 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirdiği tespit edilmiştir.

İşletmenize güç katacak indirimler

MNGkargo

KOBİ vitamin 'de

Akaryakıt, bankacılık, telekomünikasyon ve perakende gibi birçok sektörden iş ortağımızla, maliyetlerinizde tasarruf etmenizi sağlayacak, KOBİ Vitamin destek paketini sunmaktan gurur duyuyoruz.

Detaylı bilgi için www.kobivitamin.net

Avansas
İşyerinin alışveriş yeri

Carrefour SA

damla
Doğal Kaynak Suyu

**Magdeburger
Sigorta**

PRONET

sanayideoul

SIXT
rent a car

MNGkargo

Esad SİVRİ
Albayrak Grubu
Kurumsal İletişim Koordinatörü

Kurumsal iletişimin temel amacı olan algıyı ve itibarı yönetme konusunda yaşanabilecek krizlerde artık daha çok dijitalden geldiğini söyleyebiliriz. Online itibar denen kavramla tanışan markalar, dijital dünyada arama yapıldığında kendileri hakkında üretilen negatif içeriklere daha çok dikkat etmeliler.

Her sektörde olduğu gibi kurumsal iletişim için de dijitalleşme kaçınılmaz oldu. Kullanıcıların iletişim kanalları dijitale doğru kaydıkça markalar için de mecralar ister istemez dijital oldu. İngilizce öğrenenlere 'gramer yapısında düşünce sistematüğini değıştirmeleri' söylenir; aynı şekilde kurumsal iletişimde de konvansiyonel bakış açısı yerine dijital bir bakış açısıyla süreçleri yorumlamak gerekir.

Netflix ile dilediğı yerden dilediğı cihazla dilediğini izleyen, Spotify ile yapay zekânın sağladığı kolaylıkla sınırsız müziğe ulaşan, YouTube ile masa boyamadan matematik sorusu çözmeye kadar her içeriğe sınırsız erişen bir kitleyle iletişim yaptığımızı unutmamamız lazım. Yani içeriğe zamandan ve mekândan bağımsız

Günümüz Dünyasında Kurumsal İletişim

ulaşan günümüz insanına, dizisinin belli saatte başlayacağını söylemek veya haberi bir gün sonra kapısına bırakılacak gazeteden öğreneceğini söylemek anlamsız hâle geldi. Bunu gören medya kuruluşları da kendilerini hızla yeniliyorlar. Aynı şekilde kurumların da mesajlarını dijital deneyimi yüksek kitleye ulaştırırken yeni nesil enstrümanları kullanması şart oldu.

İletişimde önce hedef kitleyi yani muhatabımızı yakından tanımamız gerekir. Teknolojiyle bu denli hemhal olan kitleyle beraber, teknolojinin içinde doğan alfa kuşağına iletişim yapmak konvansiyonel bir bakış açısıyla neredeyse mümkün değil. Z kuşağı ve yeni gelen alfa kuşağını anlamak üzerine çokça konuşurken çözümü bu dijital iletişim bakış açısında aramamız gerektiğini düşünüyorum. Yüzyıllar boyunca kuşaklar arasında çatışma olmuştur ama değışim hiç bu kadar hızlı, hiç bu kadar ivmeli olmamıştı. Dolayısıyla kurumsal iletişimcilerin bu değışimi göz önünde bulundurarak bir strateji geliştirmesi gerekiyor.

Günümüz dünyasında değışen alışveriş, TV izleme, konferans, yemek siparişi verme gibi deneyimler göz önünde bulundurulduğunda iletişim bütünüyle 360 derece kurgulanmalı. Metin okumanın azaldığı, görselliğin daha ön plana çıktığı bir dünyada yaşadığımızı unutmamalıyız. Hızla tüketilen içerik dünyasında sıyrılmanın ve fark edilmenin yolunun videoya doğru kaydığını görüyoruz. Yemek tariflerinden musluk tamirine kadar her konu artık video izlenerek öğreniliyor. Bu deneyimi yaşayan insanlara markaların uzun uzun metinlerle vizyon-misyon anlatmalarının pek de bir anlamı kalmadı. Onun yerine kullanıcılar, iyi bir tanıtım filmi, marka liderinin video mesajı, ürünlerin veya hizmetlerin videolu anlatımı gibi içeriklere göre markaların kurumsallıklarını değıerlendiriyor. Dolayısıyla güçlü bir kurum algısı, bu iletişim enstrümanlarını güçlü kullanmaktan geçiyor.

Sosyal medya kullanıcılarının bir markaya, politikacıya veya bir futbolcuya çok kolay bir şekilde ulaşması artık normal bir olay. Bu durum kullanıcı nezdinde daha özgür bir iletişim ortamı anlamına geliyor. Kötü deneyimini veya şikâyetini tüm internet ortamında herkese özellikle muhtemel müşterilere kolaylıkla ulaştırabilen internet kullanıcıları ellerindeki bu gücün artık daha çok farkında. Bu yüzden markalar tek taraflı, didaktik bir iletişim yerine daha dinleyen ve daha empati kurabilen bir dil oluşturmaları. Hatta bazı markaların samimi ve empati duygusuyla iletişim yapmalarındaki temel neden budur. Stratejileri daha cana yakın, samimi ve muhatabı düşünen bir marka hissiyatı uyandırmak. Böyle bir iletişim dili oluşturan marka, kurumsal iletişiminde dijital bir bakış açısıyla hareket ediyor diyebiliriz. Tek taraflı didaktik iletişim yapan bir marka artık sıkıcı bulunurken, söyledikleri veya anlattıkları karşı tarafta yani kullanıcıları nezdinde pek de bir anlam ifade etmiyor.

Kurumsal iletişimin temel amacı olan algıyı ve itibarı yönetme konusunda yaşanabilecek krizlerde artık daha çok dijitalden geldiğini söyleyebiliriz. Online itibar denen kavramla tanışan markalar, dijital dünyada arama yapıldığında kendileri hakkında üretilen negatif içeriklere daha çok dikkat etmeliler. Yani online itibarlarını korumak için daha çok hassasiyet göstermeliler. Çünkü bir kurum veya marka hakkında bilgi almak isteyen kullanıcıların karşısına daha çok pozitif içerikle çıkmak artık kurumsal iletişimcilerin en önemli gündemi. Mesela Twitter'da bir anda negatif gündem olmanın bedelini ağır ödeyen kurumlar, kurumsal iletişim stratejilerini online itibarlarını düşünerek şekil vermeliler. Ayrıca Google aramalarında müşterilerin negatif içerik üretmemeleri için ellerinden geleni yapmaları gerekiyor.

Sonuç olarak; değışmeyen tek şeyin değışim olduğu gerçeğıyle kurumsal iletişimin yönteminin ve mecrasının da değıştüğünü söyleyebiliriz. Doğru adımları atabilmek ve doğru iletişim stratejilerini hayata geçirebilmek için dijital bakış açısına odaklanmamız gerekiyor. Zamanın dünya devi Kodak veya Nokia bugün yoksa yeniliğı görememenin veya yakalayamamanın bedelini ödüyorlar. Bu gerçek hiçbir zaman unutulmamalı.

MÜSİAD EXPO 2022, Sektörel Fuarlardan Daha Verimli Bir Fuar Potansiyeli Taşıyor

İbrahim ÇEVİKOĞLU
HIT Global Kurucusu ve Ticari İstihbarat Uzmanı

MÜSİAD EXPO 2022 ciddi bir potansiyel arz ediyor, tedarik arayışında olan özellikle yakın pazarlarımızdaki binlerce firmanın bu fuara yoğun ilgi göstereceği bugünden kendisini gösteren bir gerçek.

MÜSİAD EXPO, bu yıl on dokuzuncusu düzenlenen ve geçen yıllar içerisinde kurumsal alt yapısı oturmuş bir fuar organizasyonu. En kuvvetli yanı ise, MÜSİAD'ın yurt içi ve yurt dışı teşkilat yapısı, nitelikli uluslararası network ve gelişmiş diplomatik ilişkilerinin getirmiş olduğu geniş bir etki alanına sahip olması. Bu yıl 120'den fazla ülkeden ziyaretçi beklenmekte. Bu yanıyla MÜSİAD fuarları, tüm misafirlerine ve katılımcılarına bir bayram havası yaşatmakta.

MÜSİAD EXPO 2022 genel bir ticaret fuarı olması hasebiyle 24 farklı sektöre ev sahipliği yapmakta. Bu durum ilk bakışta fuara gelecek müşteri kitlesinin karma olması ve sektörel alım yapan heyetlerin genel fuarları ziyaret etmeyeceği gibi bir endişe doğurabilir. Ancak işin aslına baktığımızda bir ticaret fuarı olan MÜSİAD EXPO için üç temel fırsat mevcut;

1. Geniş potansiyel portföy

Hemen her kesime hitap eden; yapı malzemeleri, gıda, hizmet gibi sektörlerde faaliyet gösteren firmalar için genel ticaret fuarlarında yüksek bir müşteri potansiyeli mevcut. Karma kitlelerin neredeyse tamamının ihtiyacına hitap etmek, genel ticaret fuarlarının önemli bir avantajı, âdeta tüm ihtiyaçların tek elden tedariği potansiyeli taşıyor.

2. Düşük rekabet ekosistemi

Sektörel fuarlarda onlarca bazen yüzlerce aynı işi yapan firma birbiri ile rekabet hâlinindedir. Yani fuara ziyarete gelen alım heyetleri sektörel heyetler olsa biler istedikleri ürünü bulmak için çok fazla alternatifte sahiptir. Genel ticaret fuarlarında ise aynı sektörde bulunan firma sayısı oldukça azdır. Hatta ismi aynı sektörde bile olsa aslında birbirlerinden çok farklı işi yapan firmalar mevcut. Örneğin MÜSİAD EXPO'22 katılımcıları içerisinde genel anlamda gıda sektörü desek de bunun içerisinde; peynir üreten, gıda takviyesi ürünleri üreten, makarna üreten, baharat ticareti yapan, un üreten, kayısı üretimi yapan, süt tozu üreten, pestil üreten, sucuk üreten, limonata üreten, karabuğday unu üreten, baklava üreten, akide şekeri üreten, yağ üreten firmalar mevcut. Yani aslında aynı sektörde bulunanların bile müşteri kitleleri farklı. Dolayısıyla ürün odaklı rekabet oldukça düşük seviyelerde.

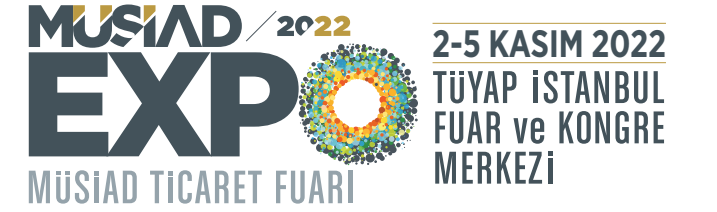
3. Yüksek nitelikli katılım

Bu yıl MÜSİAD EXPO'22'de firmaya özel çalışılmış aşağıda detaylarına yer verdiğimiz alım heyeti programı sayesinde, fuar katılımcısı firmaların nokta atışı potansiyel müşterilerin tespit ve davet edilmesi ve bu alıcıların istedikleri ürünleri fuar içerisinde tedarik edebileceği firma sayısının sınırlı olması, fuar katılımcısı firmalar açısından çok ciddi rekabet bir avantajı taşıyor. Bunun yanı sıra, özellikle yüksek diplomatik temas gerektiren yurt dışı ihale ve proje bazlı işler için de doğru bağlantıları yakalamak anlamında da MÜSİAD EXPO ayrı bir fırsat içermekte. Zira MÜSİAD'ın uluslararası lobi gücünün fuara yansımaları olan diplomatik katılımlar, aynı zamanda büyük tedarik fırsatlarının da potansiyel kapısı.

Mevcut küresel konjonktürde oklar Türkiye'yi gösteriyor!

Rusya-Ukrayna savaşının ortaya çıkarmış olduğu ticari fırsat dönemi

Rusya-Ukrayna savaşı hiç şüphesiz kimsenin istemeyeceği ve temenni de etmeyeceği bir durum. Türkiye bu süreçte hem Ukrayna'nın yanında oldu hem de Rusya ile müzakere kapısını açık tuttu. Bu savaşın

siyasi ve askerî tarafının yanı sıra bir de ekonomik tarafı var. Konuyu bu bağlamda ele alacak olursak, savaşın getirmiş olduğu mevcut tedarik zinciri kırılmalarını iyi takip etmek gerekiyor. Zira kâinat boşluk kabul etmiyor, bir ürün veya hizmete ihtiyaç varsa ve mevcut kaynaktan bu tedarik edilemiyorsa alternatifini bulunmak zorundadır. Tam da bu noktada, savaştan kaynaklı olarak batı ülkelerinin Rusya'ya uygulamış olduğu ambargolardan dolayı ciddi bir zincir kırılmış durumda. Artık Rusya, Avrupa'dan tedarik ettiği ürünleri edemiyor, aynı şekilde Avrupa'da, Rusya'dan tedarik ettiği ürün ve hizmetleri tedarik edemiyor. Savaş durumunda olan Ukrayna, Orta Asya başta olmak üzere mevcut ihracat pazarlarına ürün gönderemez durumda. Bu tedarik problemi, Türk firmalar için ciddi bir ihracat potansiyeli taşıyor. Zamanında Rusya ile uçak krizi yaşadığımızda kaybettiğimiz Rusya'daki müşterilerin büyük bir kısmını Çin aldı ve biz Rusya ile ilişkilerimiz düzelmesine rağmen hâlen eski müşterilerimize ürün veremiyoruz. Çünkü kırılan eski tedarik zincirinin yerini yeni bir zincir aldı ve bu zinciri kırarak bir olumsuzluk henüz yaşanmadı.

İşin diğer bir kısmında, Rusya'nın Avrupa'nın kendisine uygulamış olduğu ambargolara bir cevap olarak doğalgaz akışını kesmesi Avrupa'da üretimi düşürdü ve üretime devam edenlerin ise minimum yüzde 35 daha pahalı üretmesine sebep oldu. Bu nedenden Avrupalı birçok üreticinin yakın dönemde, kendi markaları için Türkiye'de üretim yaptırabileceği hatta yatırım yapabileceğini öngörmek hiç de zor değil.

Esasında ithalatçı firmaların psikolojisine indiğimizde, eğer ithalatçı firma tedarikçisinden memnunsaydı yıllar boyunca aynı tedarikçi ile ticarete devam edebilir çünkü kaliteyi ve oturmuş düzenini riske atmak istemez. Ancak çok mantıklı bir alternatif, savaş, pandemi, lojistik, ham madde gibi olağanüstü krizlerde mevcut tedarik zincirleri kırılabilir. Şu an da benzer bir kırılmanın içindeyiz ve bu fırsat, MÜSİAD EXPO 2022 için de ciddi bir potansiyel arz ediyor, tedarik arayışında olan özellikle yakın pazarlarımızdaki binlerce firmanın bu fuara yoğun ilgi göstereceği bugünden kendisini gösteren bir gerçek.

Körfez Ülkeleri ile normalleşme

Son dönemde Türkiye ile Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin siyasi ilişkilerinin normalleşmesiyle birlikte ekonomik olarak da aradaki bariyerlerin yavaş yavaş ortadan kalktığını gözlemliyoruz. Uzun yıllar birçok ürünü Türkiye'den tedarik eden körfez ülkelerinin yeniden Türk ürünleri ile buluşması, Türkiye ve özelde MÜSİAD EXPO 2022 için potansiyel taşıyan diğer önemli bir fırsat.

Yakın Tedarik

2020 yılından beri tüm dünyanın maruz kaldığı pandemi sürecinde değişen birçok denge gibi lojistik konusunda da durumun eskiye benzer bir hâli kalmadı. Hem küresel konteyner krizi hem diğer taşıma maliyetlerinin artmasıyla birlikte, artık ürünün kendisinden daha yüksek bedeli olan taşımacılık modları ile karşı karşıyayız. Dünya ise bu sorunun çözümünü yakın ülkelerden tedarığe dönüş yaparak sağlamaya çalışıyor. Dolayısıyla uzaklardaki rakiplerimizin yanı sıra başımızdaki ülkelerde bulunan müşterileri artık bizim için potansiyel teşkil ediyor.

Yeni Nesil Fuarçılık: Ticari istihbarat verileriyle çalışılmış nokta atışı alım heyeti çalışması

Hiç kuşkusuz fuarların en kritik noktası doğru alıcıların fuara gelmesi konusudur. Bunun sağlanması için ise katılımcı firmaların potansiyel müşteri kitlesi neyse buna özel araştırma yapılması ve doğru bir senaryo kurgulanarak tespit edilen bu firmaların fuara getirilmesi gerekir.

MÜSİAD EXPO 2022'de Türkiye'de fuarcılık sektöründe ilk olacak bir alım heyeti çalışmasına imza atılıyor. Hâlihazırda 124 ülkeden gelen alım heyetlerinin yanı sıra her firma için ayrı ayrı bir araştırma altyapısı ile fuara hazırlık yapılıyor. Katılımcı firmaların, nokta atışı kendi potansiyel müşterileriyle buluşabilmesi için terzi usulü bir istihbarat çalışması söz konusu. Daha nitelikli bir alım heyeti katılımları için yürütülen bu sürecin akışı şu şekilde;

1. Ürün Bilgisi Alınması:

Öncelikle fuar katılımcısı firmalardan ürünü olan yani hizmet sektöründe bulunmayan firmalardan ürünlerine ait G.T.İ.P. numaraları ve ürün açıklamaları talep edilir. Zira hizmet sektöründe bulunan firmaların satışları daha çok ilişki ve referans üzerinden dönmektedir.

2. Hedef Pazar ve Potansiyel Alıcıların Tespit Edilmesi:

Gelen ürün bilgilerine istinaden, her firma için bir araştırma randevusu oluşturulur. Bu görüşme içerisinde firmaya özel olarak hedef ülkeye karar verilerek ilgili hedef ülkenin gümrük verileri üzerinden nokta atışı ithalatçı araştırması yapılır. Bu araştırma yapılırken, normal şartlarda fuar katılımcısı firmaların kendi imkânlarıyla faydalanma ihtimali düşük olan yüksek maliyetli ticari istihbarat sistemlerinden faydalanılır. Bu sistemlerde nokta atışı olarak ilgili ülkelerde istenilen ürünü ithal eden firmaların istihbaratı yapılabilir veya ilgili ülkelerin ticaret sicil kayıtları ve ticaret odaları

kayıtları üzerinden araştırmalar gerçekleştirilir. Yapılan araştırma neticesinde ilgili ülkede tespit edilen ithalatçı ve potansiyel firmaların listesi, fuar katılımcısı firmaya teslim edilir.

3. Fuara Davet Edilecek Firmaların Seçilmesi:

İlgili hedef pazarda kendi ürününe özel potansiyel müşteri listesini teslim alan fuar katılımcısı firma, bu listedeki firmaları analiz eder. Analiz edilen potansiyel firmalara kendisi bizzat ulaşabilir. Bununla birlikte bu listenin içerisinde fuara davet edilmesini istediği potansiyel maksimum 30 tane firmayı MÜSİAD Çağrı Merkezi'ne bildirir.

4. Potansiyel Firmaların Daveti:

Bizzat fuar katılımcısı firma tarafından seçilen bu hedef potansiyel firmaların fuara davet edilmesi için üç adımlı bir strateji izlenir;

- MÜSİAD bünyesinde fuara özel kurulmuş çağrı merkezi marifetiyle ilgili firmalar iletişim kurulur.
- İlgili hedef pazarlarda bulunan T.C. Ticaret Müşavirliklerinden destek alınır.
- İlgili ülkede bulunan MÜSİAD'ın mevcut yerel teşkilatı ve ilişkilerinden faydalanılır.

5. Fuar Ziyaret Planı:

Bu çalışmada merkeze alınan nokta şurasıdır: hem hedef ülke hem de hedef müşteri kitlesi bizzat katılımcı firmaya seçilir. Zira firmaların ürünlerini kendilerinden daha iyi bilecek kimse yoktur. Sektörel araştırmadan çok daha derin çok daha hassas bir çalışma yürütülmektedir. Aslında fuar katılımcısı firmalara bu çalışmayla birlikte adeta demo bir ihracat danışmanlığı, hedef pazar belirleme, dünyadaki fırsatlara yönelme ve nokta atışı müşteri bulma hizmeti sunulmuş oluyor. Dolayısıyla en kötü senaryoda burada tespit edilen potansiyel firmaların fuara gelme durumları olamasa bile, fuar katılımcısı firma bu potansiyel müşteri firmalarla temasa geçerek ürününü pazarlamış olacaktır. Dolayısıyla ihracatın artırılması için fuar henüz gelmeden dahi bu amaca katkı sunulmuş olur.

Yapılan bu özel çalışma neticesinde birçok firmamız daha fuar gelmeden yeni ihracatlar yapmaya başladı, büyük bir kısım ise heyecanla fuarı bekliyor. İthalatçıların alternatif arayışında, ihracatçıların ise satış telaşında olduğu böyle bir dönemde MÜSİAD EXPO 2022'nin oldukça verimli geçeceği yaptığımız birebir çalışmaların bize en net göstergesi. Bu modelin tüm Türkiye ve fuarcılık sektörü için örnek olması niyazıyla.

**MÜSİAD EXPO 2020 sonrası
bir memnuniyet anketi
gerçekleştirildi. MÜSİAD
EXPO 2020'ye katılan
katılımcıların
yüzde 90'ı fuardan memnun
kaldıklarını belirtirken;
yüzde 96'SI gelecek fuara
tekrar katılmak
istediklerini bildirdi.**

BİR ZAMANLAR İSTANBUL

Mustafa AYDIN

Sultanahmet Meydanı'nda XIX. Yüzyıla Ait Alman Çeşmesi

Alman Çeşmesi, Prusya Kralı ve Almanya İmparatoru II. Wilhelm'in Osmanlı topraklarına 1898'te yaptığı ikinci ziyaret anısına ithaf edilmiş bir anıttır. Yapımına 1899 yılının yaz aylarında başlanmış olan ve Sultan II. Abdülhamid'in cülusunun 25. yılına yetiştirilmesi planlanan çeşme 27 Ocak 1901 günü İmparator Wilhelm'in doğum gününde açılmıştır.

BİR ZAMANLAR İSTANBUL

Bugün Sultanahmet Meydanı olarak bildiğimiz, Bizans döneminde yarışların yapıldığı hipodromun mevcut olduğu alanda yer alan Alman Çeşmesi, Prusya Kralı ve Almanya İmparatoru II. Wilhelm'in Osmanlı topraklarına 1898'te yaptığı ikinci ziyaret anısına ithaf edilmiş bir anıttır. Yapımına 1899 yılının yaz aylarında başlanmış olan ve Sultan II. Abdülhamid'in cülusunun 25. yılına yetiştirilmesi planlanan çeşme 27 Ocak 1901 günü İmparator Wilhelm'in doğum gününde açılmıştır. Resmi açılışa Almanya Sefiri Marschall von Bieberstein ve Hariciye Nazırı Tevfik Paşa'nın yanı sıra birçok davetli katılmıştır.

Çeşmenin açılışına Osmanlı İmparatorluğu özel ihtimam göstermiş, çeşmenin yapılacağı mevki önceden ağaçlandırılarak düzenlenmiştir. Açılış merasiminin şaşıaı olmasına bilhassa dikkat edilmiştir. Eser imparatorun özel danışmanı mimar Max Spitta

tarafından II. Wilhelm'in çizdiği bir desenin geliştirilmesi üzerine meydana gelmiştir. Çeşmenin konumu itibarıyla çok stratejik bir noktada olduğu söylenebilir. Siyasetin propaganda gücü Hammurabi'den günümüze kadar gelmiş, siyasi karakterler buldukları her boşluğa imzalarını atmak arzusundan kurtulamamışlardır. Kayzer II. Wilhelm de bu çeşmeyle, imzasını İstanbul'un göbeğine, hem de doğum gününde atmıştır. Alman Çeşmesi, İstanbul'un hem Bizans hem de Osmanlı dönemlerindeki en merkezi bölgesinde dikilmiştir.

Arşiv belgelerinden anlaşıldığı kadarıyla Sultan Abdülhamit bu durumun farkında olarak çeşmenin Nişantaşı bölgesinde dikilmesini istese de Alman Sefiri Marschal von Bieberstein'in girişimleri sonuç vermiş ve çeşme bugünkü konumuna inşa edilmiştir. Yapıtın Almanya'da inşa edilip İstanbul'daki temeli üzerine yerleştirildiği söylene de Semavi Eyice'nin yazdığına göre bütün parçaları Almanya'da oluşturulup İstanbul'da birleştirilmiştir. Sekiz köşeli olan yapı, İmparator II. Wilhelm'in isteği üzerine abdest alınmayacak bir biçimde ve Bizans-Roma stilini hatırlatacak şekilde yapılmıştır.

Semavi Eyice, Türk Çeşme mimarisine aykırı bir tasarım olduğunu söyler. Ancak bu hâliyle Avrupa meydan çeşmeleriyle de benzeşim göstermez. Kanalizasyon giderleri dahi Alman İmparatoru tarafından karşılanmıştır. Çeşmenin kubbesinin üstü bronz çemberli ve bakır kaplıdır. İçi ise altın mozaiklerle kaplıdır ve her kolona denk düşecek şekilde madalyonlar vardır. Bu madalyonların dördüne Abdülhamid'in tuğrası, diğer dördüne ise Wilhelm'i simgeleyecek şekilde taçlı "W" markası üzerine Romen rakamlarıyla II rakamı işlenmiştir. Tuğranın zemini için peygamber rengi olan yeşil, Wilhelm'in simgesi için Prusya mavisi seçilmiştir. Kubbenin iç tarafındaki kemerlerin üzerinde Mehmed İzzet Efendi'nin sülüs hattıyla yazılmış, Ahmed Muhtar Efendi'nin sekiz beyitlik manzum tarihi yer almaktadır. Mezkûr beyitlerde Alman İmparatoru'ndan övgüyle söz edilmektedir. Çeşmenin su haznesinin ön tarafında tunçtan bir levha üzerinde Almanca bir metin bulunur.

Metinde Alman İmparatoru II Wilhelm'in, Sultan Abdülhamid'i ziyareti neticesinde bu çeşmeyi yaptırdığı yazılıdır. Yapının uygulamasını Alman mimar Schlee'nin gerçekleştirdiği bilinmektedir.

Suyun serin kalması için sarnıcın 700 metre uzaklıktaki Atık Ali Paşa Camii avlusundan itibaren yerin altından düzenlenmesi önerisinde bulunur. Mimar Spitta imzalı bir belgeden çeşmenin yapımı sırasında Mimar Schlee'nin

tifo ya yakalandığı belirtilir. Ancak imparatorluk yeni bir mimar göndermeye ihtiyaç duymaz. Görevi Alman Sefaretinin atadığı mimar Müller devralır.

Mimar Schlee'ye ise daha sonra Osmanlı İmparatorluğu tarafından mecidi nişanı verilecektir. Çeşmenin içinde, dönemin serserileri arasında "Lüks Otel" ve "Alman Palas" olarak bilinen mermerden kanepeler bulunur. Reşat Ekrem Koçu'nun İstanbul Ansiklopedisi'ne göre kanepelerin beraberinde kaim oldukları bir kabadayı vardır. Ancak çeşmenin güvenliği de dönem içerisinde problem teşkil eder. Çeşmenin içerisindeki mozaikler zarar görmeye başlamıştır ve belli aralıklarla çeşmenin muslukları çalınır.

KAYNAKÇA

AKBAY, Haluk, "Alman Çeşmesi", İstanbul Ansiklopedisi, (İstanbul), c. II, s. 728-729.
EYİCE, Semavi, "Alman Çeşmesi", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA) (Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 1989) c. II, s. 506-507.
FINDIKGİL-DOĞUOĞLU, Müzeyyen, (2002). 19. Yüzyıl İstanbul'unda Alman Mimari Etkinliği. (Doktora Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
YAVUZ, Mehmet, (2001). 19. Yüzyıl Sonu 20. Yüzyıl Başlarında İstanbul'da Alman Mimarların Yaptıkları Mimari Eserler. (Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
Başbakanlık Osmanlı Arşivi, DH.MKT., 2391, 12.07.1318.
Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Y.PRK.HR., 29, 29.10.1318.
Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Y.PRK.EŞA., 35, 14.06.1317.
Başbakanlık Osmanlı Arşivi, DH.KMS., 20, 10.09.1332.
Başbakanlık Osmanlı Arşivi, ZB., 375, 02.05.1322.

BİR ZAMANLAR İSTANBUL

Çeşmenin korunması amacıyla bir dönem Arif Efendi ve Nuri Efendi isimindeki polisler memur tayin edilirler. Alman Çeşmesi bulunduğu yer ve taşıdığı anlam itibarıyla İstanbul'un en önemli çeşmelerinden biri sayılır. İstanbul'un en güzel meydanında, özellikle yaz aylarında, ziyarete gelenlerin ferahlama noktasıdır.

Yapım aşamasındaki siyasi hesapları bir köşeye bıraktığımızda, tasarım olarak Şark elbisesi giymiş bir Batılı olarak karşımızda duran özgün bir mimaridir. Haluk Akbay'ın, Koçu'nun İstanbul Ansiklopedisi'nde yazdığı gibi serapa yabancı bir zevkin mahsulü fevkalade müzeyyen ve tamamen yabancı sanat eseri olarak da İstanbul'da bir eşi bulunmayan bir çeşmedir.

Bu yazıyı **CERÇEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

Ecz. M. Salih BEŞİR
MÜSİAD Sağlık Sektör Kurulu Başkan Vekili

**Teknoloji alanında yaşanan
baş döndürücü gelişmeler
daha çok dijitalleşme, daha çok
endüstrileşme sonucunu doğursa da
dünya genelinde doğal hayata yöneliş
belirgin düzeyde artmaktadır.
Endüstriyel gelişim nedeniyle
ülkelerin toplam üretimi içerisinde
tarımsal üretimin payı azalsa da
gelişmiş ülkelerde tarımsal üretimi
artıracak politikalar uygulanmaktadır.**

Teknoloji ve sanayinin ilerlemesi bir yandan doğal hayatı tehdit ederken diğer yandan yine teknolojik gelişmelerin sağladığı imkânlar ve ortaya çıkan bilgi birikimi ile tarımsal verimliliği artırmaktadır. Nüfusun çoğalması, beslenme çeşitliliğinin artması, doğal ve fonksiyonel beslenmenin öneminin fark edilmesi gibi nedenlerle tarıma ve tarım ürünlerine ihtiyaç günden güne ciddiyetini göstermektedir. Genetiği değiştirilmiş ürünler, tarımda kullanılan pestisitlerin zararları, şehir hayatının getirdiği beslenme yetersizlikleri insanların daha doğal olana yönelmesine ve dolayısıyla tarıma ve doğal ürünlere ilgi duymasına sebep olmuş; doğal ürünleri talep etme isteği her geçen gün artış göstermeye başlamıştır.

Türkiye’de Tıbbi Bitkiler

Gıda katkı maddeleri, besin destekleri, fonksiyonel gıdalara yönelme şeklinde kendini gösteren bu talep, doğal bitkisel ürünlerden sağlık alanında da daha çok yararlanılmasının da sonucunu doğurmuştur.

Doğal ürünlerden tıp ve sağlık alanında yararlanma insanlık tarihi kadar eskiye gitmektedir. Asırlardan beridir doğada yetişen birçok bitki halk arasında tedavi edici olarak kullanılmıştır. Böbrek hastalıklarında kullanılan altın otu (ölmez çiçek); hazımsızlıkta anason, rezene; kabızlıkta keten, sinameki; kalp rahatsızlıklarında alıç; yara iyileştirici olarak ısırgan otu; mide bulantısı ve ağrılarında zencefil; unutkanlık ve hafıza zayıflığında adaçayı; uyku bozukluğunda kullanılan anason, papatya, rezene bunlardan bazılarıdır.

Kayıtlarda milattan önce IV. asırda keten bitkisinin kültürü yapıldığı bilinmektedir. M.Ö. 2000 başlarından itibaren insanlar kullandıkları bitkileri kaydetmeye başlamışlardır.

Hastalıkların ve dolayısıyla bunların sebep olduğu ıstırapların giderilmesi her zaman insanoğlunun gündeminde olmuş, İslam medeniyeti döneminde de bitkilerin tedavide kullanımı ile ilgili birçok çalışma yapılmış, birçok eser neşredilmiştir.

Dineveri’nin Kitabı’n-Bah ve Kitabı’n-Nebat’ı, Gafiki’nin Kitabı’l-Edviyeti’l Müfrede isimli eserleri bunların başında gelir. Bu konuda devrinin en önemli kitabı ise İbn’ül Baytar’ın kaleme aldığı 300’den fazlasını ilk defa kendisinin tıbbı kattığı 1400 tıbbi bitkisel, hayvansal ve madensel drogdan bahseden Cami’u Müfredatu’l Edviye ve’l-Agdiye isimli eseridir. Bu devirde Lokman Hekim, İslam âleminde eczacıların piri sayılmaktadır. İslam tababetinin ilerlemesinde Türk kökenli hekimlerin (İbn-i Sina, Razi gibi) de büyük katkıları olmuştur.

İslam tarihinde tıbbi bitkiler üzerine yazılmış ünlü eser, 1197 yılında Malaga’da doğan ve 1248 yılında Şam’da ölen İspanya’lı hekim İbni el Baytar Basit İlâç Maddeleri adlı kitabıdır. Yalnız bitkilerin adlarını yazmakla kalmaz Dioskorides gibi, yaklaşık olarak 1400 drog ve onların elde edildiği bitkileri de tanıtır.¹

Sentetik ilaçların henüz keşfedilmediği dönemde tedavide sadece bitkisel, hayvansal ve mineral kaynaklı doğal ürünler kullanılırdı. 18’inci yüzyılda bitkilerden saf etken madde edilmesi (1820 kınakına kabuğundan kinin etken maddesi elde edilmesi) ve 20’nci yüzyılda sentetik yollarla ilaç ham maddesi elde edilmesi ve 1928 penislinin keşfinin başlanmasıyla, günümüzde tedavide kullanılan ilaçların yüzde 80’i sentetik yollarla elde edilen ham maddelerden imal edilir olmuştur. Bunda 2. Dünya Savaşı’ndan sonra sanayideki gelişmenin de etkisiyle sentetik ilaçların üretimindeki hızlı artış etkili olmuştur. 20’nci yüzyılın başlarında reçetelenen ilaçların yüzde 40’ından fazlası bitkisel orijinli olmasına rağmen Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre 20’nci yüzyılın sonlarında bu oran yüzde 11 civarındadır.²

1990’lı yıllardan itibaren ise yeniden doğal ve bitkisel ürünlere yönelim başlamıştır.

Özellikle 1990’lı yıllardan itibaren, doğal ürünlere olan talep artarak, bitkisel kökenli ilaç ve kozmetik sanayi hızla gelişmiştir. 19’uncu yüzyılın başlarında tedavide kullanıldığı bilinen ve tıbbi bitkilerden elde edilen drog sayısı 13.000’i bulmuştur.³

1980’li yıllardan sonra insanların sağlık alanında bilgi sahibi olmaları, kimyasalların etkilerinden korunma çabaları, doğal ve organik ürünlere olan taleplerdeki artış tıbbi bitkilerle tedaviyi yeniden gündeme getirmiştir. Gelişmiş ülkeler bu talepler karşısında bitkilerle tedavi konusunu yeniden ele almış ve çalışmalar başlatmıştır. Tıbbi aromatik bitkiler bu doğrultuda güvenilir şekilde kültüre alınmış, üretimde artış sağlanmış ve halkın kullanımına sunulmuştur.⁴

Ülkemizde bitkisel ürünlerin sağlık alanında kullanılması “Tıbbi ve Aromatik Bitkiler” (TAB) başlığı altında ele alınmaktadır.

Tıbbi bitkiler belirli hastalıkların önlenmesi, iyileştirilmesi ve sağlıklı hayatın sürdürülmesi amacıyla kullanılırken koku veren özellikleri nedeniyle de aromatik bitkiler olarak isimlendirilmektedir. Tıbbi bitkilerin tedavide kullanılmalarının yanı sıra taşıdıkları özellikler nedeniyle kozmetik, gıda, baharat, boya, ziraat sektörlerinde de kullanılmaktadır.

1980’li yılların ikinci yarısından itibaren sağlanan teknolojik gelişmeler, özellikle bitkisel ilaç araştırmalarına farklı bir boyut getirmiştir. Geliştirilen fitokimyasal ayrıştırma ve analiz teknikleri ile bitkilerin bileşimleri çözümlenmeye başlanmış, biyolojik yöntemlerdeki (mikrobiyolojik, biyokimyasal, in vitro, in vivo) gelişmeler ile bitki özütleri ve bileşenlerinin etkinliği araştırılabilmiştir. Fitokimyasal ve biyolojik yöntemlerdeki bu gelişmeler geleneksel halk ilaçlarına olan ilgiyi de artırmıştır. Nitekim yine 1980’li yıllardan itibaren bu bilgilerin doğru bir şekilde kayıt altına alınarak bilimsel anlamda değerlendirilebilmesini sağlayabilmek üzere farmakognozi, antropoloji, botanik tekniklerinin uygulandığı “Etnofarmakognoz” (etnobotanik, etnofarmakoloji, etnomedisin, etnofarmasötik) saha çalışmalarının giderek arttığı görülmektedir.⁵

Tıbbi bitkiler alanında yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen sonuçlar, ilaç etken maddelerinin uluslararası resmî belgeler olarak yer aldığı farmakopelerde yayımlanmış; yine resmî belge niteliğindeki monografelerde yayımlanarak, halk arasındaki kullanıma ilave olarak tıbbi bitkilerin kullanımına bilimsel boyut kazandırılmıştır.

Farmakopelerde tıbbi bitkilere ait standartlar belirtilmiş bitkinin içerdiği bileşikler, tedavide kullanımı, bitkiye ait özellikler bilimsel verilere dayanarak kayıt altına alınmıştır.

Ülkemizde de sıklıkla yetiştirilen ada çayı Orta Çağ'da her derde deva bir drog olarak bilinmektedir. Filistin geleneksel tıbbında da antimikrobiyal özelliğe sahip olmasından dolayı oldukça iyi bilinen bir bitkidir. Ürdün ve Orta Doğu coğrafyasında ateş, sindirim bozuklukları ve mide ağrılarında kullanılmaktadır. Ayrıca Batı dünyasında halk tıbbında, boğaz ağrılarında, hazımsızlıkta, enflamasyona dayalı çeşitli hastalıkların tedavisinde yararlanılmaktadır. Ada çayının hafızayı kuvvetlendirici ve hafıza gerilemesini tedavi edici etkisi ise Antik Yunanlılara kadar uzanmaktadır. Bitkinin kökleri "danshen" adı ile geleneksel Çin tıbbında kalp damar sistemi ve beyin damar hastalıklarının tedavisinde kullanılan genel bir ilaç olarak bilinmektedir.⁶

Alman, Avrupa, Avusturya, Çek, Polonya, Rus Farmakopeleri, ESCOP ve Komisyon monograflarında yer alan ada çayının bu resmi belgelerde botanik özellikleri ve etkin bileşikler, tıbbi özellikleri belirtilmiş; ada çayı ile yapılan hayvan deneylerinde enflamasyon önleyici etkisi, anti kanser etkisi; klinik çalışma

sonuçlarına göre de ter önleyici, antidiyabetik etkisi ve kuru yapraklarından hazırlanan ekstre ile hafıza güçlendirici etkisi bilimsel olarak ortaya konulmuştur. Burada ortaya çıkan bilimsel sonuçlardan birisi de bitkilerin tedavide etkin olabilmesi için taşınması gereken etkili bileşiklerin bitkide var olduğunun ortaya koyulmasıdır. Bunun için bitkilerin kültüre alınarak yetiştirilmesi, verimli çeşitlerinin geliştirilmesi, ekstrelerinin elde edilerek etkin formda kullanılması gerekmektedir. Başta Avrupa olmak üzere dünyanın birçok ülkesinde bu ekosistem kurulmuş, bitkilerden elde edilen ham maddeler yüksek katma değerli ürünler hâlinde tüm dünyaya pazarlanır olmuştur.

Tıbbi bitkilerin insan sağlığı açısından taşıdığı değerin daha çok fark edilmeye başlamasıyla birlikte stratejik değeri de öne çıkmış ve çok önemli düzeyde ticari değere sahip olduğu görülmeye başlamıştır.

Bitkisel drogların dünya ticaretindeki yeri 2018 yılı itibarıyla 62 milyar dolardır, pazarın yıllık büyüme hızı ise yüzde 7'dir.

Bir Dünya Bankası raporuna göre tıbbi bitkisel droglar ve aromatik ürünlerin 2050 yılında oluşturmaları pazar 500 milyar dolar civarındadır. Taşındıkları tıbbi ve stratejik değer nedeniyle sağlık ve tarım sektörlerinin ilgisini çekmesi gereken tıbbi bitkiler, yine taşıdıkları ekonomik ve stratejik değerleri nedeniyle de tüm ekonomi ve strateji yönetici ve paydaşlarının ilgi odağı olmalıdır.

3 gen merkezinin kesişme noktasında olan Türkiye, yaklaşık 4.000'i endemik, yani bu coğrafyaya has olmak üzere, toplam 12 bin bitki türüne ev sahipliği yapıyor. Başka bir ifadeyle, Avrupa kıtasından daha fazla biyolojik çeşitliliğe sahip bir ülkeyiz. Tıbbi ve aromatik bitkiler yönünden ise zengin bir potansiyele, üretim için uygun iklim ve habitatlara sahibiz. Bu zenginliğimiz içinde 1.700 civarında bitki, tıbbi özellik taşımaktadır. Bunun 500'ünü tıbbi ve aromatik bitki olarak değerlendiriyoruz. Bu veriler bize, dünya üzerindeki tıbbi bitkilerin yaklaşık yüzde 6'sının ülkemizde olduğunu göstermektedir. Ülkemiz, hem doğadan toplanan defne, kekik, ada çayı gibi ürünlerde, hem de kültürü yapılan kimyon, anason, nane, rezene gibi ürünlerde geniş bir popülasyona sahiptir. Ayrıca, Asya ile Avrupa arasında bir köprü konumunda bulunan Anadolu, bu bitkilerden yararlanma konusunda da zengin birikime sahiptir. Ülkemizin sahip olduğu bu zenginliği, daha yüksek katma değere çevirmesi ve bu pazardan daha yüksek pay alması son derece

önemlidir.⁷

Tarım Bakanlığı kaynaklarınca ülkemizde son 18 yılda tıbbi ve aromatik bitki ekiliş alanının 2 kat artışla 1,7 milyon dekara, üretiminin ise 5 kat artışla 370 bin tona yükseldiği belirtilmektedir. İhracat değerimiz 105 milyon dolardan 4 kat artışla 404 milyon dolara ulaşmıştır. Kekik ve defne ihracatında dünya lideriyiz. Dünya defne ihtiyacının %90'ını biz karşılıyoruz. Yine, kimyon, ada çayı, biberiye ve anasonda da önemli bir tedarikçi konumundayız.

Tıbbi bitkilerin drog yani bitki parçaları hâlinde ihraç edilmelerinin yanı sıra asıl katma değeri sağlayacak olan şey tıbbi bitkilerden katma değeri yüksek bitkisel hammaddeler, patentli ürünler ve bu ham maddelerin tedavide kullanılacak yeni formülasyonlarını tasarlamak veya keşfetmek olacaktır.

Ülke olarak tıbbi bitkilerden tedavide çok daha fazla yararlanma imkânına sahibiz. Arzu edilen gelişme sağlandığında ülkemizde tedavide kullanılan birçok ithal ilacın yerini yerli üretilen bitkisel tıbbi ürünler alacak, ülkemizin cari açığında önemli bir iyileşme sağlanacaktır. Ülkemizde ilaç sanayinde yaşanan çok olumlu gelişmelere rağmen ilaç sektöründe halen cari açık verir durumdayız. Özellikle ilaç, takviye edici gıda, bitkisel destek ürünleri ve kozmetik alanında kullanılan ham maddelerin çok büyük çoğunluğu ithal edilmektedir. Ülkemizin tarım alanında ve gıda üretiminde dünyanın sayılı ihracat ülkelerinden birisi olmasına rağmen bitkisel ham madde alanında ithalatçı olması çok büyük bir kayıptır. Ülkemizde tıbbi bitkilerin hak ettiği ölçüde değer bulması için konunun birkaç yönden ele alınması gerekir.

Öncelikle tıbbi bitkilerin, tüm teknolojik imkânlardan da istifade edilerek, dünya piyasalarıyla rekabet edebilecek düzeyde endüstriyel boyutta, geniş arazilerde yetiştirilip hasat edilebileceği ve işlenmek üzere sanayi tesislerine ulaştırılacağı sistemin ülkemizde bir kültür olarak yerleştirilmesi gerekir.

Ayrıca sözleşmeli çiftçilik modelleri geliştirilerek çok daha geniş arazilerde tıbbi bitki yetiştirilmesi sağlanmalıdır. Bunun için hangi bitkilerin ne kadar yetiştirilmesi gerektiği, ne kadar bir alanın hangi bitkilerin yetiştirilmesine ayrılması gerektiği, hangi bölgelerde hangi bitkilerin yetiştirilmesi gerektiği planlanıp koordine edilmelidir. Bu koordinenin kimin tarafından yapılması gerektiği belirlenmeli, bunun için ilgili tüzel/özel kurumlar belirlenip görevlendirilmelidir.

İkinci aşamada yetiştirilen tıbbi bitkileri istenilen nitelikte işleyip katma değeri yüksek ürüne dönüştürecek yeterli sayıda tesise sahip olup olmadığımız gözden geçirilmeli, ihtiyaç duyulan tesisler devlet teşviklerinin de devreye sokulmasıyla kısa zamanda yeterli hâle getirilmelidir. Üçüncü aşamada elde edilen bitkisel ham maddeler titizlikle yürütülecek Ar-ge çalışmalarıyla, katma değeri yüksek nitelikli ürünler hâline dönüştürülmeli ve patentlenmesi mümkün olanlar patentlenerek tüm dünyaya pazarlanır hâle getirilmelidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde tıbbi ve aromatik bitkilerin çeşitliliğinin korunmasında, bunların üretiminde ve pazarlamasında karşılaşılan sorunlar ile alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla araştırması komisyonu kurulmuş, komisyon yaptığı çalışmalar sonucu Aralık 2019'da kapsamlı bir rapor hazırlamıştır. Rapor sonuçlarında tıbbi ve aromatik bitkilerin toplanması, yetiştirilmesi, işlenmesi, Ar-ge çalışmaları, pazarlanması konularında önerilerde bulunulmuştur. Raporda dile getirilen önerilerin sonuçlandırılması için gereken adımlar atılmalıdır.

Ülkemiz gerekli ekosistemin güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması için en elverişli ülkelerden birisidir. Ülkemizin bitki zenginliği, her türlü tarımsal faaliyete uygun coğrafi ve iklim yapısına sahip olması, nitelikli yetişmiş insan gücüne sahip olmamız tıbbi bitkiler alanında lider ülkelerden birisi olmamızı sağlayacak düzeyde yeterli potansiyel taşımaktadır.

Kaynaklar

¹ (F. Geven)

² (M. Kartal)

³ (M. Kartal)

⁴ (Ö. Göktas-B. Gıdık)

⁵ (E. Yeşilada)

⁶ (FFD Monografları)

⁷ (Tarım Bakanlığı Verileri)

Senin Bir Konserve Açacağı Yok

İssiz bir adadayız ve kabul etmeliyiz ki elimizde bir konserve açacağı yok. Hatta elimize bir yerden konserve açacağı geçeceğine dair inancımız/ümidimiz de yok.

Bir hikâye vardır: Gemi kazasından kurtularak ıssız bir adaya düşen bir fizikçi, bir kimyacı bir de ekonomist; gemiden kurtarabildikleri konserve kutularını açmak isterler. Fizikçi konserveleri kayalara çarparak açmayı teklif ederken, kimyacı konservelerin ısıtılması gerektiğini savunur. İki arkadaşının tartışmasını sessizce dinleyen ekonomist ise son sözü şu şekilde söyleyecektir: “Sakin olalım arkadaşlar. Varsayalım ki elimizde bir konserve açacağı var.”

Varsayımları, nesnelerin ya da vakıaların gözlemlenmesi ve/veya kavranması mümkün olmayan nedenlerine ilişkin “bilimsel kabuller” olarak ele aldığımızda; yukarıda anlatılan hikâyeyi “Ne var canım bunda? Bütün bilimsel gerçekler öncelikle varsayımlara dayanır zaten.” diyerek sineye çekebiliriz. Hatta bu noktada bir de varsayımları bilimin gelişmesi için elzem gören büyük felsefecilerden beylik cümlelerle de desteklersek, değmeyin keyfimize.

Neyse ki bizim için ortada keyiflenecek bir durum yok; zira metodolojik bir kritiğe soyunmak maksadımız da değil, haddimiz de. Fakat hazır konuşurken sesimiz titremesin diye boğazımızı temizlemişken; geleneksel iktisat anlayışının, sırf düşünce sistemlerini teorik bir çerçeveye oturtabilmek için gelenek hâline getirdiği “inançsız varsayımlar” geliştirme usulünü zikretmeden de olmaz.

İster sosyal bilimlerden isterse fen bilimlerinden bahsedelim, her varsayım bir inanca yaslanmak durumundadır. Teorik bilgiyi elde etme süreci bir dizi varsayıma dayanırken, bu iki kavram, yani teori ve varsayım, neredeyse at başı gitmektedir. Varsayımları doğrulama/yanıtlama süreci de nihai olarak bir sonuca ulaşabilme inancı/ümidi ile desteklenmektedir. Bu durumda henüz muhtemel (olası değil) bir bilgi niteliği taşıyan varsayımın bilimsel bir gerçek kabul

edilebilmesi için sınanmış ve doğruluğu/yanlışlığı ispatlanmış olmalıdır.

Peki ya bu mümkün değilse? Yani ortaya atılan varsayımın ne doğru ne de yanlış olduğu ispatlanabiliyor ise? Bu soruya cevaben “O zaman ortada teori filan olmaz.” diyorsanız, başta Adam Smith olmak üzere geleneksel iktisadın bütün temsilcilerini çok üzersiniz. Çünkü bütün neoliberal teoriler, geleneksel iktisadın “ekonominin de -tıpkı evren gibi- kendi hâline bırakıldığında tıkr tıkr işleyeceğini, herhangi bir dış müdahaleye ihtiyaç duyulmaksızın sistemin kendisini düzenleyeceğini” iddia eden meşhur varsayımının üzerine inşa edilmiştir.

Şimdi nasıl oluyor da bugün bütün küresel sistemi tahakkümü altında tutan neoliberal görüşün icat ettiği teoriler, reel dünyada yapılan herhangi bir gözleme ya da deneye dayanmayan bir varsayımın üzerinde ayakta kalabiliyor? Üstelik Adam Smith tarafından 250 yılı aşkın bir zaman önce ortaya atılan bu varsayımın, söz konusu zaman dilimi içerisinde sayısız kez yanlışlığı ispatlanmışken.

Görünmez El varsayımından günümüze bütün neoliberal teorisyenler, hiçbir inançları olmamasına karşın, yeni teoriler geliştirmeyi sürdürdüler. (İnançları yok, fakat elbette muratları var. Gerçek hayatta hiçbir karşılığı olmayan ve tamamen “kendi inançlarına ilişkin akıl ürünleri” olan varsayımlarını, ümitsizce/inançsızca ve fakat oldukça da belirgin bir amaca matuf olarak öne sürdüler.)

Daha fazla yerimiz, vaktimiz ve en önemlisi de haddimiz olsaydı, burada belki Kant’ın “Neyi bilebilirim?” sorusunu konu edinen “bilgi” ile “Neyi ümit edebilirim?” sorusunu konu edinen “inanç” kavramları arasında yaptığı ayrımı da değinebilirdik. Maalesef ki

bu da başka bir yazının ve yazarın konusu.

Bu mesele çok su götürür. Götürmüştür de. Ama hiçbir tartışma yaşanana/gerçeği bir türlü değiştirmez. Zira son iki buçuk asırda birçok “ekonomi dehası” sayısız neoliberal teori geliştirmiş (muhtemelen siz bu satırları okurken geliştirmeye de devam etmektedirler) ve oldukça da itibar görmüştür (muhtemelen görmeye de devam edecekler).

Sosyal bilimlerin deneysiz de teori geliştirmeye oldukça müsait yapısının, neoliberallerin rahatlıkla ellerini ovuşturabilmesine ve istedikleri gibi at koşturmalarına imkân vermektedir. (Varsın varsayımın gerçek dünyada hiçbir karşılığı olmasın. Ortada anam babam bir teori var ya, sen ona bak.)

Mesela bu sayede “ceteris paribus” yani “diğer tüm koşullar sabitken” gibi afilli kavramlar üretebilirsiniz. Böylece etkisi araştırılan değişken hâricindeki bütün parametreleri (asla öyle olmamasına karşın) sabit kabul edebilir ve huzur-u kalb ile piyasanın kendi kendine dengeleneceği o bilinmez anı beklemeye geçebilirsiniz.

Ya da Vilfredo Pareto gibi; toplumdaki üretici, tüketici ya da faktör sahiplerinden birinin durumunu kötüleştirmeden bunlardan bir başkasının durumunu iyileştirmenin mümkün olmadığı bir kaynak tahsis (Pareto Optimumu) hayal edebilirsiniz. (E hani herkes kendi kârı/fayda maksimizasyonu için çabalarsa toplumsal kâr/fayda da maksimum düzeye ulaşırdı? Neyse, kurcalamayalım orasını.)

Hatta Thomas Malthus gibi nüfusun geometrik, besin maddelerinin ise aritmetik bir şekilde arttığını (Malthus’un Nüfus İlkesi), böylece elbet bir gün üretilen besinlerin nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak için yetersiz kalacağını söyleyebilir; bunun ancak nüfusun büyük bir kısmının ölümüyle dengelenebileceğini ve yaşanan bu dengesizliğin de sorumlusunun alt sınıflar olduğunu iddia edebilirsiniz. Hem de hiç yüzünüz kızarmadan.

Akıl ve vicdan sahibi olanlar için oldukça can sıkıcı olan bu örnekleri daha da çoğaltabiliriz. (Neyse ki yazının en başında ortada keyiflenecek bir şey olmadığını zaten söylemiştik.) Fakat artık daha fazla örnek vermeden en başa, yani “konserve açacağı” bahsine geri dönmeliyiz.

İssiz bir adadayız ve kabul etmeliyiz ki elimizde bir konserve açacağı yok. Hatta elimize bir yerden konserve açacağı geçeceğine dair inancımız/ümidimiz de yok. Hayatta kalmak istiyorsak, konserve kutularını

açacak başka bir yöntem bulmak zorundayız. Bu durumda bizi hayal ürünü, inançsız bir varsayımla yaşamaya icbar etmeye çalışan geleneksel iktisadın, gözünü canımıza diktiğinden şüphemiz de olmamalı.

Geleneksel iktisat ve onun uygulama sahası olan kapitalizmin -ve hatta Batı mahreçli herhangi bir düşünce sisteminin-, hem tekil olarak *insanın* hem de toplumların onurlu bir yaşam sürmesini temin etmek gibi bir derdi olmadığı çoktan aşikâr oldu. Fakat hiçbir zaman kendi develerini gütmemiz için çabalamaktan da geri durmadılar. E biz de küresel sistemin kurmaca pazarının müşterisi olmaya meraklı olmadığımızı açıkça beyan ettiğimize göre, önümüzde tek bir seçenek kalıyor: Bu deveyi gütmeyeceğiz, bu diyardan da gitmeyeceğiz.

Bu yazıyı **CERCEVE** Podcast üzerinden dinlemek için QR kodu okutabilirsiniz.

Merkez Bankası 91 yaşında

91 yıllık dönemde 25 başkanın görev yaptığı banka, nitelikli insan kaynağı, köklü kurum kültürü ve güçlü teknik kapasitesiyle Türkiye ekonomisinin büyümesi ve sağlamlığının artırılması için çalışmalarına devam ediyor

1931

3 Ekim'de faaliyetlerine başladı

1955

Banknot Matbaası kuruldu

1983

Altın ve döviz rezervlerini etkin bir biçimde yönetmek konusunda **yetkili hale** getirildi

1970

14 Ocak'ta bankanın yasal statüsü, organizasyon yapısı, yetki ve görevlerinde **önemli değişiklikler** yapıldı

2001

Araç bağımsızlığına kavuştu. Para politikasındaki uygulamaları ve kullanacağı araçları **doğrudan kendisinin belirleyeceği** hükme bağlandı

2005

Türk lirasından **altı** **sıfır** atıldı

2009

1 Ocak'ta paradan **"yeni"** ifadesi kaldırıldı

Türk Kahvesi Bir Yorgunluk Kahvesidir

Patentli Pişirme ve Kahvenin Demlenme Noktasını Algılama Teknolojileri ile her zaman aynı eşsiz Türk kahvesi deneyimi.

◆ Dünyaya Türk Kahvesini Sevdiren Marka ◆

arzum OKKA

Türk Romanında Self-Oryantalizmin Yansımaları (1870-1980)

Dr. Sacide Nur AKKAYA
DüşgenArt

Self-oryantalizmin kavramının Türk edebiyatındaki yansımaları, dönemlere göre farklılık göstermekte, dönemin öne çıkan sosyal meselelerine paralel olarak konuların değişmekte ve çeşitlenmektedir.

İnsan hayatının birçok alanında varlığını gösteren oryantalizm olgusu, topluma dair bilginin bir iktidar malzemesi olarak kullanılmasını ifade eder. Avrupalı devletlerin Batı-dışı toplumlar üzerinde hakimiyet oluşturma girişimlerinin bütünü olan ve kökleri 11'inci yüzyıla dayanan oryantalizm faaliyetleri, öncelikli olarak edebi eserler aracılığı ile inşa edilmiş ve bunun neticesinde, bu kaygı ile yazılmış önemli bir külliyat oluşmuştur. Bu edebi çalışmaların yanında, Batılı ülkelerin siyasi atılımlar merkezinde gerçekleştirdiği emperyalizm faaliyetleri ile de ivme kazanan bu yayılcı hareket, Sanayi Devrimi'nin etkisi ve Avrupalı devletlerin hammadde arayışlarının artmasıyla beraber, Dünya ölçeğinde yürütülen çok yönlü bir sömürgecilik hâlini alır.

Avrupalı devletler, oryantalizmin sağladığı bilgi birikiminin desteği ve gücü ile bu yayılcı politikayı sürdürürken, kaynaklarından faydalanmak istedikleri ülkelerle top-tüfekle karşı karşıya gelmek yerine, Batı medeniyetinin tek üstün medeni yaşantı olduğu fikrini onlara empoze etmek etrafında, modernleşme süreçlerine etki etmişlerdir. Neticede, 19'uncu yüzyıl sonrası modernleşme dönüşümü yaşayan ve gelişmekte olan Batı-dışı devletlerin rol modeli olarak, Batı'nın sadece teknolojik gelişmişliğini benimsemekten ziyade, Avrupa'ya dair olan her şeyin en üstün ve doğru olan olduğu bir tavır, yani self-oryantalist bir tutumu benimsemeleri durumu kendisini gösterir. Bu anlamda, Rusya ve Japonya gibi benzer süreçler geçiren Türkiye

modernleşmesi, oryantalizmin etkilerini derinden barındırması ve sosyolojik anlamda, ülkenin geçirdiği dönüşümlere ışık tutması yönü ile incelenmeye değer bir konu olarak öne çıkmaktadır.

Batılılaşma faaliyetlerinin başlangıç tarihi olan 18'inci yüzyıl sonrası, Osmanlı İmparatorluğu'nda Batı merkezli modernleşme faaliyetleri, devlet tarafından organize edilen bir atılım olarak sürdürülür. Aynı zamanda aydın kesim de kaleme aldıkları yazılar, çıkardıkları gazeteler, bu gazetelerde tefrika ettikleri makaleler ve romanlar aracılığıyla halkı Batı modernitesine dâhil etmeye gayret ederler. İmparatorluk devrinde, Batı kültürü ve Osmanlı halkı arasındaki ilişki belli açılardan sınırlı bir ölçüde ilerlerken, Cumhuriyet rejimiyle birlikte Batılı yaşam tarzı bir motto hâline getirilir. Bununla beraber, kültürel, sosyal yaşantısı ve düşünsel tavrı ile tam bir Avrupalı gibi olan yeni bir Türk insanı modelini inşa etme politikası, devlet eliyle yürütülen bir sürece dönüşür.

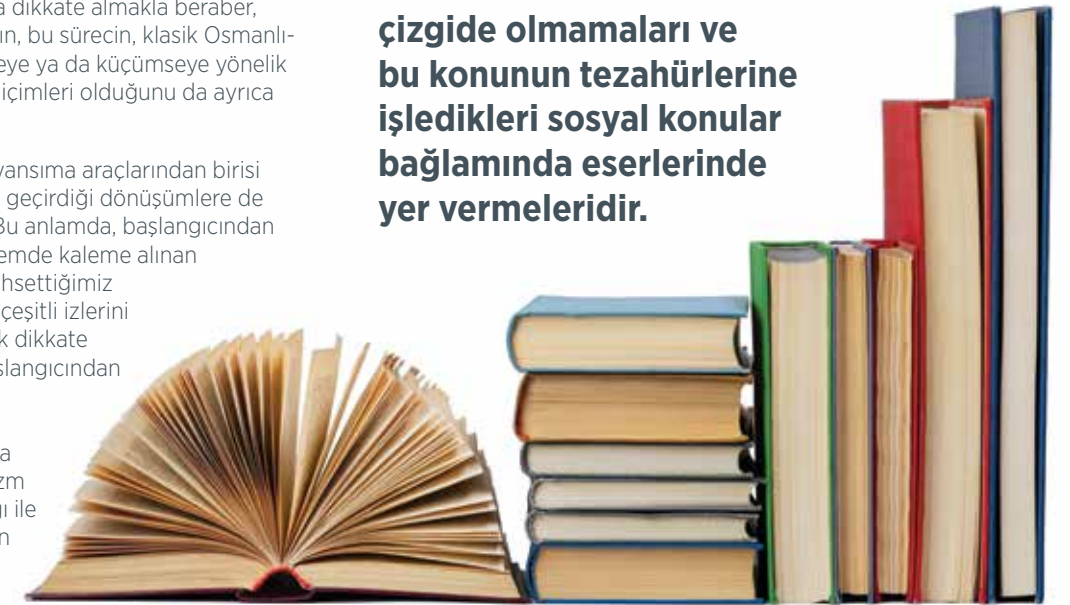
Hem Osmanlı modernleşmesi sürecinde hem de Cumhuriyet döneminde, klasik kültürü arka plana atan bu söylem dili, Türk toplumu üyelerinin bir kısmının yeni kültürle tanışırken geleneksel kültürle problemleri bir ilişki geliştirmesine neden olur. Batı medeniyetinin her türlü kültürel birikimin üzerinde olduğu fikriyle inşa edilen bu süreç, toplum dengelerinde kendi kültürünü küçük görmeye yönelik davranışları beraberinde getirir. Nitekim, modernleşme serüvenin sindirilmiş bir bileşen hâline gelmemesi, sosyolojik ve kültürel problemler olarak günümüzde bile karşımıza çıkmaktadır. Burada, modernleşme sürecinin tamamına karşı çıkmadığımızı, bu dönüşüm ile Türkiye'de kazanılmış şeylerin elbette var olduğunu ve bunları da dikkate almakla beraber, parmak bastığımız noktanın, bu sürecin, klasik Osmanlı-Türk kültürünü silikleştirmeye ya da küçümseye yönelik ortaya çıkardığı davranış biçimleri olduğunu da ayrıca belirtmek isteriz.

İnsan ilişkilerinin dolaysız yansıma araçlarından birisi olan romanlar, toplumların geçirdiği dönüşümlere de ayna olma vazifesi görür. Bu anlamda, başlangıcından 1980'lere kadar gelen dönemde kaleme alınan Türkçe romanlar, kısaca bahsettiğimiz self-oryantalizm sürecinin çeşitli izlerini barındıran kaynaklar olarak dikkate değer bir yere sahiptir. Başlangıcından beri Türk romanının temel problemlerinden birisi olan Batılılaşma ve bununla ilişkili olarak self-oryantalizm mevzu, edebiyat aracılığı ile işlenen sosyal mevzulardan birisi olarak roman kurgularında yer almıştır.

Önde gelen yazarların gündeminde sürekli bulunan bu konunun metinlere de yazarın fikir yapısı ile bağlantılı olarak yansıdığı görülür. Kimi yazarlar, self-oryantalist düşünce yapısını içselleştirerek doğruluğunu kabul eder ve roman kahramanlarını da bu bağlamda Doğu'ya, kendi toplum ve kültürlerine bir Batılı gözü ile bakan kişiler olarak kurgular. Bazı romancılar ise, bu tavra karşı çıkmakta ve self-oryantalist tavrı içerisinde resmettikleri karakterler ya da oryantalist bakış açısını dile getiren Batılı kahramanlar aracılığıyla bu duruma bir eleştiri geliştirmeye çalışmaktadır. Batıda üretilen oryantalist düşünceyi kabul etmeyen bu isimlerin, sadece kimi zaman sınırlı ölçüde bu düşünceye dahil oldukları da görülecektir.

Self-oryantalizmin kavramının Türk edebiyatındaki yansımaları, dönemlere göre farklılık göstermekte,

1940-60 arası yazılan romanlarda, alafranga tiplerin eleştirisinin artık işlenmediği, bunun yerine, Batılılaşmanın neden olduğu toplumsal bunalımların romanlara dâhil olduğu görülecektir. Bu dönemde dikkatimizi çeken durum, yazarların oryantalist tutum bakımından sert bir çizgide olmamaları ve bu konunun tezahürlerine işledikleri sosyal konular bağlamında eserlerinde yer vermeleridir.

dönemin öne çıkan sosyal meselelerine paralel olarak konuların değişmekte ve çeşitlenmektedir. Tanzimat dönemi olarak ele alınan 1870'lerden 1896'ya kadarki süreçte, alafranga tipler etrafında yanlış Batılılaşmanın etkisi ile ortaya çıkan self-oryantalist tavır eserlerin merkezindedir. Servet-i Fünun dönemi (1896-1911)'nde, Batılılaşmayı hayatlarına bir kat daha sindirmiş Avrupalı bireyler olarak karşımıza çıkan roman kahramanlarının self-oryantalizmin etkisi altındaki davranış biçimlerinin yine eserler yansıdığı görülmekle beraber, Milli Edebiyat döneminde (1911-1923) yeni neslin Osmanlı kültürüne karşı geliştirdiği olumsuz tavır, rejim değişikliği sürecine girilmesi ve toplumsal değer yargılarının değişmesiyle beraber yön değiştirir. Cumhuriyet'in ilanı sonrası kaleme alınan romanlarda, self-oryantalist düşünce daha açık bir şekilde gözlemlenmeye başlanır. 1940-60 arası yazılan romanlarda, alafranga tiplerin eleştirisinin artık işlenmediği, bunun yerine, Batılılaşmanın neden olduğu toplumsal bunalımların romanlara dahil olduğu görülecektir. Bu dönemde dikkatimizi çeken durum, yazarların oryantalist tutum bakımından sert bir çizgide olmamaları ve bu konunun tezahürlerine işledikleri sosyal konular bağlamında eserlerinde yer vermeleridir. Konuların da önceki zamana göre çeşitlendiği dönem eserlerinde, self-

oryantalizmin yanında siyasal sömürgecilik, fantastik Doğu hayali, emperyalizm gibi meselelerin görünürlüğü daha da artar. Cumhuriyet'in 1960-80 arası döneminde, önceki yıllara benzer olarak konu genişlemesi devam etmekle beraber, savaş yıllarında Anadolu'da yapılan sömürgecilik faaliyetleri de eserlere dahil olur. âNeticede, Türk romanının başlangıcından 1980'e kadarki süreçte kaleme alınan ve Türk romancılığında öne çıkan 71 romandan derlenen veriler üzerinde yapılan incelememiz sonucunda, oryantlizmin modernleşme süreci geçiren Batı-dışı toplumlarda ortaya çıkış biçimi olan self-oryantalizm kavramının, Türk romanına da sirayet ettiğini söylemek mümkündür. Bu konuya, değişik düşünce yapılarına sahip romancıların neredeyse tamamı tarafından değinilmesi dikkate değer bir nokta olmakla beraber, roman kurgularını toplum gözlemleri üzerine başarılı bir şekilde inşa eden romancılarımızın büyük bir kısmı, oryantlizmin ilgilendirdiği farklı meseleler üzerinden bu tavrı ya eleştirmiş ya da olumlayarak, yeni fikir inşası çerçevesinde eserlerinde kullanmıştır. Türk yazın dünyasında varlığı belli bir çerçevede gözlemlenen self-oryantalizm düşüncesinin, Batı merkezli modernleşme politikaları ile yakından ilişkili olduğu aşikardır. Bu bağlamda, Türkçe romanların Türk toplumunun geçirmiş olduğu modernleşme dönüşümü ve buhranlarını aktarmada dolaysız bir aracılık yaptığı, kapsamlı bir coğrafyayı ve modernleşme süreci geçiren birçok toplumu ilgilendiren bu konunun çeşitli açılardan tetkiklerinin, geçirmiş olduğumuz sosyolojik süreçlere ışık tutacağı açıkça görülmektedir.

Çerçeve Dergisi'ne ulaşmak çok kolay

Çerçeve Dergisi olarak, dijitalleşme yolunda QR kod, videolu yayın ve podcast uygulamalara geçiş yapıyor; matbu formatımızda geri dönüştürülebilir kâğıt kullanarak hem israfı hem de kâğıt kullanımını minimuma indiriyoruz.

Ücretsiz İndir Oku

Ücretsiz İndir Dinle

Proje Tercihli Özel Fon Havuzu Katılma Hesabı ile birikimlerinizi dilediğiniz sektördeki projelerde değerlendirebilirsiniz

PROJE TERCİHLİ

31-90
GÜN

Vade Uyumlu

3
AY

Özel
Fon
Havuzu

Kur Koruma
Seçenekli

Katılım Bankacılığında **Bir İlk**

 EmlakKatılım